

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Diplomová práce

Právní úprava rybářství v ČR a Slovinsku

Zpracoval: Štěpán Kulháněk

Plzeň, 2013

ZÁPADOČESKÁ UNIVERZITA V PLZNI

FAKULTA PRÁVNICKÁ

Katedra správního práva

Diplomová práce

## **Právní úprava rybářství v ČR a Slovinsku**

Zpracoval: Štěpán Kulháněk

Studijní program: M6805 Právo a právní věda

Studijní obor: Právo

Vedoucí diplomové práce: doc. JUDr. Vojtěch Stejskal, Ph.D.

Katedra správního práva

Plzeň, 2013

## **Prohlášení:**

„Prohlašuji, že jsem tuto diplomovou práci zpracoval samostatně, a že jsem vyznačil prameny, z nichž jsem pro svou práci čerpal způsobem, který je ve vědecké práci obvyklý.“

Plzeň, březen 2013

---

Štěpán Kulháněk

## **Poděkování:**

Tímto bych rád poděkoval rodině za psychickou podporu při zpracování této diplomové práce a dále také vedoucímu mé práce panu doc. JUDr. Vojtěchu Stejskalovi, Ph.D. za cenné rady a odborné metodické vedení.

## **Obsah**

<b>1. Úvod.....</b>	<b>1</b>
<b>2. Pojem rybářské právo.....</b>	<b>2</b>
<b>3. Zařazení rybářského práva v právním řádu ČR.....</b>	<b>4</b>
<b>4. Historie.....</b>	<b>4</b>
4.1. Historický exkurz.....	4
4.2. Právní úprava rybářského práva od roku 1885 do roku 2004.....	5
<b>5. Současná právní úprava rybářského práva v ČR.....</b>	<b>6</b>
5.1. Zákon o rybářství č. 99/2004 Sb.....	6
5.1.2. Vymezení stěžejních pojmů.....	9
5.1.2.1. Rybníkářství.....	9
5.1.2.2. Rybářský revír.....	11
5.1.2.3. Chráněná rybí oblast.....	13
5.1.2.4. Výkon rybářského práva.....	14
5.1.3. Lov.....	19
5.1.3.1. Úvod.....	19
5.1.3.2. Zakázané způsoby lovu.....	19
5.1.3.3. Výjimky ze zakázaných způsobů lovu.....	20
5.1.3.4. Povinnosti lovcích osob.....	21
5.1.4. Orgány státní správy rybářství.....	31
5.1.5. Zhodnocení úpravy.....	33
<b>6. Související úprava v rámci práva životního prostředí.....</b>	<b>34</b>
6.1. Úvod.....	34
6.2. Vztah rybářství k vodnímu zákonu č. 254/2001 Sb.....	35
6.2.1. Úvod.....	35
6.2.2. Základní pojmy.....	36
6.2.3. Nakládání s vodami.....	36
6.2.4. Právní postavení vod.....	37
6.2.5. Ochrana vod.....	38
6.2.6. Vodní toky.....	39
6.2.7. Vodní díla.....	40
6.2.8. Státní správa na úseku vodního hospodářství.....	42
6.2.9. Deliktní odpovědnost na úseku vodního hospodářství v souvislosti s výkonem práva rybářství.....	43

<b>6.3. Ochrana přírody podle zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.</b>	<b>44</b>
6.3.1. Úvod	44
6.3.2. Ochrana volně žijících živočichů a některé důležité pojmy	45
6.3.3. Zvláště chráněná území	46
6.3.4. NATURA 2000	47
6.3.5. Zvláště chráněné rostliny a živočichové	47
6.3.6. Omezení vlastnických práv v souvislosti s ochranou přírody	50
6.3.7. Státní správa na úseku ochrany přírody	50
6.3.8. Protiprávní jednání na úseku ochrany přírody	51
<b>6.4. Ochrana ryb podle zákona na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb.</b>	<b>52</b>
6.4.1. Úvod	52
6.4.2. Obecná ochrana zvířat proti týrání	53
6.4.3. Ochrana zvířat při přepravě	54
6.4.4. Ochrana hospodářských zvířat	54
6.4.5. Ochrana volně žijících zvířat dle zákona o ochraně zvířat proti týrání	55
6.4.6. Protiprávní jednání na úseku týrání zvířat	56
<b>7. Náhrada škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy</b>	<b>57</b>
7.1. Úvod	57
7.2. Kormorán velký a hrazení náhrad dle zákona o náhradách	57
7.3. Právní stav náhrad škod a odstřelu kormorána k 1. 4. 2013	62
<b>8. Rybářská stráž</b>	<b>64</b>
8.1. Úvod	64
8.2. Historie	65
8.3. Současná právní úprava v zákoně o rybářství a v jeho prováděcí vyhlášce	66
8.4. Průběh rybářské kontroly prováděné rybářskou stráží	70
8.5. Protiprávní jednání na úseku rybářského práva	71
8.5.1. Přestupky podle rybářského a přestupkového zákona	72
8.5.2. Jiné správní delikty dle zákona o rybářství	73
8.5.3. Trestné činy	74
<b>9. Český rybářský svaz</b>	<b>78</b>
9.1. Obecná část	78
9.2. Stanovy ČRS ze dne 20. 11. 2010	78
9.3. Jednací řád ČRS ze dne 10. 2. 2011	80

<b>10. Zvláštní otázky rybářského práva .....</b>	<b>80</b>
<b>10.1. Právní povaha rybníku .....</b>	<b>80</b>
10.1.1. Rybník.....	80
10.1.2. Hráz.....	82
<b>10.2. Nepůvodní druhy ryb .....</b>	<b>82</b>
<b>11. Rybářské právo ve Slovinsku a jeho srovnání s rybářským právem ČR .....</b>	<b>84</b>
11.1. Úvod.....	84
11.2. Zákon o sladkovodním rybolovu Ne. 001-22-87/06 a jeho porovnání se zákonem o rybářství ČR.....	84
11.3. Prováděcí právní předpisy.....	88
11.4. Porovnání s úpravou ČR .....	88
11.5. Trestní odpovědnost na úseku rybářství ve Slovinské právní úpravě.....	89
<b>12. Závěry diplomové práce .....</b>	<b>90</b>
<b>13. Resumé .....</b>	<b>91</b>
<b>14. Seznam použitých zdrojů .....</b>	<b>93</b>
14.1. Knižní publikace a články: .....	93
14.2. Internetové zdroje: .....	95
14.3. Soudní rozhodnutí: .....	96
14.4. Právní předpisy: .....	96
14.5. Ostatní: .....	98
<b>15. Přílohy .....</b>	<b>98</b>

## 1. Úvod

Rybářství je činností s velice dlouhou historií. Existují dva způsoby, jak jej provozovat. Prvním je výkon rybářského práva na vodních plochách, nejčastěji řekách – neboli lov ryb na udice, do sítí, ok a podobně. Ten sloužil jako způsob obživy lidí po tisíce let. V dnešní době je v České republice v lehce pozměněné podobě provozován téměř 300 000 osob jako oblíbený koníček a v menší míře také stále jako zdroj obživy. Jeho význam tedy neklesá, ale dalo by se říct, že z jistého pohledu naopak stoupá. Druhým způsobem je rybníkářství neboli chov ryb ve vodních nádržích, jakožto způsob podnikání. Historie rybníkářství není tak dlouhá. Na území České republiky došlo k jeho největšímu rozvoji převážně v 16. století, dodnes se však na našem území nachází mnoho rybníků využívaných k chovu ryb. S postupným rozvojem společnosti a také rybářství bylo třeba tuto lidskou činnost právně upravit.

K výběru tématu práce vedlo to, že jsem již od mládí rybářem. Zajímám se také o přírodu a její ochranu. Porovnání se slovinskou právní úpravou jsem si vybral z toho důvodu, že Slovinsko navštěvuji již velice dlouhou dobu, a to převážně kvůli krásné slovinské přírodě a bohatým vodním tokům. Navíc mám ve Slovinsku díky bratrovi několik dobrých přátel, kteří mi pomohli pracovat s literárními prameny ve slovinštině.

Cílem této práce je nejen popsat právní úpravu rybářství v České republice, ale i přiblížit další otázky, které s rybářským právem souvisejí. Rád bych se ve větší míře zaměřil na ty části právní úpravy rybářství, které při aplikaci dělají největší potíže a podal jejich hlubší rozbor, v některých případech následovaný úvahou o možném řešení problému. Chtěl bych také porovnat situaci v České republice s legislativní úpravou ve Slovinsku obsaženou v tamním zákoně o sladkovodním rybolovu.

Při vypracování práce budu vycházet z právní úpravy účinné k 1. 3. 2013 a mnohých dalších pramenů. Jelikož vhodná literatura k rybářskému zákonu<sup>1</sup> zatím neexistuje, budu při jeho rozboru inspirován především internetovými zdroji a podpůrně také několika komentáři k předchozím zákonům o rybářství. U ostatních kapitol a u témat smíšených již však využiji i právníckou literaturu z oblasti práva životního prostředí a také správního a trestního práva.

---

<sup>1</sup> zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „rybářský zákon“ nebo „zákon o rybářství“)



V úvodu práce se budu věnovat popisu pojmu rybářské právo a jeho zařazení v právním řádu ČR, a to z důvodu lepší orientace v daném tématu. Dále bude následovat krátký exkurs do historie rybářství a také rozbor jeho předchozí právní úpravy, které se však samostatně příliš věnovat nebudu, jelikož je velice podobná té současné. Z tohoto důvodu jí budu spíše zmiňovat v následující části práce v souvislosti s rozdíly oproti současné úpravě obsažené v zákoně o rybářství a jeho prováděcí vyhlášce.

V dalších kapitolách budou popsány vodní zákon, zákon o ochraně přírody a krajiny a zákon o ochraně zvířat proti týrání, respektive jejich ustanovení, která mají souvislost s rybářstvím. Více se zaměřím na otázku náhrady škod na rybách způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy (převážně kormoránem). Považuji to za vhodné, jelikož je tato tematika v poslední době často diskutována. Navíc se bude k 1. 4. 2013 související právní úprava již po několikáté měnit, proto také osvětlím příčiny a důsledky této změny. Následovat bude kapitola věnovaná postavení rybářské stráže a v té souvislosti také právní úpravě protiprávních jednání na úseku rybářství.

Výkon rybářského práva na rybářských revírech a organizování sportovního rybolovu jsou na většině území České republiky zaštiťovány Českým rybářským svazem jakožto jedním z největších občanských sdružení působících v České republice. Z toho důvodu o něm uvedu základní informace.

Jelikož některá témata z oblasti rybářství nejsou upravena pouze jedním z výše uvedených právních předpisů, ale hned několika, bude práce obsahovat rozbor takovýchto zvláštních otázek v samostatné kapitole.

Na závěr práce se budu věnovat slovenské právní úpravě rybářství a jejímu porovnání s českou právní úpravou.

## **2. Pojem rybářské právo**

I přes to, že pojem rybářské právo zní vcelku jasně, není snadné si pod ním představit něco konkrétního. Je také poměrně těžké určit, jakou má toto právo povahu.

Pro lepší pochopení pojmu rybářské právo je nejdříve nutné si definovat pojem rybářství. Jeho nejužitečnější popisy můžeme najít v zákonech o rybářství z let 1952, 1963 a v dnešní době účinném zákoně o rybářství z roku 2004.

Zákon č. 62/1952 Sb., o rybářství v § 2 uvádí: „rybářství se provozuje výkonem rybářského práva v tekoucích vodách nebo hospodařením v rybnících. Rybářské právo opravňuje chovat, hájit, lovit a přivlastňovat si v tekoucích vodách ryby, raky a perlorodku říční a ostatní škeble.“<sup>2</sup>

Další definici přináší zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství, který v § 1 říká: „Rybářství jako odvětví zemědělské výroby zajišťuje podle potřeb společnosti v souladu se státním plánem rozvoje národního hospodářství řádný chov, zušlechťování, ochranu a lov ryb a jiných vodních živočichů. Tohoto cíle se dosahuje plánovitým hospodařením na rybnících a plánovitým výkonem rybářského práva v tekoucích vodách. Péče o soustavné zvelebování rybářství je v zájmu celé naší společnosti. Společenské zřízení vytváří podmínky, aby se co nejširší okruh pracujících podílel na řízení rybářství a na výkonu rybářského práva.“<sup>3</sup> Na této definici se však silně podepsala doba jejího vzniku.

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství v § 2 písm. a) uvádí, že: „rybářstvím je chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě vodních organizmů v rybníkářství nebo při výkonu rybářského práva.“<sup>4</sup> Svou definicí rybářského práva se spíše podobá staršímu zákonu z roku 1952, než tomu z roku 1963.

Z výše uvedeného vyplývá, že rybářstvím je jak rybolov v rybářských revírech, tedy sportovní rybolov, tak i rybníkářství, jakožto odvětví zemědělské výroby nebo také způsob podnikání. Dalo by se také říci, že rybářství je zvláštním užíváním vod.

Přímý popis rybářského práva (jakožto subjektivního práva) může najít v článku M. Kindla - Praktická otázka, co je rybářské právo, kde jej popisuje jako: „nějaké právo, které není totožné s právem vlastnickým, a které, jakožto právo, nemůže být předmětem vlastnictví.“<sup>5</sup> Tomáš Hemelík ve své knize Rybářství a právo uvádí, že: „rybářské právo je právo určitých osob lovit ryby na vymezených místech.“<sup>6</sup>

Z druhého pohledu je možné rybářské právo definovat jako soubor právních norem upravujících rybářství.

---

<sup>2</sup> § 2 zákona č. 62/1952 Sb. o rybářství

<sup>3</sup> § 1 zákona č. 102/1963 Sb. o rybářství

<sup>4</sup> § 2 písm. a) rybářského zákona

<sup>5</sup> Kindl, M. *Praktická otázka, co je rybářské právo*. Bulletin advokacie. 9/1996. ISSN 1210-6348, s. 22.

<sup>6</sup> Hemelík, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 7.

### 3. Zařazení rybářského práva v právním řádu ČR

Rybářské právo není v ČR samostatným právním odvětvím. Normy jej upravující nalezneme například ve správním právu nebo v právu životního prostředí. Úprava rybářského práva není kodifikována. Je zde však jeden stěžejní předpis - zákon o rybářství č. 99/2004 Sb. Nalezneme ale i další předpisy, které do oblasti rybářství více či méně zasahují. Jedná se například o zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 114/1992 Sb. o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů, zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů a mnohé další.

Zařazení rybářského práva do systému dělení práv v ČR je díky jeho specifčnosti poměrně problematické. Dalo by se říci, že stojí na pomezí soukromého a veřejného práva – úprava rybníkářství jakožto chovu ryb za účelem podnikání je spíše soukromoprávní a rybaření jakožto výkonu rybářského práva naopak veřejnoprávní. Například Randa řadil rybářské právo společně s autorským vzorkovým a patentovým právem do kategorie individuálních imateriálních práv spadajících pod majetková práva.<sup>7</sup>

## 4. Historie

### 4.1. Historický exkurz

Lov ryb je činnost vykonávaná lidmi již od doby kamenné. Na území dnešní ČR se jednalo převážně o lov lososů v době jejich tahu řekou na trdliště. K lovu se nejprve nepoužívaly nikterak složité techniky. K jejich rozvoji (používání sítí, vrší a podobně) došlo až s příchodem Slovanských kmenů na naše území v 6. a 7. století.<sup>8</sup>

*„V této době bylo právo rybolovu zcela svobodné, tedy každý, kdo měl přístup k vodnímu toku, mohl zřejmě bez dalšího ryby lovit a přivlastňovat si je. Se vznikem kmenového zřízení a následným vznikem státních útvarů na území Čech a Moravy získal právo rybolovu panovník, jemuž podle tehdejších představ patřila veškerá půda*

---

<sup>7</sup> Randa, A. Právo vlastnické v pořádku systematickém, 7. vydání. Praha: České akademie pro vědy, slovesnost a umění, 1922, s. 98.

<sup>8</sup> Hemelík, T. Rybářství a právo, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 11.

v zemi“.<sup>9</sup> Ten však samozřejmě právo rybolovu nevykonával osobně, ale přenechával je svým poddaným, kteří mu odevzdávali dané množství úlovků či peněžní protiplnění.

K dalšímu rozvoji rybářství, a tedy i jeho právní úpravy, došlo v 14. a 15. století. To se rybáři začali sdružovat do cechů, v kterých platila určitá interní pravidla. Ta byla prvopočátkem dnešních rybářských předpisů. Tyto cechy však většinou působily na řekách, na rybnících (ale i na některých vodních tocích) byla situace odlišná. Tam hospodařili takzvaní rustikální rybáři, kteří měli pozemky s vodami v nájmu od panských dominikálních držav. Museli však robotovat a odevzdávat část svých úlovků.<sup>10</sup>

Rozmach rybníkářství byl zaznamenán v 16. století. Tehdy se však neprovozovalo v intenzivním pojetí jako dnes (rybníky se nehnojily, ani tolik nepřikrmovaly). Následně však došlo v důsledku historických událostí k úpadku, díky tomu se nám do 19. století dochovalo pouze okolo 50 % ploch rybníků oproti stavu v 16. století. „*Ač z organizačních a ekonomických pohledů došlo mezi 15. a 19. stoletím k významným změnám, právní režim zůstal prakticky stejný a teprve zrušení poddanství v 19. století způsobilo významnou změnu, kdy již rybáři živící se lovem a chovem ryb získali postavení živnostníků a rybářské revíry, ať už panské nebo městské, měli většinou v pronájmu.*“<sup>11</sup> Ve vodách tekoucích mohl dle právní úpravy do poloviny 19. století lovit ryby kdokoli, byly to totiž „věci bez pána“. Na rybnících byla situace jiná: hospodařil tam buď jejich vlastník, či nájemce.<sup>12</sup>

#### **4.2. Právní úprava rybářského práva od roku 1885 do roku 2004**

Dne 25. 4. 1885 vznikl první rybářský zákon platný na našem území (zákon č. 58/1885 zákoníku říšského). Ponechával však pravomoc právně upravit poměry zemským zákonodárným sborům, a to ve vodních tocích člověkem neupravených. To se také stalo, a to zákonem č. 22/1883 čes. zřízení zemské. Úprava v něm obsažená byla velice moderní a pokroková. Kupodivu se v zásadě tolik nelišila od té dnešní, byla však dle tehdejšího zvyku stručnější a stanovovala jen základní pravidla, podrobnosti stanovovaly orgány exekutivní. Obsahovala 22 paragrafů a byla provedena předpisem, který obsahoval nejmenší lovné míry ryb, doby hájení a podobně. Pojem rybářský lístek

---

<sup>9</sup> Hemelík, T. Rybářství a právo, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 11.

<sup>10</sup> Hemelík, T. Rybářství a právo, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 12.

<sup>11</sup> Hemelík, T. Rybářství a právo, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 12.

<sup>12</sup> Hemelík, T. Rybářství a právo, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 12.

byl zaveden právě tímto zákonem, byl vydáván stejně jako dnes na jeden rok. V předpise byla rozlišena úprava rybníkářství a výkonu rybářského práva na vodních tocích. V porovnání s dnešním zákonem se zde však nacházely i mnohé rozdíly: více povolených způsobů lovu, rybáři také sami mohli lovit vydry, volavky a podobně, jako sankce za přestupek byla stanovena peněžitá pokuta, která se však při nemožnosti zaplacení přeměňovala na vězení.

Při vzniku Československa byla na našem území v zásadě přejata právní úprava rakouská. V období do roku 1952 docházelo na úseku rybářství jen k větším či menším dílčím změnám. Díky změně politické situace však stávající úprava již nevyhovovala, proto byl vytvořen zákon č. 62/1952 Sb. Byl však negativně poznamenán dobou svého vzniku, což je zřejmé například z jeho § 1. Zákonem byla výrazně potlačena vlastnická práva.<sup>13</sup>

V roce 1963 nastala další změna, zákon byl zrušen a nahrazen zákonem č. 102/1963 Sb. Jelikož byl zákon vytvořen v období socialismu, mohli jsme v něm najít mnohá ustanovení poplatná době svého vzniku, která naprosto neodpovídala poměrům po roce 1989. I přes to byl však zákon účinným, pouze s několika novelami zapříčiněnými převážně změnou politické situace v roce 1989, až do roku 2004.

V textu kapitoly 5.1. se věnuji nejen současnému zákonu o rybářství, ale uvádím i některé změny oproti předchozím úpravám, proto již dále v této kapitole ustanovení zmíněných zákonů komentovat nebudu.

## **5. Současná právní úprava rybářského práva v ČR**

### **5.1. Zákon o rybářství č. 99/2004 Sb.<sup>14</sup>**

V dnešní době upravuje rybářství v České republice převážně zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství a jeho prováděcí vyhláška 197/2004 Sb.<sup>15</sup>. Současný zákon nahradil ten předchozí z roku 1963 (č. 102/1963 Sb. o rybářství), který - jak vyplývá z důvodové zprávy k tomuto zákonu<sup>16</sup> - již nevyhovoval dnešním společensko-

---

<sup>13</sup> Hemelík, T. *Rybářství a právo*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2, s. 14.

<sup>14</sup> Zákon o rybářství č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů, ze dne 10. února 2004 ve znění zákonů č. 444/2005 Sb., č. 230/2006 Sb., č. 124/2008 Sb., č. 41/2009 Sb., č. 227/2009 Sb., č. 281/2009 Sb. a č. 104/2011 Sb. a č. 237/2012 Sb. (v kapitole 5.1. dále jen „zákon“)

<sup>15</sup> vyhláška 197/2004 Sb. Ministerstva zemědělství ze dne 13. dubna 2004 k provedení zákona č. 99/2004 Sb., o rybníkářství, výkonu rybářského práva, rybářské strážní, ochraně mořských rybolovných zdrojů a o změně některých zákonů (zákon o rybářství) ve znění vyhlášek č. 239/2006 Sb., č. 20/2010 Sb. a č. 122/2010 Sb. (v kapitole 5.1. dále jen „vyhláška“)

<sup>16</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis Academia

politickým podmínkám ani potřebám rybářské praxe. Dle důvodové zprávy bylo také zapotřebí sladit právní úpravu rybářství v České republice s Evropským právem, a to v souvislosti se vstupem České republiky do Evropské unie.<sup>17</sup>

Stávající zákon již není „*strohý řídicí a plánovací podklad, kterým byl původní dokument z roku 1963. Předpis prosazuje a chrání práva vlastníků a umožňuje fakticky volné užívání rybníků podle objektivních potřeb vlastníků či nájemců.*“<sup>18</sup> Zákon také „*reaguje na změny ve společenském a právním prostředí, zejména na úpravu vlastnických vztahů k pozemkům v soukromém vlastnictví a rovněž precizněji vymezuje ochranu provozování rybníkářství a výkonu rybářského práva s ohledem na změny jak v oblasti trestního práva, tak i v podrobnější úpravě přestupků a správních deliktů v této oblasti.*“<sup>19</sup> Nová právní úprava však ponechává jistou míru kontinuity s předchozí právní úpravou, a to například ve vymezení některých pojmů, práv a povinností.

Zákon se dělí na pět částí. První z nich dále do osmi hlav. Celkově obsahuje 39 paragrafů a věnuje se vlastní úpravě rybářství. Účinnost zákona nastala dne 1. 1. 2004, s výjimkou ustanovení § 6 odst. 3 písm. b) bodu 3 a § 26 až § 29, jejichž účinnost nastala dnem vstupu smlouvy o přistoupení České republiky k Evropské unii v platnost. K zákonu byla také vydána prováděcí vyhláška<sup>20</sup>, která dále podrobněji upravuje některá ustanovení zákona.

Předmětem úpravy zákona je zejména chov, ochrana a lov ryb, pěstování a lov vodních organismů a ochrana jejich života a životního prostředí. Dále také rybníkářství, výkon rybářského práva, výkon státní správy v rybníkářství, úprava institutu rybářské stráže či ochrana mořských rybolovných zdrojů, jež je „odrazem“ Evropského práva.<sup>21</sup> Oproti předchozímu zákonu zde ubylo konstatování, že rybářství je odvětvím zemědělské výroby a také již není zdůrazněno, že hospodaření na rybnících a výkon rybářského práva v tekoucích vodách bude probíhat plánovitým způsobem. Zákonem nejsou dotčeny zvláštní právní předpisy jako například zákon o ochraně přírody a krajiny či zákon o vodách.<sup>22</sup>

---

<sup>17</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis Academia

<sup>18</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 5.

<sup>19</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis Academia

<sup>20</sup> vyhláška č. 197/2004 Sb.

<sup>21</sup> viz. § 1 odst. 1 zákona

<sup>22</sup> viz. § 1 odst. 2 zákona

Zákon obsahuje vymezení některých pojmů, s kterými pracuje, jejich tzv. legální definice.<sup>23</sup> Jejich výčet v § 2 však není zcela vyčerpávající, další pojmy můžeme najít i mimo tento paragraf, například pojem rybníkář v § 3 odst. 1.

Prvním z definovaných pojmů je rybářství, jímž je jednak chov, zušlechťování, ochrana a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníkářství a jednak výkon rybářského práva v rybářských revírech zahrnující taktéž chov, ochranu a lov ryb, atd.<sup>24</sup> Pod tímto pojmem se tedy, laicky řečeno, skrývá provozování rybníkářství i klasický sportovní rybolov na rybářských revírech. Podobně tomu bylo i u zákonů z roku 1952 a 1963.

Velice zajímavý je pojem rybník, který je zde definován jako „*vodní dílo, které je vodní nádrž určenou především k chovu ryb, ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení; rybník je tvořen hrázi, nádrží a dalšími technickými zařízeními.*“<sup>25</sup> Tento pojem, respektive určení vlastnického práva k rybníku a otázky s tím související, tvoří v praxi velké potíže, proto se mu budu dále věnovat v kapitole 10.1.

Rybářským revírem je část vodního útvaru povrchových vod, ve kterém je možný život rybí obsádky a vodních organismů. Jako rybářský revír musí být také vyhlášen příslušným úřadem státní správy. V popisu nově nalezneme i minimální výměru revíru, jež je 500 m<sup>2</sup> souvislé vodní plochy.<sup>26</sup> (Stanovení spodní hranice výměry je dle mého názoru zbytečné, nepodařilo se mi zjistit důvod této změny).

Nově zde není definováno rybářské právo, ale jen jeho výkon, jímž je činnost v rybářském revíru, která je povolena právnické či fyzické osobě příslušným orgánem státní správy rybářství. Spočívá v plánovitém chovu, ochraně, lovu a přisvojování si ryb či vodních organismů, jakož i v užívání pobřežních pozemků v nezbytném rozsahu.<sup>27</sup>

Nalezneme zde také definici vodního organismu, jímž je vodní živočich nebo rostlina, která je zdrojem potravy ryb nebo je přirozenou součástí vodního prostředí. Bohužel je tento popis nedostatečný k tomu, aby mohl být využit k ochraně bentosu a planktonu, masově lovených podnikateli v akvaristice.<sup>28</sup> Tento nedostatek se však podařilo nahradit § 14 odst. 1 vyhlášky, který lov vodních organismů, které jsou

---

<sup>23</sup> viz. § 2 zákona

<sup>24</sup> viz. § 2 písm. a) zákona

<sup>25</sup> § 2 písm. c) zákona

<sup>26</sup> viz. § 2 písm. e) zákona

<sup>27</sup> viz. § 2 písm. f) zákona

<sup>28</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 6.

zdrojem potravy ryb, povoluje pouze se souhlasem uživatele rybářského revíru či rybníkáře.<sup>29</sup>

Dalším důležitým pojmem je pobřežní pozemek, tím je pozemek, který tvoří „*břeh koryta vodního toku nebo pozemek sousedící s tímto korytem nebo břehem, jakož i pozemek tvořící břeh uzavřené vody nebo pozemek s ním sousedící.*“<sup>30</sup> Pobřežní pozemky a vstup na ně je dále upraven v § 11 odst. 8 a 9 zákona.

„*Nepůvodní rybou a nepůvodním vodním organismem je geograficky nepůvodní nebo geneticky nevhodná anebo neproověřená populace ryb a vodních organismů, vyskytující se na území jednotlivého rybářského revíru v České republice méně než tři po sobě následující generační populace.*“<sup>31</sup> Toto ustanovení dále specifikuje § 35 odst. 3 vodního zákona (254/2001 Sb.) a § 5 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny (114/1992 Sb.). Přitom také vychází z rozhodovací praxe Evropské unie.<sup>32</sup> Podobná úprava se nacházela i v zákoně č. 102/1963 Sb., o rybářství v § 21. Jelikož je otázka nepůvodních ryb a organismů díky úpravě obsažené ve více předpisech poměrně složitá, budu se jí dále věnovat v samostatné kapitole 10.2.

Definovány jsou i další pojmy: rybářský lístek, povolenka k lovu, chráněná rybí oblast, vybrané druhy ryb (ty co mají stanovenou dobu hájení či nejmenší lovnou míru)...

## **5.1.2. Vymezení stěžejních pojmů**

### **5.1.2.1. Rybníkářství**

Rybníkářství je upraveno v § 3, jeho definici však nalezneme již v § 2 písm. b) a zní: „*rybníkářstvím je chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení, uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa, popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí násady pro rybníky anebo pro zarybňování rybářských revírů*“<sup>33</sup>. Pojem je vymezen podobně jako v § 3 odst. 1 zákona č. 102/1963 Sb. V zákoně je také stanoven okruh osob oprávněných k rybníkářství. Jsou jimi „*vlastník rybníka nebo zvláštního rybochovného zařízení, popřípadě jejich nájemce na základě písemně uzavřené nájemní smlouvy s vlastníkem*

<sup>29</sup> viz. § 14 odst. 1 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

<sup>30</sup> § 2 písm. i) zákona

<sup>31</sup> § 2 písm. s) zákona

<sup>32</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 7.

<sup>33</sup> § 2 písm. b) zákona



za účelem rybníkářství.<sup>34</sup> Ryby je možno lovit buď hromadně účinnou metodou lovu, nebo na udici.<sup>35</sup> Co je to hromadně účinná metoda lovu nalezneme v § 1 vyhlášky a v § 2 písm. q) zákona. Je jí lov do sítí (vlečných, tažných, vrhacích, stavěcích, vodorovných, lapacích), který je asi nejčastěji využívanou metodou k lovu ryb v rybníkářství. Sítě se většinou používají v kombinaci s další hromadně účinnou metodou lovu, a tou je lov prováděný pomocí manipulace s vodou. Snížení vodní hladiny způsobí nahromadění ryb na požadovaném místě, kde jsou následně loveny do sítí. Další hromadně účinné metody jsou lov pomocí různě konstruovaných technických zařízení nebo lov do stálého lovicího zařízení, které je pevně spojeno s terénem. Nachází se například pod hrází rybníka.<sup>36</sup>

Na udici může lovit rybníkář a jím pověřené osoby.<sup>37</sup> Lov na udice je v rybníkářství samozřejmě méně častý, a to převážně z důvodu jeho nižší efektivity. Omezení rybníkářství je možné pouze tehdy, stanoví-li tak zvláštní předpis (např. zákon č.114/1992 Sb. § 34 odst. 2 či § 21).<sup>38</sup> Povinnost následné náhrady zde není určena. Odstavec 4 stanovuje povinnost rybníkáře vést evidenci o hospodaření a předkládat ji příslušnému orgánu státní správy rybníkářství nejpozději do 30. dubna následujícího kalendářního roku, podrobnosti stanovuje vyhláška v § 2. V něm je uvedeno, že evidenci o hospodaření není povinen předkládat každý rybníkář, ale jen ten, který vyprodukoval více než 150 ks lososovitých ryb (popřípadě lipana podhorního) nebo více než 100 kg ostatních druhů ryb. Rybníkáři, jejichž produkce ryb je nízká, jsou tedy zbaveni této povinnosti, aby nebyli zbytečně zatěžováni administrativními úkony a odlehčili systému vedení evidencí o hospodaření. Asi si jen těžko dokážeme představit, že by rybníkář, který má v rybníce okolo 50 kaprů (což stěží pokryje vlastní spotřebu) evidenci vedl a předkládal.

Povinnost vedení evidencí byla ustanovena z důvodu nastolení souladu české právní úpravy s Evropským právem.<sup>39</sup> *“Pro potřeby praxe však není vyloučeno i vedení známé „rybníční karty“<sup>40</sup>. Její řádné užívání bylo podmínkou k úhradě povodňových škod v roce 2002.“<sup>41</sup>*

---

<sup>34</sup> § 3 odst. 1 zákona

<sup>35</sup> viz. § 3 odst. 2 zákona

<sup>36</sup> viz. § 2 písm. q) zákona č. 99/2004 Sb.

<sup>37</sup> viz. § 3 odst. 2 zákona

<sup>38</sup> viz. § 3 odst. 3 zákona

<sup>39</sup> Důvodová zpráva k zákonu o rybářství č. 99/2004 Sb., Program Codexis academia

<sup>40</sup> rybníční karta obsahuje záznamy o násadě, hnojení, výloveh a podobně

<sup>41</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 22.

Právní úpravu rybníkářství nalezneme nejen v zákoně o rybářství, ale například i v zákoně o zemědělství č. 252/1997 Sb. ve znění pozdějších předpisů. Ten o rybníkářství stanovuje, že je odvětvím zemědělské výroby, přičemž rybníkáře označuje jako zemědělského podnikatele.<sup>42</sup>

### 5.1.2.2. Rybářský revír

Rybářský revír lze vyhlásit na rybníce, uzavřené vodě (definici obou nalezneme v § 2 zákona) či vodním toku.<sup>43</sup> Poslední jmenovaný je následujícím způsobem vymezen v zákoně o vodách:

*(1) Vodní toky jsou povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.*

*(2) V pochybnostech o tom, zda jde o vodní tok, rozhoduje vodoprávní úřad. Může též rozhodnout, že vodním tokem jsou i jiné povrchové vody než uvedené v odstavci 1.*<sup>44</sup>

Rybářský revír vyhláší příslušný rybářský orgán, jímž je krajský úřad, a to v přenesené působnosti. Pokud je revír na území více krajů, je příslušným orgánem ministerstvo zemědělství, v národních parcích pak ministerstvo životního prostředí. Revíry se vyhláší na žádost vlastníka rybníku (kapitola 10.1.), na žádost vlastníka (či všech vlastníků, pokud je jich více) pozemku, na němž se nachází uzavřená voda, či na žádost nájemce nebo pověřené osoby. V situaci, kdy se nedohodnou všichni vlastníci, je možné, aby revír na vodním toku anebo na uzavřené vodě vyhlásil příslušný rybářský orgán, a to i z vlastního podnětu.<sup>45</sup> Zde je mírně zarážející, že úprava spoluvlastnictví v zákoně o rybářství v případě, kdy je více vlastníků pozemků, na nichž se nachází rybník, je jiná, než ta, kterou nalezneme v občanském zákoníku<sup>46</sup>. Díky tomu je dle mého názoru možné, aby vlastník - byť i minimální části pozemku, na němž se rybník nalézá, svým nesouhlasem „zablokoval“ ostatní vlastníky a založil pravomoc rybářského orgánu, který může rozhodnout o věci dle jeho uvážení. Ten pak může, teoreticky svévolně, vyhlásit revír sám a přenechat výkon rybářského práva i osobě

---

<sup>42</sup> § 2e odst. 3 písm. f) a § 2e odst. 1 zákona č. 252/1997 Sb. o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

<sup>43</sup> viz. § 4 odst. 1 zákona

<sup>44</sup> § 43 zákona č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění pozdějších předpisů

<sup>45</sup> viz. § 3 odst. 3 zákona

<sup>46</sup> srovnej § 136 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník

odlišné od všech vlastníků. V důvodové zprávě je toto ospravedlňováno věcnou potřebou využívání příslušných vod, které se svým charakterem blíží vodnímu toku, k rybářství.<sup>47</sup>

Ministerstvo zemědělství přidělí rybářskému revíru po jeho zřízení příslušné číslo.<sup>48</sup> První dvě číslice označují ministerstva a kraje, následuje dalších šest čísel, podle kterých lze rybářský revír jednoduše lokalizovat. Toto šestičíslí se využívá například při zápisu rybářské docházky do povolenky.

Rozhodnutí o vyhlášení rybářského revíru musí mimo jiné obsahovat i určení, zda se jedná o revír pstruhový či mimopstruhový. Vyhláška uvádí, že pstruhové revíry se zřizují logicky tam, kde jsou předpoklady pro výskyt lososovitých ryb. V rozhodnutí se také přesně vymezují hranice příslušného revíru, jeho rozloha či název. Vyhláška stanovuje, že hranice revíru se určují tak, aby byly v terénu zřetelně patrné.<sup>49</sup> To má vést ke zlepšení orientace rybářů při rybolovu, aby se, byť i nechtěně, nedopustili přestupku. Takto lze také předejít mnohým sporům mezi rybáři a rybářskou stráží. Cílem je to, aby si obě strany byly ve většině případů jasně vědomy, kde se hranice rybářského revíru nachází. V některých situacích, i přes snahu určovat hranice, co možná nejzřetelněji, může dojít k problémům. Například v uvedeném případě (příloha<sup>i</sup>) lze jen stěží určit, kde přesně se nachází soutok. Na levém břehu to bude poměrně jednoduché, na pravém však nikoliv.

Při určování toho, v jakém revíru osoba loví, není důležité to, kde osoba stojí, ale to, kde prokazatelně loví („má nahozeno“).<sup>50</sup> Od roku 2011 však nově u označení revíru figurují i souřadnice GPS přesně vymezující jeho začátek (Z), konec (K) a u revírů bez jasného konce a začátku (tůně, rybníky a podobně) místo vhodného přístupu k vodě. Tyto GPS souřadnice by měly mimo jiné pomoci právě při eliminaci možných konfliktů rybářů s rybářskou stráží vznikajících užitím místních názvů hranic revírů (např. označení typu: od hospody „U Macešků“ až k bývalé továrně DUTA, atd.).

Dále vyhláška určuje povinnost označit rybářský revír či chráněnou rybí oblast vyvěšením tabulky. Ta musí nést základní údaje o revíru (název, číslo, atd.).<sup>51</sup> (příloha<sup>ii</sup>)

Tím, kdo může rozhodnout o zrušení rybářského revíru, je také příslušný rybářský orgán, a to z vlastního podnětu nebo na žádost vlastníka rybníku či pozemku,

---

<sup>47</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis academia

<sup>48</sup> viz. § 4 odst. 4 zákona

<sup>49</sup> viz. § 4 odst. zákona a § 3 vyhlášky

<sup>50</sup> Poupě, J. *Rybářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 8

<sup>51</sup> viz. § 3 odst. 3 vyhlášky

na němž se nachází uzavřená voda. Z vlastního podnětu rozhodne orgán o zrušení revíru, jestliže poklesne výměra souvislé vodní plochy pod 500 m<sup>2</sup> nebo pokud zaniknou podmínky pro chov a život ryb<sup>52</sup> - zde hrozí možnost svévolného či neobjektivního posouzení věci rybářským orgánem. Jen těžko se asi v praxi určuje, kdy podmínky již zanikly. Otázkou je, zda stačí, aby zanikly krátkodobě v důsledku nějaké havárie nebo jestli musí jít o jejich dlouhodobý zánik.

*„Zakazuje se podnájem revíru, za což se nepovažuje, pokud právnická osoba (např. Lesy ČR, ÚS ČRS) pověří svou nižší organizační složku některými činnostmi na revíru. Toto je ostatně dlouhodobě zaběhnutá praxe, která podmiňuje u ČRS takzvané krajské hospodaření a fakticky i existenci povolenek na větší množství revírů.“<sup>53</sup>* Situace je dle mého názoru výhodná pro rybáře, jelikož mohou na jednu povolenku chytat na více revírech, je to také žádoucí kvůli lepší spolupráci při hospodaření na jednotlivých navazujících rybářských revírech. Na druhou stranu je takto stanovený zákaz (či spíše omezení) podnájmu správný, a to z toho důvodu, že je výkon rybářského práva činností ve veřejném zájmu, kterou „kontroluje“ stát a svěřuje jí vhodným uživatelům. Proto by nebylo správné, aby tyto vhodně vybrané osoby revíry nekontrolovatelně dávaly do podnájmu dalším, potencionálně i nevhodným, osobám.

### **5.1.2.3. Chráněná rybí oblast**

Chráněné rybí oblasti jsou upraveny v § 5, jejich definici však nalezneme opět v § 2. V těchto oblastech může být omezen či zcela zakázán lov ryb nebo vodních organismů. Jsou vyhlašovány příslušným rybářským orgánem po projednání s uživatelem revíru. Rybářský orgán rozhoduje ve správním řízení, kde uživatel revíru je účastníkem řízení, tudíž se může k věci vyjadřovat. Jeho souhlas však není nutný. Pokud s rozhodnutím příslušného rybářského orgánu nesouhlasí, má možnost podat odvolání.<sup>54</sup> *„Chráněné rybí oblasti jsou tradičním rybářským institutem sloužícím k nerušenému a klidnému tření ryb, odchovu rybích plůdků, chovu generačních ryb a jejich přezimování jako přirozené formy reprodukce, za účelem zajištění dostatečné zarybněnosti vod na území České republiky.“<sup>55</sup>* V praxi jimi budou místa, která by mohla být ideálním místem pro rybáře, jejich zájem však musí ustoupit obecnému zájmu tato místa chránit a výkon jejich rybářského práva je zde omezen či zakázán, aby

---

<sup>52</sup> viz. § 4 odst. 7 zákona

<sup>53</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 8.

<sup>54</sup> viz. § 5 zákona

<sup>55</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis academia

se těmto oblastem zabezpečilo jejich správné fungování. Další podrobnosti nalezneme ve vyhlášce v § 4.

#### 5.1.2.4. Výkon rybářského práva

Výkon rybářského práva je možný jen v rybářském revíru. Uživatel rybářského revíru nemá právo povolit výkon rybářského práva jiné osobě. Výkon rybářského práva povoluje příslušný orgán rybářské správy na dobu 10 let (nově, dle zákona č. 102/1963 Sb. nebylo časově omezeno) osobě, která zaplatí správní poplatek a splňuje podmínky pro řádný výkon rybářského práva uvedené v tomto zákoně (bezúhonnost, minimální věk 18 let, plná způsobilost k právním úkonům, navrnutí osoby způsobilé na funkce rybářského hospodáře a jeho zástupce, způsobilost zajistit potřebnou úroveň péče o příslušný rybářský revír, zavázání se k zpřístupnění příslušného rybářského revíru dalším držitelům povolenek k lovu, předložení zhodnocení možnosti vzniku ekologických rizik v souvislosti s hospodařením v příslušném rybářském revíru, včetně návrhu na jejich řešení, předložení návrhu způsobu hospodaření v příslušném rybářském revíru, zavázání se k vypořádání s původním uživatelem rybářského revíru<sup>56</sup>). Žadateli o výkon rybářského práva mohou být vlastník či všichni vlastníci (rybníku či pozemku, na němž je uzavřená voda) pokud je jich více, popřípadě jimi pověřená osoba (dále také „nájemce“).<sup>57</sup>

*„Tam, kde se vlastníci nedohodnou, a v těch revírech, které patří státu, mohou být žadateli fyzické či právnické osoby s trvalým pobytem či sídlem v ČR, dále to mohou být právnické osoby usazené ve státech EU či občané EU.“<sup>58</sup>* Pokud je zájemců o výkon rybářského práva více nebo pokud se spoluvlastníci nedohodnou na pověřené osobě, vyhláší se výběrové řízení, které je podrobně upraveno v § 9. Má za cíl vybrat nejvhodnějšího zájemce o výkon rybářského práva - budoucího uživatele revíru.

Česká republika je státem, jehož hranice jsou přibližně z 30 % tvořeny hraničními vodami<sup>59</sup> (např. hranice s Německem v délce 290 km<sup>60</sup>). Tyto vody však většinou nemohou mít stejnou právní úpravu jako ostatní vody v ČR. Proto v souvislosti s nimi § 7 pouze odkazuje na příslušné mezinárodní smlouvy a stanovuje, že úprava obsažená v zákoně o rybářství se použije za předpokladu, že daná smlouva výkon

---

<sup>56</sup> viz. § 8 odst. 6 zákona

<sup>57</sup> viz. § 6 zákona

<sup>58</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 8.

<sup>59</sup> Hraniční vody, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-15]. Dostupný z WWW: [http://www.mzp.cz/cz/hranicni\\_vody](http://www.mzp.cz/cz/hranicni_vody)

<sup>60</sup> Německo, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/nemecko>

rybářského práva sama neupravuje. „Česká republika má v současnosti uzavřeny bilaterální smlouvy o spolupráci na hraničních vodách se všemi sousedními státy, tj. Německem, Rakouskem, Polskem a Slovenskem, a je zapojena do mezinárodní spolupráce na základě Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Labe, Dohody o Mezinárodní komisi pro ochranu Odry před znečištěním a Úmluvy o spolupráci pro ochranu a únosné využívání Dunaje.“<sup>61</sup> Příkladem takovéto mezinárodní bilaterální smlouvy je smlouva č. 109/1931 Sb. Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou o rybolovu a ochraně ryb v hraničních vodách a vodách jejich povodí<sup>62</sup>, která se snaží pro výkon rybářského práva v hraničních vodách sjednotit právní úpravu obou států. Důvodová zpráva poukazuje na tradiční soulad tohoto paragrafu s článkem 10 Ústavy.

Podmínkám povolení výkonu rybářského práva a náležitostem žádosti o toto povolení se věnuje ustanovení § 8. Zajímavostí je, že mezi tyto náležitosti musí patřit i návrh osob splňujících předpoklady pro výkon funkce rybářského hospodáře a jeho zástupce, návrh žadatele na jeho vypořádání se s původním uživatelem rybářského revíru (podrobnosti nalezneme ve vyhlášce - hradí se ta část rybí obsádky, která byla vytvořena vysazováním rybích násad v posledních třech letech, ohodnocuje jí znalec) či zhodnocení možnosti vzniku ekologických rizik v souvislosti s hospodařením v příslušném revíru, včetně návrhu na jeho řešení,<sup>63</sup> tím „je míněna podrobná znalost revíru, jmenovitě údaje uvedené na dlouho již užívaném tiskopise, takzvaném popisném listě, což je po desetiletí u nás známý dokument.“<sup>64</sup> Dále žádost musí obsahovat také návrh hospodaření v příslušném revíru, což v sobě skrývá zarybňovací plán, určení charakteru revíru (voda pstruhová či mimopstruhová) a požadované výjimky.<sup>65</sup> Je stanovena i povinnost přiložit dohodu všech vlastníků či spoluvlastníků (pokud jich je více) o pověření žadatele k podání žádosti o povolení výkonu rybářského práva.

V zákoně nalezneme podrobnou úpravu průběhu výběrového řízení<sup>66</sup>, jedná se o úpravu sui generis, jelikož není vhodné, aby se na něj z důvodu jeho specifčnosti vztahovala ustanovení správního řádu upravující správní řízení. „To lze vyhlásit na revírech, kde se majitelé nedohodli, u lokalit ve vlastnictví státu a tam, kde o výkon

---

<sup>61</sup> Stejskal, V. *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006*, 1. vydání. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-609-1, s. 218.

<sup>62</sup> dostupná z WWW: <http://ftp.aspi.cz/aspi/opispdf/1931.html>

<sup>63</sup> viz. § 8 zákona č. 99/2004 Sb. a § 5 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

<sup>64</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 9.

<sup>65</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 9.

<sup>66</sup> viz. § 9 zákona

*rybářského práva bude mít zájem více subjektů.*<sup>67</sup> Výběrové řízení provádí komise složená nejméně ze třech členů. Musí být vypsáno nejméně 30 dnů před dnem jeho konání. Ten, kdo se stane vítězem výběrového řízení, by měl nejlépe splňovat podmínky pro povolení výkonu rybářského práva a na území národních parků ten, kdo nejlépe splní podmínky odpovídající jejich poslání.<sup>68</sup>

Tím, kdo odejme povolení k výkonu rybářského práva, je příslušný rybářský orgán, a to jak v případě, že před tím byl jeho výkon povolen správním rozhodnutím, tak i v případě, že byl povolen na základě výběrového řízení.<sup>69</sup> Důvody vedoucí k odnětí povolení jsou zejména:

- 1) žádost uživatele revíru,
- 2) zánik lokality anebo
- 3) situace, kdy uživatel revíru porušuje povinnosti, za nichž mu byl výkon práva povolen - tím může být v praxi nejčastěji neplnění zarybňovacího plánu, překračování limitu povolenek, porušování pravidel rybolovu, atd.<sup>70</sup>

Zákon uvádí i důvody, které automaticky vedou k zániku výkonu rybářského práva. Patří mezi ně například smrt fyzické osoby (není tedy možné toto povolení zdědit), zánik právnické osoby nebo uplynutí doby, na kterou bylo povolení vydáno.<sup>71</sup>

Příslušný rybářský orgán při ustanovení uživatele revíru určí způsob hospodaření na daném revíru, postup jeho zarybňování, maximální počty vydávaných povolenek k lovu, další podrobnosti stanovuje vyhláška. Rybářský orgán na návrh uživatele určí rybářského hospodáře a jeho zástupce.<sup>72</sup> Pro uživatele revíru toto vše znamená, že se při své činnosti musí řídit nejen zákony a prováděcími předpisy, ale i těmito podmínkami stanovenými rybářským orgánem.

Postupem zarybňování je myšlen zarybňovací plán, který je roční zarybňovací povinností uživatele revíru. Tento postup je na revírech nutný, jelikož se rybí populace není schopná sama obnovovat, a to díky predačnímu tlaku rybích predátorů, lovu rybářů, průmyslovému znečištění a podobně. Uživatel revíru tedy musí zajistit rybí násadu, kterou nakoupí či vypěstuje (to znamená, že jí nabude do svého vlastnictví). Poté jí vypustí do rybářského revíru, tím dojde k tzv. derelikci, což je zánik

---

<sup>67</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 9.

<sup>68</sup> viz. § 9 zákona

<sup>69</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis academia

<sup>70</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 10.

<sup>71</sup> viz. § 10 zákona

<sup>72</sup> viz. § 11 zákona

vlastnického práva z důvodu opuštění věci. Ryba se tedy stane věcí ničí. Situace je jiná, než v rybníkářství, kde vypuštěním ryb nedochází k zániku vlastnického práva k nim.<sup>73</sup>

Mezi zákonnou povinností patří například vedení evidence o hospodaření.<sup>74</sup> Předpoklady pro výkon funkcí rybářského hospodáře a jeho zástupce určuje vyhláška, jsou jimi například - způsobilost k právním úkonům, minimální věk 21 let, bezúhonnost, příslušné vzdělání a úspěšné vykonání zkoušek na rybářského hospodáře.<sup>75</sup> V § 11 odst. 2 zákona figuruje, v praxi hojně využívané ustanovení, které umožňuje příslušnému rybářskému orgánu povolit výjimky z obecně stanovených lovných měr pro jednotlivé druhy ryb, dob jejich hájení a způsobů lovu. Může tak učinit v případě přemnožení populace či naopak jejího přílišného zeslabení.

Uživatel rybářského revíru, hospodář a jeho zástupce, „rybář“ a rybářská stráž jsou při výkonu rybářského práva oprávněni vstupovat na pobřežní pozemky. V zákoně je také stanovena tomu odpovídající povinnost vlastníka, tento vstup strpět a také povinnost osob nahradit případné škody způsobené jejich vstupem na pozemek.<sup>76</sup>

Ochrana rybníkářství a výkonu rybářského práva je upravena v § 12. V úvodních odstavcích je stanovena povinnost osob řídit se také zákonem o ochraně přírody a krajiny, zákonem o vodách, zákonem na ochranu zvířat proti týrání a podobně. Zjednodušeně řečeno se zde deklaruje povinnost osob řídit se zákony (výše zmíněnými), toto však dle mého názoru není třeba zvlášť ukládat tímto zákonem. Důvodová zpráva uvádí, že § 12 na výše uvedené zákony poukazuje z důvodu komplexnosti právní ochrany v této oblasti. Další odstavce dávají státu možnost (nikoliv však povinnost) poskytnout finanční prostředky na opatření ve veřejném zájmu na úseku rybníkářství. Následuje demonstrativní výčet těchto opatření - jsou jimi zejména opatření pro podporu mimoprodukčních funkcí rybníků a malých vodních nádrží, obnovu a udržování původních druhů ryb zajišťujících přírodní rozmanitost, výstavbu a rekonstrukci zvláštních rybochovných zařízení<sup>iii</sup> a výstavbu rybích přechodů<sup>iv</sup>. Tyto finanční prostředky mohou získat rybníkáři, uživatelé revírů, vlastníci vodních děl a správci toků.<sup>77</sup> Deklarace toho, že na prostředky „není právní nárok“ se dle mého

---

<sup>73</sup>Lubovský, L. Právní povaha ryb v zákoně o rybníkářství a náhrady škody na rybách způsobené zvláště chráněnými živočichy, [online]. 2011 - [cit. 2013-03-16]. Dostupný z WWW: [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny\\_prava\\_2011/files/prispevky/03%20ZVIRE/Lubovsky\\_Zbynek\\_\(69\\_60\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2011/files/prispevky/03%20ZVIRE/Lubovsky_Zbynek_(69_60).pdf), rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 874/2001 ze dne 12. 12.2002

<sup>74</sup> viz. § 11 odst. 5 a 6 zákona

<sup>75</sup> viz. § 6 odst. 1 vyhlášky

<sup>76</sup> viz. § 11 odst. 8 zákona

<sup>77</sup> viz. § 12 odst. 3 a 4 zákona



názoru jeví po konstatování - „stát může“ tyto prostředky poskytnout, jako nadbytečná a pouze stanovující totéž.<sup>78</sup>

V dalším odstavci je stanovena povinnost vyžádat si povolení k vypouštění nepůvodních druhů ryb a vodních organismů dle zvláštních předpisů - to znamená dle § 5 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny ve znění pozdějších předpisů. Jak již bylo dříve zmíněno, této tematice bude věnována samostatná kapitola 10.2.

Rybníkáři a uživatelé rybníkářských revírů mají povinnost hospodařit tak, aby nedošlo ke zhoršení kvality vod a aby nebyla ohrožena rybí obsádka ani navazující revíry či ohroženo rybníkářství navazující na rybníkářský revír. Osoba nakládající s povrchovými vodami je povinna nenarušovat ochranu ryb a vodních organismů, popřípadě zdrojů jejich potravy.<sup>79</sup> *„Každý si musí počínat tak, aby nedocházelo ke zbytečnému ohrožování, zraňování nebo rušení ryb a vodních organismů a poškozování jejich životních podmínek.“*<sup>80</sup>

Odstavce 10 a 11 se věnují ochraně rybníkářských zařízení, vybavení a rybí obsádky. Je zde stanoven zákaz způsobovat na nich škodu a případná následná povinnost škůdce ji nahradit.<sup>81</sup> Dle mého názoru se jedná o zbytečné ustanovení, odpovědnost je dostatečně upravena v občanském zákoníku a není třeba ji zde dále zmiňovat. Domnívám se, že zákonodárce chtěl upozornit na to, že škoda na rybí obsádce musí být škůdcem nahrazena (například při úniku škodlivých látek do vody), a to i přes to, že ve vodních tocích vlastnické právo k rybám nesvědčí nikomu, a to ani uživateli rybníkářského revíru.

Odstavec 12 upravuje situaci, kdy se ryby ocitnou v důsledku povodní na pozemku jiné osoby - mimo rybníkářský revír. Toto ustanovení je zdánlivě velice specifické, v praxi však může být často využito. Bylo téměř ve stejném znění převzato z předchozího zákona.<sup>82</sup> Ve své rybníkářské praxi jsem se již několikrát setkal s velkým nahromaděním ryb na pozemcích přilehlých k rybníkářskému revíru (například v důsledku povodní v roce 2002).

Vlastník či uživatel takového pozemku nesmí činit opatření, která by zabránila rybám dostat se zpět do revíru, na druhou stranu však není povinen „pomoci“ těmto

---

<sup>78</sup> srovnej § 12 odst. 3 a 4 zákona

<sup>79</sup> viz. § 12 zákona

<sup>80</sup> § 12 odst. 9 zákona

<sup>81</sup> viz. § 12. odst. 10 zákona

<sup>82</sup> srovnej § 14 zákona č. 102/1963 Sb., o rybníkářství

rybám zpět. Uživatel rybářského revíru má sedm dní od opadnutí vody na to, aby ryby zachránil. Pokud tak neučiní, může si vlastník či uživatel pozemku tyto ryby ponechat. Pokud ryby na pozemku uhynou, je uživatel rybářského revíru povinen je z něj odstranit.<sup>83</sup> Jiná však bude situace v případě, kdy se na pozemku takto ocitnou ryby z chovného rybníku, ty nejsou věcí ničí, jsou ve vlastnictví rybníkáře. Vlastník ani uživatel pozemku si je nemůže ponechat, jelikož se dle právní úpravy ani po uplynutí 7 dní nestane jejich vlastníkem.

Je důležité si uvědomit, že výkon rybářského práva na rozdíl od rybníkářství není podnikáním, stát a ve výsledku i uživatelé rybářských revírů jsou při něm limitováni čl. 7 Ústavy, který stanovuje: „*Stát dbá o šetrné využívání přírodních zdrojů a ochranu přírodního bohatství.*“<sup>84</sup> Od toho se také odvíjí celá jeho právní úprava obsažená v zákoně o rybářství, která je více „ochranářská“ než právní úprava rybníkářství.

### **5.1.3. Lov**

#### **5.1.3.1. Úvod**

Základní pravidla pro provozování rybníkářství, výkon rybářského práva v rybářských revírech a ochranu ryb a vodních organismů jsou zakotvena v hlavě třetího zákona. Pro rybáře je velice důležitá, protože mu říká, co je při lovu zakázáno a v kombinaci s § 9 až 18 vyhlášky tvoří základní pravidla sportovního rybolovu. Dále jej upravují například i bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS, MRS, atd.

Povolené způsoby lovu v rybníkářství jsou lov na udici<sup>v</sup> nebo lov hromadně účinnou metodou a v rybářském revíru zpravidla lov na udici, kdy jedna osoba může najednou provádět lov maximálně na dvě udice).<sup>85</sup>

#### **5.1.3.2. Zakázané způsoby lovu**

Zákon taxativně vyjmenovává zakázané způsoby lovu. Tyto zákazy můžeme rozdělit na dva typy:

- 1) „celoplošné“ - platící jak pro výkon rybářského práva v rybářských revírech, tak i pro rybníkářství
- 2) „rámcové“ - platící pouze při výkonu rybářského práva.

---

<sup>83</sup> viz. § 12 odst. 12 zákona

<sup>84</sup> čl. 7 ústavního zákona č. 1/1993 Sb., ústava České republiky

<sup>85</sup> viz. § 13 odst. 1 zákona

Mezi celoplošně zakázané způsoby lovu patří ty způsoby, které ryby silně poraňují či trápí. Jsou jimi lov pomocí výbušných, otravných nebo omamných látek, elektrického proudu, bodců, lapaček, ok, šňůr, vidlic a rozsošek, udic bez prutů (tzv. "pytlačka"). Zakázáno je také ryby střilet a tlouci. Další zakázané způsoby jsou lov ryb do rukou a lov ryb pod ledem, ty však charakterově z výše vyjmenovaných způsobů lehce vybočují, jelikož ryby v zásadě nijak netrápí.<sup>86</sup>

Mezi zakázané způsoby lovu platící pouze při výkonu rybářského práva v rybářských revírech patří zákaz lovu: a) vybraných druhů ryb po dobu jejich hájení z důvodu ochrany jejich rozmnožování, b) vybraných druhů ryb, které nedosáhly nejmenší lovné délky, z důvodu ochrany těchto ryb, c) mimo denní doby lovu ryb v kalendářním roce z důvodu ochrany rybí obsádky, d) za použití jakýchkoliv stálých zařízení k lovu ryb nebo sítí, které nejsou od sebe vzdáleny alespoň 50 m, nebo zabraňovat tahu ryb po i proti vodě, e) z lodí obytných, z plavidel veřejné dopravy a ze zvláštních plovoucích zařízení využívaných k přepravě materiálu, f) v plavebních komorách, g) v blízkosti přehradních hrází nejméně 100 metrů od hrázového tělesa, h) ze silničních a železničních mostů, i) v místech, kde se nahromadily ryby za mimořádně nízkého stavu vody nebo při škodlivém znečištění vody a též ryby shromážděné k přezimování a rozmnožování, lovit rybí plůdky, pokud tato opatření nečiní uživatel rybářského revíru k záchraně ryb nebo k jejich přenesení do jiných vod, j) ryb do slupů, vrší, k) v rybím přechodu nebo do vzdálenosti 50 m nad ním a pod ním.<sup>87</sup>

### **5.1.3.3. Výjimky ze zakázaných způsobů lovu**

Z některých výše zmíněných zakázaných způsobů lovu (všech celoplošných a některých rámcových - např. výjimky z doby hájení či nejmenší lovné délky) lze však udělit výjimky. Ty jsou udělovány Ministerstvem zemědělství a v některých případech příslušným rybářským orgánem. Musí však být řádně zdůvodněny a opatřeny podklady. Zásady pro jejich udělování upravuje vyhláška v § 9. Uživatel revíru či rybníkář může získat takovou výjimku, a to například z důvodu sportovních akcí, přemnožení některého druhu ryb, povodní, regulačních odlovů, vědeckých účelů a další, jsou vždy časově omezeny.<sup>88</sup>

---

<sup>86</sup> viz. § 13 odst. 2 zákona

<sup>87</sup> viz. § 13 odst. 3 zákona

<sup>88</sup> viz. § 13 odst. 4 a 5 zákona

Často bývá takto povolen lov ryb pod ledem. Praktikuje se způsobem nazývaným též "lov na dírkách".<sup>vi</sup> Na mnoha revírech je již tento způsob lovu povolen (např. Rybníky Černá v Pošumaví či Novoveský rybník). O lov ryb pod ledem se však nejedná v případě, kdy rybář loví ze břehu na nezamrzlé části vodní plochy, není zde důležité, zda je rozmrzlá polovina či desetina vodní plochy. Takovýto způsob lovu je obecně povolen, jelikož se na něj zákaz lovu pod ledem nevztahuje.

Pokud je výjimkou povolen způsob lovu pomocí elektrického zařízení, musí osoby provádějící lov dodržovat bezpečnostní předpisy a mít při sobě povolení k lovu a doklady opravňující používání elektrického zařízení.<sup>89</sup>

#### 5.1.3.4. Povinnosti lovcích osob

Povinnosti lovcích osob upravuje § 12 odst. 7. Při lovu musí mít u sebe povolenku k lovu a rybářský lístek. Osoby jsou na požádání povinny tyto doklady předložit rybářské strážci, rybářskému hospodáři či jeho zástupci, osobám pověřeným příslušným rybářským orgánem nebo orgánům Policie ČR. Tyto povinnosti se však netýkají uživatele revíru, jehož oprávnění k lovu plyne přímo z rozhodnutí příslušného orgánu státní správy rybářství o přenechání výkonu rybářského práva. „*Chování lovcí osoby v rozporu s těmito pravidly je přestupkem ve smyslu § 30 tohoto zákona a osobě, která se takového přestupku dopustí, může být uložena odpovídající sankce.*“<sup>90</sup>

Rybářský lístek vydává za správní poplatek obecní úřad obce s pověřeným obecním úřadem, a to občanům ČR v místě jejich trvalého pobytu a cizincům, kteří se v jeho obvodu zdržují. Vyhláška uvádí, že rybářský lístek platí na celém území ČR po dobu 10 let, 3 let nebo 1 roku. K tomu, aby budoucí rybář získal svůj první rybářský lístek, musí prokázat základní znalosti z oblasti rybářského práva, biologie ryb a rybářství. Osvědčení o získání těchto znalostí vydává právnická osoba pověřená ministerstvem.<sup>91</sup>

V mém případě probíhalo získání takového osvědčení absolvováním několika přípravných seminářů. Na posledním z nich jsme skládali závěrečný test, při kterém jsme museli rozpoznat několik desítek druhů ryb na předložených fotografiích, navázat háček na vlasec a zodpovědět několik otázek z právní úpravy výkonu rybářského práva

---

<sup>89</sup> viz. § 13 odst. 6 zákona

<sup>90</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis academia

<sup>91</sup> viz. § 13 odst. 8 zákona

(např. povinná výbava rybáře při lovu ryb, nejmenší lovné míry vybraných druhů ryb a podobně).

Osvědčení nepotřebuje rybářský hospodář, jeho zástupce či rybářská stráž (jelikož v rámci přípravy na jejich funkce museli splnit testy podobného zaměření, ale s vyšší obtížností). Při žádosti o první rybářský lístek se tedy osoba musí prokázat výše zmíněným osvědčením. Pokud však žádá o další rybářský lístek, stačí, pokud předloží ten předchozí. Pro vydávání rybářských lístků cizincům platí jiný režim. Musí se prokázat buď dříve vydaným rybářským lístkem nebo musí prokázat, že již rybářský lístek dříve měli nebo předloží osvědčení o získané kvalifikaci (viz. výše) nebo rybářský lístek či podobný doklad vydaný ve státě, jehož je daná osoba občanem.<sup>92</sup>

Povolenku k lovu vydává za úplatu uživatel revíru. Označí v ní držitele rybářského lístku popřípadě bližší podmínky výkonu rybářského práva.<sup>93</sup>

Bližší podmínky výkonu rybářského práva v revírech ČRS mimo jiné stanovují povinnost lovcích mít u sebe kromě výše zmíněných dokladů také vyprošťovač háčků, kterým může být například peán či pinzeta a míru pro zjištění délky ryb. Dříve patřil do povinné výbavy také podběrák a vezírek. Povinnost mít při lovu podběrák platí v současné době pouze v rámci bližších podmínek výkonu rybářského práva u některých územních svazů ČRS v rámci jejich revírů. Podběrák může být v mnohých případech při manipulaci s rybou užitečný. Na druhou stranu je při výpravách k vodě často přítěží, která rybáři znesnadňuje pohyb u vody. Pokud by však jeho prospěšnost a šetrnost k rybám byla jasně prokázána, jistě by povinnost nosit jej byla stanovena vždy. Jsou však pochybnosti o tom, jestli je k rybám tak šetrný, jak se dříve předpokládalo. Obzvláště kontakt ryby se sítí podběráku má často za následek stažení ochranné vrstvy „slizu“ z těla ryby, což může vést k jejím zdravotním problémům, jako jsou plísně a podobně. Sám proto nejraději ryby vyháčkovávám již ve vodě, kde se jich pokud možno nedotýkám, pouze lehce vyjmu háček z ryby. U větších ryb a také v případě úmyslu si rybu ponechat se samozřejmě podběrák nezdráhám použít.<sup>94</sup> Povinnost mít při lovu ryb vezírek není v bližších podmínkách výkonu rybářského práva ČRS stanovena. V bodě VIII. však můžeme najít zmínku o vezírku v souvislosti s podmínkami pro uchovávání ulovených ryb. Je zde stanovena

---

<sup>92</sup> viz. § 10 vyhlášky

<sup>93</sup> viz. § 13 odst. 9 zákona

<sup>94</sup> srovnej Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS bod IIV

povinnost mít vlastní vezírek či podobné zařízení, a to v případě, když chce rybář uchovávat ryby živé.

Osoby provádějící lov si musí zapsat do povolenky datum lovu, rybářský revír, počet, druh a hmotnost ulovených přisvojených ryb.<sup>95</sup> Bližší podmínky lovu ryb ČRS v části II navíc stanovují povinnost rybáře zapsat si do povolenky již před zahájením lovu číslo revíru a datum. Pokud tak neučiní, má se za to, že loví bez povolenky. Dále je zde navíc stanovena povinnost řádek proškrtnout po skončení lovu, pokud si rybář nepřivlastnil žádnou rybu (toto opatření má zamezit zapisování si úlovků zpětně – do předchozích dnů).

Ministerstvo zemědělství může na žádost vydávat zvláštní povolenku k lovu, která opravňuje k lovu ryb v revírech vyhlášených příslušným rybářským orgánem. Tato povolenka nahrazuje i rybářský lístek, je vydávána za úplatu.<sup>96</sup> Osobně si myslím, že tyto „VIP ministerské povolenky“ jsou spíše přežitkem z minulosti a jsou zbytečným zásahem do práv uživatele revíru.

#### A) Měření ryb a lovné míry

Pokud rybu měříme, můžeme se dobrat různými způsoby měření k různým číslům, proto vyhláška jasně stanovuje, že se ryba měří od vrcholu rypce po konec nejdělsích paprsků ocasní ploutve - ta musí být složena tak, aby bylo docíleno co největší délky – to znamená, že se ve výsledku většinou nejedná o přirozenou polohu ryby.<sup>97</sup> Nejčastější chybou při měření je, že mnozí rybáři v touze po tom, aby jejich úlovek dosáhl alespoň nejmenší lovné délky, měří tělo ryby horem, to vede k tomu, že se pásmo prohne přes tělo ryby a díky tomu naměří větší velikost, než ryba ve skutečnosti má (obzvláště u zavalitějších druhů ryb jako kapr, může rozdíl činit i několik centimetrů). Další, již méně častou chybou je, že rybáři měří tělo ryby i s vousy, které jsou u některých ryb poměrně dlouhé a opět takto naměří rybu delší.

Co se týče nejmenších lovných délek ryb, jsou stanoveny zvláště pro pstruhové revíry a pro mimopstruhové. Na mimopstruhových stojí za zmínku například nejmenší lovná míra kapra obecného, jež činí 35 cm (na mnoha revírech jsou však stanoveny výjimky, například na 40 cm Bližšími podmínkami výkonu rybářského práva Jihočeského kraje), štiky obecné 50 cm (opět s mnohými výjimkami, například

---

<sup>95</sup> viz. § 13 odst. 9 zákona

<sup>96</sup> viz. § 13 odst. 10 zákona

<sup>97</sup> Poupě J. *Rybářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 6

na 55 cm na Lomnici 2), sumce velkého 70 cm, atd. Na pstruhových revírech je nejmenší lovná míra pstruha obecného 25cm, lipana podhorního 30 cm, atd.<sup>98</sup>

Důležité je také zmínit to, že v některých revírech je také stanovena tzv. horní míra, kdy ryby, které jí přesahují, musí být puštěny zpět do vody stejně, jako by například nedosahovali výše zmíněných nejmenších lovných délek. Tyto horní míry se stanovují pro ochranu tzv. kapitálních ryb. Domnívám se, že se tak činí z toho důvodu, aby se stal revír pro rybáře přitažlivější tím, že se v něm bude nacházet více opravdu velkých ryb a také proto, že velké ryby mohou zajistit více rybiho plůdku v daném revíru a tudíž zvýšit schopnost přirozeného udržení rybí populace. Horní míra je stanovena například u kapra obecného na 70 cm v revíru Vltava 21 - 22 či v Údolní nádrži Hněvkovice. Existují také ryby, které nemají stanovenou nejmenší lovnou míru, těm se říká plevelné ryby. Jak tento název vypovídá, jedná se o ryby, kterých je většinou dostatek a rybáři si je příliš často nepřivlastňují, samozřejmě však existují i výjimky. Mezi plevelné ryby patří například plotice obecná, ouklej obecná, cejn velký a další.

Zvláštní úprava nejmenší lovné míry ryb je stanovena pomocí výjimek například na Lipně - 421 200. Zde je minimální nejmenší lovná míra všech druhů ryb stanovena na 20 cm. Navíc je zakázáno přechovávat živé nástražní rybky menší 20 cm. Tato úprava je zde z toho důvodu, že lov ryb na nástražní rybičku je povolen pouze na rybku jako takovou, nikoliv na její části, navíc tato rybička musí dosahovat minimálně 20 cm. Tato úprava má přinést nárůst počtu dravých ryb v revíru a také to, že se sníží jejich úmrtnost v situacích, kdy jsou po ulovení pouštěni zpět do vody. Při klasické úpravě lovu na živou rybičku se někdy stává, že rybář nechá malou rybku dravé rybě hluboko „zažrat“ a ta pak po puštění zpět do revíru zemře, jelikož háček, který zůstane uvíznutý v těle, rybu poraní nebo jí nedovolí přijímat potravu. Z osobní zkušenosti však mohu potvrdit, že se počet dravců na Lipně v posledních letech, asi i díky této úpravě, začal konečně opět zvyšovat.

#### B) Denní doby lovu ryb a doby hájení ryb v rybářském revíru

V rybářských revírech se ryby nesmějí lovit 24 hodin denně (až na výjimky), ale pouze ve vymezených hodinách, které stanovuje vyhláška. Je tomu tak z důvodu ochrany ryb a zajisté také z důvodu obtížnějšího provádění kontrol rybářskou stráží v nočních hodinách. Rozdílně jsou denní doby lovu ryb stanoveny pro mimopstruhové

---

<sup>98</sup> srovnej § 11 vyhlášky

a pstruhové revíry. V mimopstruhových revírech v měsících květnu, červnu, červenci a srpnu se smí chytat nejdéle, a to od 4 h do 24 h. V lednu, únoru, listopadu a prosinci pak po nejkratší dobu - od 7 h do 18 h.<sup>99</sup>

Poslední dobou se stále častěji mluví o možnosti povolit lov po celý den, tedy i v noci. Rybáři by takovou možnost jistě ocenili, a to z toho důvodu, že některé ryby jsou aktivnější v noci a jejich lov je proto v tuto dobu zpravidla úspěšnější - jedná se například o sumce, úhoře a candáty. Nejvíce by však možnost rybařit celou noc ocenili sumcaři, jelikož nastražení nástrahy na sumce (nejčastěji ryba o délce cca 30 cm až 50 cm) není vůbec jednoduché. Nastraženou rybu je díky jejím rozměrům - tudíž i síle, třeba „připoutat“ k vybranému místu pomocí systému bojek nebo takzvaných trhacích vlasců. Proto je pro sumcaře nepříjemné, pokud toto vše musejí odstraňovat z vody po večerním lovu a poté pokračovat v lovu nejdříve až druhý den ráno. Obzvlášť v letních měsících tedy nástražní rybku vytahují z vody kvůli pouhým 4 hodinám „zakázaného“ lovu. Asi i díky tomuto je lov ryb s „režimem 24 hodin“ po některé měsíce v několika revírech díky výjimkám povolen. Je tomu tak například na revíru údolní nádrž Orlík - „Na základě rozhodnutí MZe ČR, č. j. 109698/2011-MZE-16231 z 29. 6. 2011, byla Radě ČRS udělena výjimka z denní doby lovu na rybářském revíru č. 481 501 Vltava 16-19, ÚN Orlík, v období od 16. 6. do 31. 8. 2012 v době od 00.00 hod. do 04.00 hod.“ Lov v dobu od 24 h do 4 h je však „doplněn“ o další povinnosti, a to například nutnost osvětlit místo lovu umělým, bílým, neoslňujícím světlem.

Na rybářských revírech je zakázáno přivlastňovat si vybrané druhy ryb v určených obdobích. Pokud je daná ryba v období hájení ulovena, musí být šetrně puštěna zpět do vody. Je tomu tak převážně kvůli jejich ochraně po dobu tření. Zároveň má tato úprava chránit druhy ryb, jejichž populace není tak veliká. Proto například cejn velký nemá stanovenou dobu hájení, a to ani v době tření, a to z důvodu vysoké populace této ryby na většině revírů.

Existují v zásadě tři varianty hájení ryb - celoroční, časově omezené a „žádné hájení“. Pokud daný druh ryb nemá hájení, jinak řečeno - smí se přivlastňovat po celý rok, je tomu tak většinou z toho důvodu, že umělý odchov této ryby v rybích farmách není finančně tolik náročný, a proto není těžké zajistit dostatek těchto ryb v revíru (např. kapr obecný). Dalším důvodem může být to, že se daří přirozený výtěr v revíru

---

<sup>99</sup> viz. § 12 vyhlášky



a tudíž je zajištěno dostatečné množství daného druhu ryb v revíru. Z další kategorie hájení ryb stojí za zmínku hlavatka podunajská, která má nejdelší dobu hájení – 9 měsíců, nejkratší dobu hájení má ve vyhlášce uveden mník jednovousý - 2,5 měsíce.<sup>100</sup> Toto období hájení však obecně nemůžeme použít. Zákon o rybářství v § 1 odst. 2 stanovuje, že zákonem o rybářství není dotčena ochrana ryb a vodních organismů při nakládání s vodami podle zvláštních předpisů. V tomto případě je zvláštním předpisem zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., který v § 50 odst. 2 mimo jiné stanovuje, že lov chráněných živočichů je zakázán, tento zákaz je však pouze relativní povahy, je možné z něj udělit výjimku na základě § 56 zákona č. 114/1992 Sb. Prováděcí vyhláška k tomuto zákonu (č. 395/1992) v příloze č. III uvádí seznam chráněných živočichů. Mezi nimi najdeme právě mníka jednovouseho, ale i jelce jesena (což je podobný případ jako mník jednovousý, jelikož má také stanovenou dobu hájení ve vyhlášce č. 192/2004), do kategorie takto chráněných ryb však patří i mnoho dalších, například drsek menší, drsek větší, mihule potoční, mihule podunajská a podobně. Z výše uvedeného vyplývá, že úprava v zákoně o ochraně přírody a krajiny se použije přednostně před úpravou, kterou nalezneme ve vyhlášce zákona o rybářství – nebo jí v tomto případě spíše doplní. Z toho plyne, že mníka jednovouseho a jelce jesena je obecně celoročně zakázáno lovit, existují ale výjimky,<sup>101</sup> jak již bylo dříve zmíněno, které na některých revírech jeho lov povolují a právě z tohoto důvodu nalezneme ve vyhlášce jeho nejmenší lovnou míru a dobu hájení. Nutno však podotknout, že stávající legislativní úprava je lehce zmatečná a při rybářově neznalosti zákona o ochraně přírody a krajiny, respektive jeho přílohy III se může stát, že si rybář uloveného mníka ponechá.

### C) Povolené způsoby lovu, technické prostředky k lovu a způsob jejich užití v rybářském revíru

Je zakázáno lovit vodní organizmy, které jsou zdrojem potravy ryb, bez povolení uživatele revíru či rybníkáře.<sup>102</sup> Jedná se například o lov takzvaných patentek, buchaneč, nítěnek a podobně. Při lovu planktonu v rybářském revíru musí tedy lovíci

---

<sup>100</sup> srovnej § 13 vyhlášky

<sup>101</sup> např.: na základě výjimky KÚ Středočeského kraje č.j.: 025910/2012/KUSK ze dne 26. 3. 2012 a MHMP č.j.: S-MHMP-153306/2012/OZP-V-172/R-28/Pp ze dne 10. 5. 2012 je na některých MP revírech ČRS ÚS města Prahy povolen lov mníka jednovouseho (Lota lota). U popisu těchto revírů je uvedena věta "Lov mníka jednovouseho povolen". Nejmenší lovná míra mníka jednovouseho je stanovena na 40 cm, doba hájení od 1. 11. do 15. 3., úlovek je omezen na 1 kus denně

<sup>102</sup> viz. § 14 odst. 1 vyhlášky

osoba mít rybářský lístek, povolenku k rybolovu<sup>103</sup> a navíc ještě souhlas uživatele revíru. Nejasná situace však nastane při lovu planktonu v rybníkářství. Zákon v § 13 odst. 11 písm. e) zmocňuje prováděcí vyhlášku k tomu, aby stanovila povolené způsoby lovu, atd. nikoliv však k tomu, aby určila, kdo smí lovit. Z toho plyne, že lovit plankton na rybnících smí pouze rybníkář či jím pověřená osoba. Takto to stanovuje zákon. Na druhou stranu je z ustanovení vyhlášky zřejmé, že ministerstvo vyhláškou chtělo umožnit lov planktonu i dalším osobám (i když k tomu nemělo zmocnění v zákoně), pokud by měli souhlas rybníkáře. Dle mého názoru by tedy striktní výklad právního předpisu měl ustoupit logice věci a mělo by být možné takto se souhlasem rybníkáře lovit plankton i v rybníkářství.

Odstavec druhý je velice důležitý, protože stanovuje povolené způsoby lovu v rybářském revíru. Patří mezi ně lov ryb čeřínkováním<sup>vii</sup> a lov ryb na udici. Lov ryb na udici se smí provozovat na položenou, na plavanou, přívlačí, lovem na umělou mušku a muškařením. Tyto způsoby lovu na udici jsou popsány v Příloze č. 7 vyhlášky.<sup>viii</sup> Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS uvádějí jako další způsob lovu ryb lov na bojku.<sup>ix</sup>

Definice povolených způsobů rybolovu znějí vcelku jasně a uchopitelně. V praxi však v hraničních případech může dojít k problémům. Například na rybářském revíru Lipno 421 200 je díky výjimce zakázán lov ryb hlubinnou přívlačí z plavidla poháněného jinou než lidskou silou (vesly). V situaci, kdy zde rybář chytá na loďce na umělou nástrahu, kterou do pohybu uvádí pomocí navíjení vlasce navijákem, zároveň však pomalu pluje po vodní hladině pomocí motoru, není dle mého názoru zcela jasné, zda-li se jedná o hlubinnou přívlač či běžnou „přívlač“ z plavidla. Existují však i další podobné případy. Řešením těchto sporných situací by asi byly preciznější definice daných způsobů lovu, kde by byly přesně stanovené hranice mezi jednotlivými způsoby lovu. Například pokud by nástraha byla uváděna do pohybu z více než 50 % plavidlem, jednalo by se o hlubinnou přívlač, pokud by pohyb nástrahy zapříčinil z více než 50 % rybář navíjením, či pohybem prutu, jednalo by se o „běžnou“ přívlač. Samozřejmě by se v praxi jen těžko určovalo, kde se nachází přesná hranice, alespoň by však úprava naznačila, podle čeho se situace určuje.

Rybář nemůže lovit všemi uvedenými způsoby celý rok, některé z nich jsou dovoleny pouze v určitých obdobích<sup>x</sup>, ty stanovuje vyhláška v § 16 a § 17.

---

<sup>103</sup>viz. § 2 písm. l) a m) zákona

Příloha č. 7 vyhlášky také upravuje povolené technické prostředky k lovu. Patří k nim udice, kterou tvoří vlasec či šnůra, naviják, háček či umělá nástraha, vábničky, plavidla, splávky, zátěž, nahazovací prak a další, podrobnosti určují bližší podmínky výkonu rybářského práva jednotlivých revírů.

Místa k lovu nesmí být vyhrazována<sup>104</sup>. Poměrně jasné ustanovení, v praxi však dobře využitelné. Mnozí rybáři si myslí, že „jejich“ prokrmené místo náleží jen jim a mají na něj přednostní právo, kdykoliv se dostaví k vodě. Často také může nastat problém v situaci, kdy rybářův pozemek doléhá téměř až k vodnímu toku a on se domnívá, že pod svojí zahradou může chytat pouze on.

Rybáři mají povinnost se chovat na plavidlech tak, aby nerušili ostatní rybáře provádějící lov ze břehu.<sup>105</sup> Zde dle mého názoru chybí ustanovení o tom, že by samozřejmě neměli také rušit další rybáře na plavidlech a podobně.

Některá místa na rybářských revírech mohou být označena jako „místa vhodná pro handicapované rybáře“ - toto však neznamena, že by se jednalo o místa pro ně vyhrazená, na která by měli přednostní právo. Označení má pouze informovat o tom, že dané místo je pro handicapované rybáře vhodné z důvodu přístupu k vodě, parkování, atd. Etické je samozřejmě umožnit handicapovaným lidem rybolov a v takovéto situaci jim místo přenechat.

Lovící rybáři mají povinnost být u udic dostatečně blízko, aby s nimi mohly bez prodlení manipulovat.<sup>106</sup> Není zde stanovena maximální vzdálenost od prutů - z ustanovení však vyplývá, že rozhodující není jen samotná vzdálenost od prutů, ale i schopnost s nimi manipulovat. To znamená, že například osoba spící v těsné blízkosti prutů by toto ustanovení porušila, naopak rybář sedící pár metrů od prutů, přitom však na ně soustředěn, toto ustanovení dle mého názoru neporušuje. V praxi však tato povinnost může dělat rybářům potíže, například tzv. „kapaři“, kteří sedí několik dní na břehu, často při lovu pospávají v přístřešku nedaleko od prutů, pravděpodobně nejsou schopni s nimi bez prodlení manipulovat. V extrémním případě by asi ani nebylo možné, dojít si „odskočit“ pár metrů od prutů bez toho, aby je rybář nejdříve vytáhl z vody. Další omezení, které při lovu může činit potíže, je zákaz používání systému samoseků.<sup>107</sup> Co se však pod tímto pojem přesně skrývá, se ve vyhlášce (ani jinde v právní úpravě) nedozvíme. Jak již vyplývá z názvu, jedná

---

<sup>104</sup> viz. § 14 odst. 4 vyhlášky

<sup>105</sup> viz. § 14 odst. 4 vyhlášky

<sup>106</sup> viz. § 14 odst. 5 vyhlášky

<sup>107</sup> viz. § 14 odst. 5 vyhlášky

se o systém, který zasekne rybu bez asistence rybáře, sám - sekne. Tento systém je však v praxi často využíván - například při lovu na položenou, kdy na vlasec umístíme těžkou zátěž, o kterou se ryba při záběru sama zasekne. Domnívám se, že by se právní úprava měla v tomto případě lehce poupravit, aby odpovídala rybářské praxi, která dle mého názoru není k rybám nikterak drastická. Na tomto způsobu rybolovu nenacházím nic nesprávného, a to ani ve srovnání se zákonem na ochranu zvířat proti týrání.

Používání plavidel k lovu ryb se řídí zvláštními právními předpisy.<sup>108</sup> Tímto zvláštním právním předpisem je zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů. Lov ryb z plavidel je velice oblíbený. Je provozován převážně na přehradách, jako jsou Lipno či Orlik, ale také na mnohých řekách. Stěžejním pojmem je zde plavidlo, jehož legální definici nalezneme v zákoně o vnitrozemské plavbě: „*Plavidlem se rozumí loď, malé plavidlo, plovoucí stroj, plovoucí zařízení a jiné ovladatelné plovoucí těleso.*“<sup>109</sup> Dále je pro nás důležité to, jakým způsobem může rybář plavidlo používat. Zákon o vnitrozemské plavbě nestanovuje povinnost registrace pro určité typy plavidel (které vyjmenovává), mezi něž patří naprostá většina rybářských loďek, „belly boatů“ a podobně.<sup>110</sup> Z tohoto hlediska by rybáři mohli bez dalšího lovit ryby z loďek, samozřejmě pokud by u toho dodržovali plavební zákon, atd. Lov ryb z plavidel však upravují také Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS i Bližší podmínky výkonu rybářského práva MRS, zakazují lov ryb z plavidel, k zákazu však dodávají, že uživatel revíru jej může povolit na části nebo celém revíru. Tak je tomu například na Lipně, 421 200 a mnoha dalších revírech. Je také důležité zmínit, že v zákoně o rybářství je stanoven zákaz lovu ryb z lodí obytných, z plavidel veřejné dopravy a ze zvláštních plovoucích zařízení využívaných k přepravě materiálu.<sup>111</sup>

#### D) Zacházení s úlovkem

Vyhláška upravuje situaci, kdy rybář v rybářském revíru uloví rybu, která je „podměrečná“, hájená nebo chráněná podle zvláštních předpisů (zákon o ochraně přírody a krajiny). Stanovuje povinnost vrátit jí šetrně zpět do rybářského revíru, v němž byla ulovena. Zvláštní situace nastane, pokud rybář uloví rybu, která je pro vědecké účely označena značkou, v tomto okamžiku rybáři přibývají další povinnosti

---

<sup>108</sup> viz. §14 odst. 6 vyhlášky

<sup>109</sup> § 9 odst. 1 zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů

<sup>110</sup> viz. § 14 odst. 5 zákona č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů

<sup>111</sup> viz. § 13 odst. 3 písm. e) zákona

v zacházení s ní.<sup>112</sup> Z vlastní zkušenosti však mohu říci, že k ulovení takto označené ryby dochází pouze výjimečně.

Zacházení s ulovenou rybou upravují také Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS. Mimo jiné zde nalezneme povinnost rybáře ulovenou rybu při vracení zpět do revíru zbytečně nevytahovat z vody. Pokud je háček moc hluboko v jícnu ryby, měl by se odstříhnout, nikoliv páčit za každou cenu ven.<sup>113</sup> V bodu VII stanovují povinnost uchovávat ryby buď mrtvé nebo živé - při splnění dalších podmínek dle bodu VIII - povinnost lovící osoby mít vlastní vezírek nebo podobné zařízení. Zakázáno je provlékat ryby provázkem apod. skřelemi a takto je živé uchovávat. Dále je také zakázáno nechat nezabité ryby uhynout. Je zde také upraveno usmrcování ryb, a to v souladu se zákonem o ochraně zvířat proti týrání. To se provádí omráčením tupým předmětem, přetnutím žaberních oblouků nebo přetnutím míchy a cév řezem bezprostředně za hlavou. Pokud je ryba zbavena vnitřností v blízkosti revíru, nesmí se zde vnitřnosti ponechat ani vhadzovat do vody.<sup>114</sup>

Uchovávání a usmrcování ulovených ryb upravuje také zákon č. 246/1992 Sb. na ochranu zvířat proti týrání ve znění pozdějších předpisů.

#### E) Povolené množství přisvojení ryb

Pokud rybář (oprávněný subjekt rybářského práva) v rybářském revíru uloví rybu a rozhodne se ji ponechat, stává se jejím vlastníkem. Vlastnické právo k takto ulovené rybě „získal“ přisvojením, což je originární způsob nabytí vlastnického práva. Při něm se vlastnické právo neodvozuje od práva předchozího vlastníka, nýbrž vzniká nově. Pokud by však rybu ulovila osoba neoprávněná (například pytlák), nestane se jejím vlastníkem. Neulovená ryba ve vodním toku je věcí ničí.<sup>115</sup> Rybář si samozřejmě nemůže ponechat každou rybu, kterou uloví (aniž by porušil právní předpisy). Je limitován například nejmenší lovnou mírou, hájením, ale i maximálním počtem kusů některých ryb nebo maximální hmotností úlovku na jeden den. Poslední dvě omezení přisvojování si ryb upravují § 16 a 17 vyhlášky. Úprava se lehce liší

---

<sup>112</sup> viz. § 15 vyhlášky

<sup>113</sup> Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS bod VII

<sup>114</sup> srovnej Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS body VII a VIII

<sup>115</sup> Kindl, M. *K jednomu regálu (Co může a co nemůže být předmětem výhradního vlastnictví státu na příkladu rybářského práva*, Právník 8/1996. ISSN 0231- 6625, s. 735 a násl., Tomsa, M. *Právní problematika náhrady škody rybářským organizacím vypouštěním závadných odpadů*, Hospodářské právo 10/1984, ISSN 0322-8312, s. 766 a násl., Stejskal, V. *Recentní právní úprava nakládání se zvířaty v rámci lidské péče* in Stejskal, V. – Leskovjan, M. *Člověk a zvíře – v zajetí či v péči? Aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty*. Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, Praha 2010. ISBN 97880-87146-33-0, s. 10.

na mimopstruhových a na pstruhových revírech.<sup>xi</sup> Zajímavá situace nastane, pokud rybář vlastní několik povolenek k lovu ryb. Existuje několik kombinací různých povolenek, například mimopstruhová a pstruhová povolenka. Pokud rybář vlastní obě, může si přivlastnit v jednom dni na každou z povolenek množství ryb uvedené v § 16 či § 17 vyhlášky. Jiná situace nastane, pokud osoba provádějící lov vlastní například dvě různé povolenky k lovu na dva odlišné mimopstruhové revíry, v tom případě si může v jednom dni přivlastnit pouze celkové množství ryb, jako by měla povolenku jednu<sup>116</sup>. Při řešení těchto situací se vychází z § 16 a § 17 vyhlášky, kde se stanovují omezení přivlastňování ryb na mimopstruhové či pstruhové revíry jako takové, bez ohledu na to, kolik povolenek k lovu vlastní lovící osoba.

Ustanovení, která omezují maximální počty a hmotnosti ryb přisvojených v jednom dni, mají chránit rybářské revíry před jejich „drancováním“ rybáři. Zvláštní ustanovení však nalezneme v § 17 odst. 2 vyhlášky, kde se zakazuje ulovené štiky, okouny, tloušť, sumce, boleny a candáty vracet na pstruhových revírech zpět do vody. Tyto dravé ryby zde totiž omezují populace lososovitých ryb jako jsou pstruzi, lipani, siveni a podobně. Podobné ryby jsou však na pstruhových revírech stěžejní. Zvláštností tohoto ustanovení však je, že neurčuje, co má rybář s ulovenou rybou udělat. Samozřejmě si jí může ponechat, pokud o ní však nemá zájem, dostává se do nepříjemné situace, kdy je ideálním řešením rybu stanoveným způsobem usmrtit a poté zakopat, či jiným způsobem „uklidit“ nebo jí darovat jiné osobě.

#### **5.1.4. Orgány státní správy rybářství**

Orgány státní správy rybářství, jsou vyjmenovány v § 19 odst. 1. Na „nejnižším“ stupni orgánů státní správy rybářství se nacházejí obecní úřady obce s rozšířenou působností. Ustanovují, odvolávají či zrušují rybářskou stráž a vedou jejich evidenci (na území národních parků to činí správa národního parku). Dále také vydávají a odebírají rybářské lístky.<sup>117</sup>

Nejvíce se na státní správě rybářství podílí krajské úřady v jejich přenesené působnosti. Základní kompetencí krajských úřadů je vyhlásování, změna či rušení rybářských revírů, které se nacházejí na území jejich působnosti, a to až na několik výjimek: u rybářských revírů, které se nacházejí na území více krajů (či u hraničních vod), „přechází“ tato kompetence nejbližšímu nadřízenému orgánu - v tomto případě

---

<sup>116</sup> viz. § 16 vyhlášky

<sup>117</sup> viz. § 20 zákona

Ministerstvu zemědělství, na území národních parků má tuto kompetenci ministerstvo životního prostředí, ve vojenských újezdech pak Ministerstvo obrany.<sup>118</sup> Mezi další kompetence krajských úřadů patří povolování a odnímání výkonu rybářského práva, kontrolování evidencí o hospodaření a o dosaženém hospodářském výsledku v rybníkářství a při výkonu rybářského práva, vyhlášení a rušení chráněných rybích oblastí, povolování výjimek uživatelům rybářských revírů či rybníkářům (viz. předchozí kapitoly), na návrh uživatele rybářského revíru ustanovují a odvolávají rybářského hospodáře a jeho zástupce, projednávají přestupky a správní delikty podle tohoto zákona, atd., toto vše na rybářských revírech jím vyhlášených.<sup>119</sup>

Ústředním orgánem státní správy rybářství je Ministerstvo zemědělství (na území vojenských újezdů ministerstvo obrany, v národních parcích ministerstvo životního prostředí). Na těch revírech, které jsou daným ministerstvem vyhlášeny, vykonává toto ministerstvo i další kompetence, které by, jinak až na výjimky, náležely krajskému úřadu (viz. výše). Ministerstvo má také další funkce, které mu z podstaty ústředního orgánu státní správy na úseku rybářství náležejí. Mezi ně patří například vedení centrálních evidencí (hospodářských výsledků na úseku rybářství, atd.), v jistých případech mu také náleží dozorová funkce a uděluje některé typy výjimek, například z dob hájení ryb, nejmenší lovné délky, atd. Ministerstvo rozhoduje o odvoláních proti rozhodnutím vydaným krajskými úřady. Ministerstvo životního prostředí navíc vykonává dozor nad dovozem živých ryb a jiných vodních organismů chráněných ve smyslu mezinárodních dohod (CITES) do České republiky a nad jejich tranzitem přes Českou republiku.<sup>120</sup>

K lehce zmatečné situaci dochází při úpravě kompetencí Ministerstva životního prostředí na území národních parků, jelikož je rozdílně obsažena jak v zákoně o rybářství, tak i v zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny. Tento problém se však pokusilo vyřešit Ministerstvo životního prostředí, které ve výkladu právních předpisů č. 1/2005 výkladové komise ministra životního prostředí o určení kompetencí v oblasti rybářství v národních parcích zveřejnilo toto: *„Zákon 99/2004 Sb. je novější než zákon 114/1992 Sb., tudíž na ustanovení zákona o rybářství upravující kompetence správ národních parků a Ministerstva životního prostředí v oblasti rybářství v národních parcích je tedy třeba pohlížet jako na nepřímou novelizaci zákona*

---

<sup>118</sup> viz. § 21 zákona

<sup>119</sup> viz. § 21 zákona

<sup>120</sup> viz. § 22 zákona

*o ochraně přírody a krajiny. Ustanovení § 90 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny, které zakotvuje specialitu zákona o ochraně přírody a krajiny mimo jiné i ve vztahu k zákonu o rybářství, nelze aplikovat. V daném případě se uplatní pravidlo přednosti pozdější právní úpravy (pravidlo lex posterior derogat priori). Touto pozdější právní úpravou je zákon o rybářství.*<sup>121</sup>

Zaměstnanci orgánů státní správy rybářství mají povinnost nosit při výkonu svých funkcí jednotný služební stejnokroj včetně služebního odznaku.<sup>122</sup> „Ustanovení § 25 je obdobou ustanovení § 61 zákona č. 449/2001 Sb., o myslivosti ve znění pozdějších předpisů. Jde o zcela nové ustanovení. Zaměstnanci orgánů státní správy rybářství dosud jednotný služební stejnokroj neměli.“<sup>123</sup> Další podrobnosti k uvedenému paragrafu stanovuje prováděcí vyhláška, respektive její přílohy, které popisují, z čeho se skládá stejnokroj, jak vypadá služební odznak, jaký je postup v případě poškození služebního stejnokroje, jeho pravidelné obměňování a podobně.

#### **5.1.5. Zhodnocení úpravy**

Zákon o rybářství a jeho prováděcí vyhláška plynule navazují na dřívější zákony o rybářství - díky tomu se zde však nacházejí i některé přežitky z předchozích zákonů (např. „VIP povolenky“). Zákon považuji co do kvality za průměrný, jak již z předešlého textu vyplývá, nachází se v něm mnoho nepřesností a ustanovení, jejichž výklad může v praxi činit veliké potíže. Některé jeho části jsou dle mého názoru nadbytečné, další zase chybí nebo si protirečí s jinými zákony. Zákon v některých případech příliš nezohledňuje rybářskou praxi a mnohdy zakazuje činnosti a způsoby rybolovu, které dle mého názoru nejsou škodlivé a na druhou stranu dovoluje či toleruje způsoby lovu, které jsou k rybám minimálně necitlivé (například lov na živou ryбку). Těžkou aplikovatelnost zákona můžeme dovést i z mnohých dotazů na rybářských fórech týkajících se jeho výkladu.<sup>124</sup> Velké pomoci při aplikaci zákona se nám nedostane ani z judikatury českých soudů, jelikož se mnoho sporů na úseku rybářského práva u soudů neřeší, a pokud ano, jedná se většinou o náhradu škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy či průmyslovými haváriemi nebo o spory ohledně právní povahy rybníku - což rybářům samozřejmě při aplikaci nejednoznačných ustanovení upravujících rybolov nepomůže. Na druhou stranu bych

---

<sup>121</sup> Výklad právních předpisů č.1/2005 výkladové komise ministra životního prostředí o určení kompetencí v oblasti rybářství v národních parcích

<sup>122</sup> viz. § 25 zákona

<sup>123</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis academia

<sup>124</sup> např. na [www.rybsvaz.cz](http://www.rybsvaz.cz)



vyzdvihl § 2 a legální definice základních pojmů. Za zmínku stojí, že zákon byl za bezmála deset let své účinnosti novelizován pouze devětkrát, což je dle mého názoru zapříčiněné malým tlakem ze strany rybářských sdružení na politiku a obecně jejich malým vlivem na politické dění, nikoliv však kvalitou zákona. (To je pouze můj subjektivní názor)

## **6. Související úprava v rámci práva životního prostředí**

### **6.1. Úvod**

Jak již bylo dříve zmíněno, rybářské právo není kodifikovaným právním odvětvím. Kromě dříve popsaného zákona o rybářství a jeho prováděcí vyhlášky nalezneme mnoho dalších předpisů (zákonných i podzákonných), které více či méně rybářství či související otázky také upravují. Jejich úplný výčet asi není zcela reálný a není ani předmětem této práce. Je však důležité zmínit alespoň ty významné z nich: Zákon o vodách č. 254/2001 Sb., Zákon o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb., Zákon o přestupcích č. 200/1990 Sb., Trestní zákoník č. 40/2009 Sb., Správní řád č. 500/2004 Sb., Zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy č. 115/2000 Sb., Občanský zákoník č. 40/1964 Sb., Zákon na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb., Stavební zákon č. 183/2006 Sb., Zákon o zemědělství č. 252/1997 Sb., Veterinární zákon č. 166/1999 Sb., zákon o zoologických zahradách č. 162/2003 Sb. Nesmíme také zapomenout na prameny práva nejvyšší právní síly – Ústavu (ústavní zákon č. 1/1993 Sb.) a Listinu základních práv a svobod (Ústavní zákon č. 2/1993 Sb.).

Dále je také důležité upozornit na právo Evropské unie, které je zohledněno v mnohých z výše uvedených předpisů (zde se jedná o směrnice – například směrnice o ptácích, směrnice o stanovištích a podobně), další právní předpisy Evropské unie jsou přímo závazné (převážně nařízení – například nařízení Rady č. 338/97/ES).

V dalším textu se budu věnovat několika z výše uvedených zákonů, a to těm, které jsou dle mého názoru nejdůležitější nebo něčím zajímavé. V následujících kapitolách budou některé další zákony popsány zvlášť (např. kapitola 7 a v ní zahrnutý zákon o náhradě škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy, kapitola 8 – zákony z oblasti deliktů odpovědnosti na úseku ochrany životního prostředí).

## 6.2. Vztah rybářství k vodnímu zákonu č. 254/2001 Sb.<sup>125</sup>

### 6.2.1. Úvod

Voda je podstatnou složkou životního prostředí. Plní v něm nezastupitelnou funkci. Bez ní by živé organizmy nemohly existovat (včetně ryb a dalších vodních organismů). Z této skutečnosti vyplývá, že dostatečné množství čisté vody je základním předpokladem života vodních organismů, ryb ale i člověka. Proto je tak nesmírně důležité vody chránit. Tato ochrana se děje mimo jiné regulací činnosti člověka jako hlavního viníka znečištění vody. Mimo to je voda přírodním živlem, který může člověka naopak i ohrožovat, převážně povodněmi.<sup>126</sup> Z tohoto důvodu se jej lidská společnost snaží spoutávat pomocí vodních děl jako jsou přehrady, jezy, hráze a další. Tyto umělé prvky však musí být pokud možno v souladu s ochranou vody a vodních organismů. Právní úpravu této problematiky, ale i dalších podobných, nalezneme převážně v zákoně o vodách (v této kapitole dále jen „zákon“) a jeho prováděcích předpisech, ale i v zákoně č. 274/2001 Sb., o vodovodech a kanalizacích, zákoně č. 44/1988 Sb., horním zákoně, zákoně č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny a mnohých dalších.

V této kapitole se zaměřím na zákon o vodách. „*Účelem tohoto zákona je chránit povrchové a podzemní vody, stanovit podmínky pro hospodárné využívání vodních zdrojů a pro zachování i zlepšení jakosti povrchových a podzemních vod, vytvořit podmínky pro snižování nepříznivých účinků povodní a sucha a zajistit bezpečnost vodních děl v souladu s právem Evropských společenství. Účelem tohoto zákona je též přispívat k zajištění zásobování obyvatelstva pitnou vodou a k ochraně vodních ekosystémů a na nich přímo závislých suchozemských ekosystémů.*“<sup>127</sup> Jedním z hlavních cílů tohoto zákona je tedy ochrana vod, a to jak podzemních, tak i povrchových, respektive ochrana jejich kvality a kvantity. Jelikož životním prostředím ryb a jiných vodních organismů je voda, je tento zákon pro rybářské právo velice důležitý.

Vymezení cílů a předmětu zákona je vodítkem pro interpretaci dalších ustanovení zákona a také pro stanovení působnosti a pravomocí vodoprávních úřadů.<sup>128</sup>

---

<sup>125</sup> Zákon č. 254/2001 Sb., o vodách a o změně některých zákonů (vodní zákon), ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o vodách“)

<sup>126</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 275.

<sup>127</sup> § 1 zákona o vodách

<sup>128</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 14.

Úprava obsažená v tomto zákoně je velice obsáhlá, nebylo by tedy účelné se jí v této práci zabývat jako celkem, proto se zaměřím jen na ta ustanovení, která jsou v nejužší souvislosti s rybářstvím.

### 6.2.2. Základní pojmy

Vymezení nejdůležitějších pojmů nalezneme v § 2 zákona. Mimo jiné je zde stanoveno dělení vod na podzemní a povrchové.<sup>129</sup> U povrchových vod je nerozhodné, v jakém skupenství se na zemském povrchu nacházejí, zda v kapalném či pevném (led, sníh), jsou jimi zejména vody ve vodních tocích a vody ve vodních nádržích.<sup>130</sup> V § 2 se také nachází úprava nakládání s povrchovými nebo podzemními vodami, za což je zde označeno jejich vzdouvání pomocí vodních děl, využívání jejich energetického potenciálu, jejich využívání k plavbě nebo k plavení dřeva, k chovu ryb nebo vodní drůbeže, jejich odběr, vypouštění odpadních vod do nich a další způsoby, jimiž lze využívat jejich vlastnosti nebo ovlivňovat jejich množství, průtok, výskyt nebo jakost.<sup>131</sup> Tím, že je chov ryb označen jako nakládání s vodami, vztahují se na něj různá omezení vyplývající z tohoto zákona. Nakládání s vodami a jejich užívání není jedno a totéž, jelikož pojem nakládání je komplexnější a zahrnuje v sobě i další způsoby ovlivňování vodních poměrů.<sup>132</sup>

### 6.2.3. Nakládání s vodami

Nakládání s vodami se dělí na obecné a zvláštní (to v podstatě odpovídá dělení užívání vod na obecné a zvláštní). Pro obecné nakládání není třeba žádné zvláštní povolení, pro zvláštní nakládání však ano. Jako obecné nakládání lze označit například odběr povrchové vody pro vlastní potřebu bez užití technického zařízení, zachycování povrchových vod jednoduchými zařízeními na jednotlivých pozemcích a stavbách nebo ke změně přirozeného odtoku vod za účelem jejich ochrany před škodlivými účinky těchto vod, užívání povrchových vod k plavbě a k odběru vody potřebné k provozu plavidel také není třeba povolení vodoprávního úřadu.<sup>133</sup> I přes to, že zde tedy není

---

<sup>129</sup> viz. odst. 1 a 2 zákona č. 254/2001 Sb.

<sup>130</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 17.

<sup>131</sup> viz. § 2 odst. 9 zákona č. 254/2001 Sb.

<sup>132</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 17.

<sup>133</sup> srovnej § 6 a 7 zákona o vodách

třeba povolení, není obecné nakládání s vodami zcela bez omezení, ta totiž stanovuje přímo zákon.

Zvláštní nakládání je vymezeno v § 8, jde například právě o chov ryb za účelem podnikání, ale například i o odběr či akumulaci povrchových vod pokud se nejedná o obecné nakládání a jak již bylo výše zmíněno, je k němu třeba povolení. To vydává příslušný vodoprávní úřad na dobu omezenou a navíc v něm může určit i další podrobnosti. Například výjimky pro užívání látek ke krmení ryb či hnojení rybníků dle § 9 odst. 8 a § 39 odst. 7., *I pro ponorné čerpadlo v toku na zalévání zahrádky je tedy třeba povolení vodohospodářského orgánu, včetně stanovení maximálního odběru z hlediska podmínek v toku za nízkých průtoků a dále celkového odebraného objemu vody za rok.*<sup>134</sup>

*„Povolení zákon vyžaduje i u dalších činností, které nejsou nakládáním s vodami, ale které mohou rovněž vodní poměry významně ovlivnit. Jde především o některé zvláštní činnosti, jako např. těžbu říčních materiálů, výsadbu či kácení porostů v záplavových územích, a v neposlední řadě je povolení vyžadováno k vodním dílům, tedy ke stavbám sloužícím k nakládání s vodami.*<sup>135</sup> K dalším činnostem, stavbám a zařízením, které mohou ovlivnit vodní poměry je vyžadován souhlas, a to v situaci, kdy není nutné žádat o povolení.

#### 6.2.4. Právní postavení vod

Velice důležitý je také § 3, který upravuje práva k vodám a jejich právní povahu (na rozdíl od předchozí úpravy obsažené v zákoně č. 138/1973 Sb., o vodách). Stanovuje, že povrchové a podzemní vody nejsou předmětem vlastnictví.<sup>136</sup> *„To vyplývá ze skutečnosti, že přirozeně se vyskytující vody nelze pro jejich neovladatelnost považovat za věc a nemohou tedy ani být předmětem věcných práv, v první řadě práva vlastnického.*<sup>137</sup> Jedná se tedy o takzvané „res extra commercium“. *„Za povrchové a podzemní vody se nepovažují vody, které byly z těchto vod*

<sup>134</sup> Poupě J. *Rybářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 21

<sup>135</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 285.

<sup>136</sup> viz. § 3 odst. 1 zákona o vodách

<sup>137</sup> Mullerová, H. *Právní povaha vod* in Damohorský, M., ed. *"Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNP 2000, 22. až 25. září 2000: tématiké okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s.

odebrány.<sup>138</sup> Okamžikem odebrání vod se tedy mění i jejich právní povaha – díky své nově nabyté ovladatelnosti se stávají věcí, jejich vlastníkem se v zásadě stává ten, co je po právu odebral. „Z právní povahy vod potom vyplývá i nutnost jejich ochrany veřejnoprávními prostředky.“<sup>139</sup>

Odlišná však u nás byla úprava do roku 1992, která byla silně poznamenána socialistickým právem a stanovovala, že voda ve vodních tocích byla ve výlučném vlastnictví státu.<sup>140</sup> Zmíněná úprava vlastnictví vod byla zakotvena v ustanovení článku 10 Ústavy z roku 1960.

Dále zákon o vodách říká, že vody podzemní ani povrchové nejsou součástí ani příslušenstvím pozemku, na němž nebo pod nímž se vyskytují. Není zde tedy žádné přednostní právo vlastníka pozemku k užívání vod na něm nebo pod ním se nacházejících, natož pak vlastnické právo k nim.<sup>141</sup>

### 6.2.5. Ochrana vod

V zákoně o vodách nalezneme také mnohá ustanovení věnující se ochraně kvality vod, a to převážně v hlavě V. Pro rybářství je nejvýznamnější § 35, který se přímo věnuje podpoře života ryb a stanovuje, že povrchové vody, které jsou nebo se mají stát trvale vhodnými pro život a reprodukci původních druhů ryb a dalších vodních živočichů (rybí oblasti), s rozdělením na vody lososové a kaprové, určí nařízením vláda (nařízení vlády č. 71/2003 Sb.), a to spolu se stanovením ukazatelů a hodnot přípustného znečištění těchto vod, způsobu zjišťování a hodnocení stavu jakosti těchto vod a programu snížení znečištění těchto vod k dosažení hodnot přípustného jejich znečištění.

Toto ustanovení transponuje směrnici 2006/44/ES. Má za cíl chránit genofond původních druhů vodních organismů a rostlin a předcházet jejich vyhubení, snižovat znečištění vybraných povrchových vod a podobně.<sup>142</sup> „Jako nástroj pro dosažení dobrého ekologického stavu vod (§ 2a odst. 2) je vodoprávnímu úřadu svěřena

<sup>138</sup> § 3 odst. 2 zákona č. 254/2001 Sb.

<sup>139</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 278.

<sup>140</sup> Pekárek, M. *Vlastnictví a životní prostředí* in Damohorský, M., ed. *"Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 10.

<sup>141</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 22.

<sup>142</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 122.

kompetence u vodárenských nebo jiných vodních nádrží nebo na úsecích vodních toků uložit jejich vlastníkovi, správci vodního toku (§ 48) a uživateli rybářského revíru (viz dříve), způsob rybářského obhospodařování (např. rozsah a druh rybí obsádky), a to v řízení zahájeném z moci úřední. S ohledem na specialitu § 35 odst. 2 k zákonu o rybářství nelze rybářské obhospodařování ve smyslu odstavce 2 považovat za rybníkářství podle § 2 písm. b) zákona o rybářství, nejedná se tedy o chov a lov ryb, popřípadě vodních organismů v rybníce nebo ve zvláštním rybochovném zařízení uskutečňovaný k zajištění produkce ryb a rybího masa popřípadě produkce vodních organismů nebo produkce rybí obsádky pro rybníky a/nebo pro zarybňování rybích revírů.<sup>143</sup>

Kromě plošné ochrany kvality vod zákon obsahuje i jejich územní ochranu, a to pomocí vyhlášení chráněných oblastí přirozené kumulace vod, ochranných pásem vodních zdrojů a podobně.<sup>144</sup>

Dále je také stanoven zákaz vypouštět ryby a ostatní vodní živočichy nepůvodních, geneticky nevhodných a neprověřených populací přirozených druhů do vodních toků a vodních nádrží bez souhlasu příslušného vodoprávního úřadu.<sup>145</sup> Podobné ustanovení můžeme nalézt i v zákoně o ochraně přírody a krajiny a v zákoně o rybářství, jenž na něj odkazuje. Jejich vzájemnému vztahu se budu věnovat v kapitole 10.2.

### 6.2.6. Vodní toky

V hlavě VI zákona nalezneme úpravu vodních toků, koryt vodních toků a podobně., *Vodní toky jsou povrchové vody tekoucí vlastním spádem v korytě trvale nebo po převažující část roku, a to včetně vod v nich uměle vzdutých. Jejich součástí jsou i vody ve slepých ramenech a v úsecích přechodně tekoucích přirozenými dutinami pod zemským povrchem nebo zakrytými úseky.*<sup>146</sup> Vodní toky jsou laicky řečeno převážně řeky, jejich součástí jsou však i vody průtočných rybníků a nádrží.<sup>147</sup>

<sup>143</sup> Horáček Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Soudy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 123.

<sup>144</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 286 – 287.

<sup>145</sup> viz. § 35 odst. 3 zákona o vodách

<sup>146</sup> § 43 odst. 1 zákona o vodách

<sup>147</sup> Horáček Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Soudy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 162.

Ve vodních tocích se nachází většina povrchových vod.<sup>148</sup> Síť vodních toků České republiky měří ve své celkové délce 120 000 km. Zajímavé je, že pojem vodní tok má jiný význam v zákoně o ochraně přírody a krajiny než v zákoně o vodách, jelikož zákon o ochraně přírody a krajiny na něj hledí v širším pohledu a zahrnuje pod něj jeho koryto a vázané ekosystémy.<sup>149</sup>

Pojem koryto vodního toku má dvojí význam, podle toho, jestli jej bereme jako přirozené koryto nebo jako koryto „formální“. Přirozené koryto je koryto nebo jeho část, které vzniklo přirozeným působením tekoucích povrchových vod a dalších přírodních faktorů nebo provedením opatření k nápravě zásahů způsobených lidskou činností a které může měnit svůj směr, podélný sklon a příčný profil. „Formálním“ korytem vodního toku je za situace, kdy protéká vodní tok po pozemku, který je evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, tento pozemek. Protéká-li vodní tok po pozemku, který není evidován v katastru nemovitostí jako vodní plocha, je korytem vodního toku část pozemku zahrnující dno a břehy koryta až po břehovou čáru určenou hladinou vody, která zpravidla stačí protékat tímto korytem, aniž se vylévá do přilehlého území - tudíž v podstatě část pozemku, která je běžně pod vodou.<sup>150</sup> „Koryto vodního toku již, na rozdíl od předcházející právní úpravy, netvoří jeho součást.“<sup>151</sup> „Hranice toku je dána břehovou čarou, tedy místem, kde se voda při vyšší hladině volně rozlévá do okolí.“<sup>152</sup> V zákoně je také ustanoven institut správy vodního toku, která je zajišťována správcem vodního toku (či správcem povodí). Má za cíl zajištění řádného stavu vodního toku a péči o něj.<sup>153</sup>

Co však v zákoně nenajdeme, je určení toho, jaký břeh je levý a jaký pravý. „Při pohledu po proudu je orientace břehů dána pravou a levou rukou.“<sup>154</sup>

### 6.2.7. Vodní díla

Hlava VIII zákona se věnuje vodním dílům, jimiž: „jsou stavby, které slouží ke vzdouvání a zadržování vod, umělému usměrňování odtokového režimu povrchových

---

<sup>148</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 290.

<sup>149</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 162.

<sup>150</sup> viz. § 44 zákona č. 254/2001 Sb.

<sup>151</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 290.

<sup>152</sup> Poupě J. *Rybářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 19.

<sup>153</sup> viz. § 47 zákona o vodách

<sup>154</sup> Poupě J. *Rybářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 18.

*vod, k ochraně a užívání vod, k nakládání s vodami, ochraně před škodlivými účinky vod, k úpravě vodních poměrů nebo k jiným účelům sledovaným tímto zákonem.*“<sup>155</sup> Zákon v § 55 odst. 1 uvádí i jejich demonstrativní výčet: přehrady, hráze, vodní nádrže, jezy a zdrže, studny, stavby na ochranu před povodněmi a další. „*Ve vztahu k soukromoprávnímu pojetí věci nejsou některá vodní díla samostatnou věcí a tedy ani samostatným předmětem právních vztahů, ale jsou součástí pozemku (zejména úpravy koryt vodních toků viz rozsudek NS 22 Cdo 1121/2008 nebo usnesení NS Cdo 1121/2008 a meliorační detaily). Ustanovení § 120 odst. 2 občanského zákoníku, podle kterého „stavba není součástí pozemku“, nutno interpretovat v návaznosti na odstavec 1, tudíž stavba není součástí pozemku tehdy, jestliže jde o stavbu, které je věcí nemovitou nebo jestliže jde o stavbu, která je věcí movitou a která není funkčně nebo fyzicky spojena s pozemkem a lze jí z něho oddělit, aniž by došlo ke znehodnocení pozemku (viz náleží Ústavního soudu Pl. ÚS 16/93). V případě, že se jedná o vodní dílo, jde vždy zároveň o stavbu.*“<sup>156</sup>

Zákon také v § 15 odst. 6 stanovuje omezení při stavbě vodních děl a jejich úpravách, kdy říká, že tato vodní díla musí dovolovat migraci vodních živočichů, a to v obou směrech. To však neplatí absolutně, to omezení není nutné dodržovat například v situaci, kdy by možnost pohybu živočichů nešla zajistit z důvodu technické neproveditelnosti nebo neúměrných nákladů.<sup>157</sup> Neúměrné náklady je třeba interpretovat v souvislosti s cenou celého vodního díla, například pokud by se jednalo o násobky jeho celkové ceny, šlo by pravděpodobně právě o neúměrné náklady dle výše zmíněného ustanovení.<sup>158</sup> Důležitější je však předchozí ustanovení<sup>159</sup>, které stanovuje, že zákaz stavby bariér v pohybu ryb neplatí v případě, že jde o rybníky nebo vodní nádrže pro chov ryb. Znemožnění pohybu ryb je u rybníků velice důležité, díky němu mohou rybníkáři být vlastníky ryb, jelikož je zřejmé, že ryby, které do rybníku „nasadili“ jsou ty samé, co se v něm po celou dobu nacházejí, a to z toho důvodu, že se nemohou přesunout jinam. Kdyby tomu tak nebylo, byly by ryby v rybnících věcí ničí (res nullius), stejně tak, jako je tomu v rybářských revírech.

<sup>155</sup> § 55 odst. 1 zákona č. 254/2001 Sb.

<sup>156</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 189.

<sup>157</sup> viz. § 15 odst. 6 písm. c) zákona č. 254/2001 Sb.

<sup>158</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 65.

<sup>159</sup> viz. § 15 odst. 6 písm. a) zákona o vodách



V zákoně můžeme nalézt navazující ustanovení: „*Na odstraňování překážek pro migraci vodních živočichů ve vodním toku způsobených vodními díly vybudovanými před účinností tohoto zákona se podílí stát.*“<sup>160</sup> V praxi se jedná převážně o dotační programy, které zcela či zčásti financují rybí přechody. „*Jde zejména o Operační program Životní prostředí (oblast podpory 6.2 a 6.4) a dále o dotační tituly Rybí přechody a Obnova migrační propustnosti vodních toků v rámci národního dotačního programu Ministerstva životního prostředí Podpora obnovy přirozených funkcí krajiny.*“<sup>161</sup>

### **6.2.8. Státní správa na úseku vodního hospodářství**

*Státní správu na úseku vodního zákona vykonávají převážně tzv. vodoprávní úřady, ale také Česká inspekce životního prostředí, která však provádí pouze kontrolní činnost.*<sup>162</sup> V hlavě XI nalezneme mimo jiné výčet vodoprávních úřadů, jejich věcnou příslušnost a určení jejich pravomoci. Dále je zde také upraveno vodoprávní řízení, u kterého se subsidiárně použije stavební zákon a také postavení účastníků tohoto řízení.<sup>163</sup> Ústředními orgány na úseku ochrany vod je Ministerstvo životního prostředí, na úseku užívání vod Ministerstvo zemědělství.<sup>164</sup>

Vodoprávním úřadem, který povoluje výjimky při použití závadných látek a nakládání s vodami za účelem chovu ryb nebo vodní drůbeže, popřípadě jiných živočichů, je krajský úřad.<sup>165</sup>

V předchozím zákoně jsme mohli najít institut vodní stráže, v dnes účinném zákoně bychom jej hledali marně. Situace před platností nového vodního zákona byla následující: „*nicméně vodní stráž zůstala od okamžiku platnosti zmíněného zákona (novela trestního zákoníku, která přiznávala vodní stráž a dalším statut veřejného činitele – viz. kapitola o rybářské strážci) na okraji veškerého zájmu a její činnost byla, dle sdělení RNDr. Poupěte z Ministerstva zemědělství ČR, zcela individuální, a to nejen podle okresů, ale také podle jednotlivých navrhovatelů. Okresní úřady až na výjimky*

---

<sup>160</sup> § 59 odst. 6 zákona o vodách

<sup>161</sup> Havelková, S. Ochrana přírody a krajiny a vodní zákon, [online]. 2011 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Pravo-v-ochrane-prirody/ochrana-prirody-a-krajiny-a-vodni-zakon.html>

<sup>162</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 294.

<sup>163</sup> viz. § 104 a následující zákona o vodách

<sup>164</sup> Horáček, Z. a kol. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Sondy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2, 14.

<sup>165</sup> viz. § 107 odst.1 písm. t) zákona o vodách

uznávají, že VS nebyla na jejich území nijak aktivní. Jednalo se spíše např. o dobrovolníky v působnosti podniků Povodí (v případě okresu Bruntál). Výrazná pomoc, která by vyústila ve správní řízení vedená na popud VS, podle sdělení Ing. Procházky z referátu životního prostředí OkÚ Bruntál, však byla vzácností. Ing. Starůstková z odboru ochrany vod a půdy Magistrátu města Ostravy v podstatě s tvrzením Ing. Procházky souhlasí a dodává, že rovněž ze strany navrhovatelů pozorovali od roku 1999 klesající zájem o tuto instituci. Nemalý problém způsobil zřizovacím orgánům také kuriózní nedostatek odznaků a průkazů VS, které přestalo MZe po roce 2000 dodávat.<sup>166</sup> Z výše uvedeného jasně vyplývá, jaká situace ohledně vodní stráže v ČR panovala a tudíž bylo jasné, že v novém zákoně její úprava již nebude.

### **6.2.9. Deliktní odpovědnost na úseku vodního hospodářství v souvislosti s výkonem práva rybářství**

*„Za porušování povinností vyplývajících z příslušných právních předpisů, zejména vodního zákona, a z rozhodnutí správních úřadů uložených na jejich základě ukládá ČIŽP nebo příslušný vodoprávní úřad sankce.“<sup>167</sup>*

V nejužší souvislosti s rybářstvím zde nalezneme přestupek, jehož se fyzická osoba dopustí tím: „že vypustí ryby nebo jiné vodní živočichy nepůvodních, geneticky nevhodných nebo neprověřených populací přirozených druhů do vodního toku nebo vodní nádrže v rozporu s § 35 odst. 3.“<sup>168</sup> Obdobně to však platí i u správních deliktů právnických osob a podnikajících fyzických osob dle § 125a odst. 1 písm. j)

Existují také trestné činy, které postihují nezákonné jednání na úseku vodního zákona, a to zejména trestný čin poškození a ohrožení životního prostředí § 293 trestního zákoníku a poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti § 294 trestního zákoníku.

---

<sup>166</sup> Co se stalo z vodní stráží, [online]. 2002 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://crs-ova.fishnet.cz/cistotar/032002.htm>

<sup>167</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 293.

<sup>168</sup> § 116 odst. 1 písm. j) zákona o vodách

### 6.3. Ochrana přírody podle zákona o ochraně přírody a krajiny č. 114/1992 Sb.<sup>169</sup>

#### 6.3.1. Úvod

„Životním prostředím v nejobecnějším slova smyslu rozumíme tento svět a takovou jeho kvalitu, která umožňuje existenci všech známých forem života.“<sup>170</sup> Příroda je jednou ze složek životního prostředí. Asi každý si pod pojmem příroda něco představí, problém je v tom, že se tato představa u jednotlivých lidí různí, a to vede k tomu, že je jedním z těžko definovatelných pojmů. Je však neoddiskutovatelné, že v sobě zahrnuje jak ryby a další vodní organizmy, tak i vodní ekosystémy jako jejich přirozené životní prostředí. Z § 2 vyplývá, že zákon o ochraně přírody a krajiny se vztahuje také na ochranu vodních ekosystémů, ryb a dalších vodních organismů. Mnohá jeho ustanovení však s rybářstvím nemají užší souvislost, proto se jim v následujícím textu nebudu věnovat.

Účel zákona nalezneme v § 1, který říká, že jeho cílem je přispět k udržení a obnově přírodní rovnováhy v krajině, ochraně rozmanitostí forem života, přírodních hodnot a krás, šetrnému hospodaření s přírodními zdroji a nastolení souladu s právem Evropské unie a také vytvoření soustavy Natura 2000 v České republice.<sup>171</sup> „Účel zákona je tedy stanoven ve dvou rovinách. První je ochrana přírody a krajiny, a podobně a druhá spočívá ve vytvoření soustavy Natura 2000.“<sup>172</sup> Ochrana přírody má velice dlouhou historii, již ve středověku se na území České republiky chránily vybrané přírodní útvary či oblasti, a to právní úpravou vydanou panovníkem, šlechtou či později městy. Tato ochrana však měla za cíl, spíše než chránit přírodu z důvodů ekologických, chránit jí jakožto předmět vlastnictví. Takto chráněny byly především vybrané rybníky či lesy.<sup>173</sup>

Jak již z názvu zákona vypovídá, jeho předmětem je ochrana přírody a krajiny, a tou je péče o živočichy, planě rostoucí rostliny a jejich společenstva, o nerosty,

<sup>169</sup> Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o ochraně přírody a krajiny“)

<sup>170</sup> Pekárek, M. *Vlastnictví a životní prostředí* in Damohorský, M., ed. "Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 9

<sup>171</sup> viz. § 1 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>172</sup> Miko, L. a kol. *Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-585-8, s. 75.

<sup>173</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 339.

horniny, paleontologické nálezy a geologické celky, péče o ekologické systémy a krajinné celky, jakož i péče o vzhled a přístupnost krajiny.<sup>174</sup>

„Právní vztahy na úseku ochrany přírody a krajiny patří mezi právní vztahy v oblasti ochrany životního prostředí. Základním pramenem této úpravy je čl. 7 Ústavy a čl. 35 Listiny základních práv a svobod.“<sup>175</sup>

### 6.3.2. Ochrana volně žijících živočichů a některé důležité pojmy

Zákon vytváří systém obecné ochrany všech druhů volně žijících živočichů a zvláštní ochrany těch druhů, které jsou vzácné či ohrožené.<sup>176</sup>

Vymezení některých důležitých pojmů užívaných zákonem se nachází v § 3. V souvislosti s rybářstvím je zajímavá definice volně žijícího živočicha, jímž je jedinec živočišného druhu, jehož populace se udržují v přírodě samovolně, a to včetně jedince odchovaného v lidské péči vypuštěného v souladu s právními předpisy do přírody. Živočichem se rozumí všechna vývojová stadia daného jedince.<sup>177</sup> Ryby v rybářských revírech jsou tedy volně žijící živočichové. Důležité je také upozornit na to, že slovo živočich, má širší význam než slovo zvíře či zvěř, zahrnuje v sobě jak všechny obratlovce, tak i bezobratlé.

Volně žijící živočichové jsou spolu s ovzduším, vodou a podobně jednou z mála částí životního prostředí, které nejsou předmětem vlastnictví.<sup>178</sup> Vlastnictví k volně žijícím živočichům nabýváme při jejich odnětí z přírody, což je však dle předpisů o ochraně přírody a krajiny převážně zakázáno, zatímco zákon o rybářství jej při splnění omezení dovoluje.<sup>179</sup>

Další důležité pojmy nalezneme v § 3 odst. 1 písm. o) a p), zde jsou definována evropská stanoviště a evropsky významné druhy, obojí dle směrnice Rady 92/43/EHS o stanovištích.

---

<sup>174</sup> viz. § 2 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>175</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 18.

<sup>176</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 364.

<sup>177</sup> viz. § 3 odst. 1 písm. d) zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>178</sup> Pekárek, M. *Vlastnictví a životní prostředí* in Damohorský, M., ed. *"Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 10.

<sup>179</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 28.

Rozsah obecné ochrany rostlin a živočichů nalezneme v § 5, ten stanovuje ochranu všech druhů volně žijících živočichů před zničením, poškozováním, sběrem či odchytém, který vede nebo by mohl vést k ohrožení těchto druhů na bytí nebo k jejich degeneraci, k narušení rozmnožovacích schopností druhů, zániku populace druhů nebo zničení ekosystému, jehož jsou součástí.<sup>180</sup> Zde nejde o ochranu živočicha jakožto jednotlivce, nýbrž o ochranu celého druhu jako celku. Tato úprava však sama o sobě není tak „přísná“, jako ta obsažená v zákoně na ochranu zvířat proti týrání. Ten v zásadě zakazuje volně žijící zvířata (užší pojem, jen obratlovci) odnímat z přírody, bezdůvodně usmrcovat, zakazuje některé způsoby lovu, atd. (viz. kapitola 6.4.) Další „ochranou“ úpravu můžeme nalézt i přímo v zákoně o rybářství.<sup>181</sup>

V rybářství nalezneme uplatnění ustanovení § 5 odst. 3 zákona 114/1992 Sb., které stanovuje: *„Fyzické a právnické osoby jsou povinny při provádění zemědělských, lesnických a stavebních prací, při vodohospodářských úpravách, v dopravě a energetice postupovat tak, aby nedocházelo k nadměrnému úhynu rostlin a zraňování nebo úhynu živočichů nebo ničení jejich biotopů, kterému lze zabránit technicky i ekonomicky dostupnými prostředky. Orgán ochrany přírody uloží zajištění či použití takovýchto prostředků, neučiní-li tak povinná osoba sama.“*<sup>182</sup> Využití tohoto ustanovení může v praxi nastat často, jelikož ryby jsou poměrně citlivé organizmy, kontaminace vody díky výše uvedeným činnostem může zapříčinit jejich hromadné hynutí.

Úpravu věnující se geneticky nepůvodním živočichům a rostlinám respektive jejich rozšiřování do přírody obsahuje § 5 odst. 4. Na tato ustanovení také odkazuje zákon o rybářství a zákon o vodách. Jejich vzájemnému poměru se budu věnovat v kapitole 10.2.

### 6.3.3. Zvláště chráněná území

Kategorizaci zvláště chráněných území nalezneme v § 14 a následujících.<sup>xii</sup> V dalších ustanoveních se nachází případná omezení ve výkonu rybářského práva na těchto územích, a to v rozdílném rozsahu dle míry jejich ochrany. Například na území národních parků je možno nejen omezit, ale i vyloučit výkon práva rybářství, a to dle § 21. *„Je to důležitý nástroj správy národního parku, jímž může regulovat*

<sup>180</sup> viz. § 5 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>181</sup> Prechalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 42.

<sup>182</sup> viz. § 5 odst. 3 zákona č. 114/2004 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

*případy ohrožení některých živočišných druhů. Působnost přísluší správě národního parku (§ 78 odst. 2 písm. j).<sup>183</sup>*

#### **6.3.4. NATURA 2000**

Zákon se ve své části čtvrté věnuje soustavě chráněných přírodních území evropského významu Natura 2000, úprava v ní obsažená vychází především z práva Evropské unie (konkrétně ze směrnice 2009/147/ES, o ochraně volně žijících ptáků - dále jen „směrnice o ptácích“ - a směrnice 92/43/EHS, o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin - dále jen „směrnice o stanovištích“). *„Natura 2000 je soustava chráněných území, které vytvářejí na svém území podle jednotných principů všechny státy Evropské unie. Cílem této soustavy je zabezpečit ochranu těch druhů živočichů, rostlin a typů přírodních stanovišť, které jsou z evropského pohledu nejcennější, nejvíce ohrožené, vzácné či omezené svým výskytem jen na určitém území (endemické).<sup>184</sup>*

Pro potřeby této práce je důležitá hlavně směrnice o stanovištích a její přílohy, a to převážně příloha č. 2, ve které nalezneme seznam živočichů, jejichž ochrana vyžaduje vyznačení zvláštních území ochrany.<sup>xiii</sup>

#### **6.3.5. Zvláště chráněné rostliny a živočichové**

Kategorizaci zvláště chráněných živočichů a rostlin nalezneme v § 48. Ty lze - pokud jsou ohrožené, vzácné, vědecky či kulturně velmi významné - prohlásit za zvláště chráněné, čímž se jim dostane zvýšené ochrany.<sup>185</sup> Důležitým odborným podkladem pro prohlášení konkrétního druhu živočicha či rostliny za zvláště chráněný je jeho umístění v tzv. Červeném seznamu nebo Červené knize. Ty však nejsou právně závazné, jejich odborná vědecká kvalita je však vysoká, tudíž se z nich při legislativním procesu na úseku ochrany přírody obvykle vychází.<sup>186</sup> Označení jednotlivých druhů za zvláště chráněné se však řídí také mezinárodními smlouvami a právem EU (hlavně

---

<sup>183</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 85.

<sup>184</sup> NATURA 2000 SOUSTAVA CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ EVROPSKÉHO VÝZNAMU. [online]. 2006 - [cit. 2013-02-16]. Dostupný z WWW: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&ssHledat>

<sup>185</sup> viz. § 48 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>186</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 382.

tzv. „ptačí směrnici“ a „směrnici o stanovištích“).<sup>187</sup> Dle stupně jejich ohrožení se chránění živočichové a rostliny dále dělí na kriticky ohrožené, silně ohrožené a ohrožené.<sup>188</sup> Jejich seznam obsahuje ve své příloze číslo III vyhláška 395/1992 Sb. Ministerstva životního prostředí České republiky, která se svým obsahem blíží výše zmíněné příloze 2. směrnice o stanovištích, ale navíc stanovuje, do které z třech dříve zmíněných kategorií zvláště chráněných živočichů a rostlin, daný druh náleží.

Díky označení „zvláště chráněný druh“ se ochraně dostává nikoliv jen obecně celému druhu, ale i konkrétně každému jedinci daného druhu. Seznam zvláště chráněných živočichů vybraných vzhledem k tématu diplomové práce a jejich kategorizace viz. příloha.<sup>xiv</sup>

Zákon také poskytuje ochranu mrtvým jedincům zvláště chráněných živočichů, a to i částím jejich těl nebo výrobkům z nich, a to z důvodu omezení obchodu s nimi, jenž samozřejmě může vytvářet prostor k jejich nezákonnému lovu. Zvláště chránění živočichové jsou chráněni ve všech svých vývojových stádiích.<sup>189</sup>

Právní nástroje ochrany zvláště chráněných živočichů jsou stanoveny v § 50 a následujících. Chráněna jsou jimi užívaná přirozená i umělá sídla a jejich biotop.<sup>190</sup> Je zakázáno škodlivě zasahovat do přirozeného vývoje zvláště chráněných živočichů (zákaz pouze relativní povahy - možnost výjimky - viz níže), zejména je chytat, chovat v zajetí, rušit, zraňovat nebo usmrcovat. Není dovoleno sbírat, ničit, poškozovat či přemísťovat jejich vývojová stadia nebo jimi užívaná sídla. Je též zakázáno je držet, chovat, dopravovat, prodávat, vyměňovat, nabízet za účelem prodeje nebo výměny.<sup>191</sup> Jelikož je výčet chování uvozen slovem zejména, jedná se o výčet demonstrativní.

Pro kategorii ohrožený druh nalezneme v § 50 odst. 3 zmírňující režim ochrany, který stanovuje, že v určitých případech ochrana podle § 50 odst. 1 a 2 neplatí:

1. při běžném obhospodařování nemovitosti
2. z hygienických důvodů
3. z důvodů ochrany veřejného zdraví a veřejné bezpečnosti
4. z důvodu ochrany leteckého provozu

---

<sup>187</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 155.

<sup>188</sup> viz. § 48 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>189</sup> viz. § 48 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>190</sup> viz. § 50 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>191</sup> viz. § 50 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny

Musí se však jednat o zásahy nezbytné. V zásadě (kromě bodů 3. a 4.) je také třeba předchozí stanovisko orgánu ochrany přírody.<sup>192</sup>

Je možné ze zákonných zákazů obsažených ve vztahu k zvláště chráněným druhům živočichů či rostlin (obsažených v § 50 odst. 2) udělit výjimku. To však za splnění zákonem stanovených podmínek.<sup>193</sup> Výjimka se uděluje buď individuálním rozhodnutím orgánu ochrany přírody anebo (vůči neurčitému počtu subjektů) opatřením obecné povahy vydaným taktéž orgánem ochrany přírody.<sup>194</sup> Tyto výjimky však mají dvojí režim - podle toho, zda se jedná o druh chráněný dle práva EU či ne. V situaci, kdy je zvláště chráněný druh předmětem ochrany dle práva EU, je režim povolování výjimek složitější.<sup>195</sup> O takovou výjimku se jedná například při povolení lovu mníka jednovouseho - jakožto zvláště chráněného živočicha, na revírech Územního svazu města Prahy (výjimka KÚ Středočeského kraje č.j.: 025910/2012/KUSK ze dne 26. 3. 2012 a MHMP č.j.: S-MHMP-153306/2012/OZP-V-172/R-28/Pp ze dne 10. 5. 2012.).

Důležité je také upozornit na to, že zákon o ochraně přírody a krajiny není jediným předpisem, který chrání živočichy a rostliny. V roce 1992 se tehdy ČSFR stala signatářem mnohostranné mezinárodní smlouvy s názvem Úmluva o mezinárodním obchodu ohroženými druhy volně žijících živočichů a planě žijících rostlin (zkráceně Úmluva CITES). Tato úmluva byla původně implementována zákonem č. 114/1992 Sb., v dnešní době již tuto úpravu nalezneme v zákoně č. 100/2004 Sb., (zákon o obchodování s ohroženými druhy), v nařízení Rady č. 338/97 a nařízeních Komise. Ochrana v rámci CITES se však vztahuje jen na malé množství ryb u nás žijících (například některé druhy jeseterů), zajímavá je spíše v souvislosti s ochranou dalších živočichů žijících u vod a také s omezením obchodu s kaviárem.<sup>196</sup> Obecně lze říci, že ty exempláře CITES, které žijí na území ČR, jsou většinou současně označeny

---

<sup>192</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 155 – 156.

<sup>193</sup> viz. § 56 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>194</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 384.

<sup>195</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 156 – 157.

<sup>196</sup> Chmelík, J. a kol. *Ekologická kriminalita a možnosti jejího řešení: vysokoškolská učebnice*. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-543-5. s. 44.



zákonem jako zvláště chráněné druhy rostlin a živočichů, což vede k překrývání obou úprav, respektive k jejich vzájemnému doplnění.<sup>197</sup>

### **6.3.6. Omezení vlastnických práv v souvislosti s ochranou přírody**

Zákon o ochraně přírody a krajiny v § 58 a následující obsahuje ustanovení, která omezují vlastnická práva v souvislosti s ochranou přírody a také stanovují náhradu za ně či náhradu za ztížení zemědělského nebo lesního hospodaření. Souvislost s touto úpravou má také zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škody způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, kterému se budu věnovat v samostatné kapitole 7.

Náhrada újmy z důvodu ochrany přírody je poměrně nový institut, který byl do zákona o ochraně přírody a krajiny včleněn novelou v roce 2004.<sup>198</sup> Administrace je zajišťována Agenturou ochrany přírody a krajiny ČR (v národních parcích správou národního parku). Náhradu lze žádat i za ztížení chovu ryb v rybníce z důvodu ochrany přírody podle zákona o ochraně přírody a krajiny a jeho části třetí – zvláště chráněná území, čtvrté – Natura 2000 nebo páté – zvláštní druhová ochrana a podle prováděcích právních předpisů a rozhodnutí vydaných na jejich základě. V praxi jde především o snížení rybí obsádky nebo vyloučení příkrmování. Podrobnosti určuje vyhláška č. 432/2005 Sb. a také výkladová komise ministerstva životního prostředí, ta například stanovila<sup>199</sup>, že nárok na náhradu újmy nebude přiznán žadateli, kterému vzniklo právo k nakládání s pozemkem již v době omezení. Tento výklad je však velmi diskutabilní.<sup>200</sup>

### **6.3.7. Státní správa na úseku ochrany přírody**

Ústředním orgánem státní správy ochrany přírody je Ministerstvo životního prostředí. Důležitým vykonavatelem státní správy je také stráž přírody, její úpravu nalezneme v § 81 a následujících, které mimo jiné zmiňují, že se ustanovuje zejména z řad dobrovolných pracovníků a jejím posláním je kontrola dodržování předpisů

---

<sup>197</sup> Prchalová, J. *Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy*, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1.3.2010. Praha: Linde a.s., 2010. s. 156.

<sup>198</sup> zákon č. 218/2004 Sb.

<sup>199</sup> sdělení sekretariátu rozkladové komise o výkladech právních předpisů, přijatých výkladovou komisí ministra životního prostředí č. 2/2006

<sup>200</sup> Rešl, D. – Tomášková, L. *Náhrada újmy z důvodu ochrany přírody*. Zpravodaj ministerstva životního prostředí 5/2008. ISSN 0862-9005, s. 18 – 19., Vedral, J. *Některé případy používání soukromoprávních institutů ve veřejném právu*. Správní právo 1-2/2011. ISSN 0139-6005, s. 27 – 59.

o ochraně přírody a krajiny.<sup>201</sup> Předpoklady pro výkon této funkce jsou podobné těm, které zákon stanovuje pro výkon funkce rybářské strážce.<sup>202</sup> Pravomoci, které jí náležejí, jsou poměrně rozsáhlé, mezi nimi například právo ukládat blokové pokuty za přestupky na úseku ochrany přírody.<sup>203</sup>

V souvislosti s postavením zákona o ochraně přírody a krajiny vůči ostatním zákonům, byla dříve v jeho § 90 odst. 4 explicitně stanovena jeho specialita vůči vodnímu zákonu, rybářskému zákonu a dalším. Tento stav byl však odstraněn k 1. prosinci 2009 zákonem 349/2009 Sb. který zrušil právě zmíněné ustanovení § 90 odst. 4.<sup>204</sup>

### **6.3.8. Protiprávní jednání na úseku ochrany přírody**

Úpravu přestupků nalezneme v § 87 zákona o ochraně přírody a krajiny. Samozřejmě se zde také použije obecná úprava přestupků obsažená v přestupkovém zákoně. Zákon o ochraně přírody a krajiny obsahuje zvláštní zásady při ukládání pokut, kdy je jejich maximální výše stanovena na 100 000 Kč s možností dvojnásobného zvýšení dle odstavce § 87 odst. 4.

Úpravu jiných správních deliktů postihovaných na základě objektivní odpovědnosti nalezneme v § 88, ta je podobná úpravě přestupků s tím rozdílem, že jsou zde stanoveny mnohem vyšší pokuty.

Další ustanovení aplikovatelná na protiprávní jednání na úseku ochrany přírody nalezneme v trestním zákoníku v hlavě VIII – trestné činy proti životnímu prostředí. V případě rybářství jsou použitelná převážně ustanovení § 293 poškození a ohrožení životního prostředí, § 294 poškození a ohrožení životního prostředí z nedbalosti či § 299 neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami.

---

<sup>201</sup> viz. § 81 odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>202</sup> srovnej § 14 odst. 2 zákona o rybářství

<sup>203</sup> viz. § 81 odst. 8 písm. b) zákona o ochraně přírody a krajiny

<sup>204</sup> Horáček, Z. a kolektiv. *Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem*. Praha: Soudy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2. s.15.

## 6.4. Ochrana ryb podle zákona na ochranu zvířat proti týrání č. 246/1992 Sb.<sup>205</sup>

### 6.4.1. Úvod

Zvířata jsou součástí životního prostředí, jejich existence je navíc nezbytná i pro přežití člověka. Další pohled na ně uvádí i zákon na ochranu zvířat proti týrání, který stanovuje, že: „*Zvířata jsou stejně jako člověk živými tvory, schopnými na různém stupni pociťovat bolest a utrpení, a zaslouhují si proto pozornost, péči a ochranu ze strany člověka.*“<sup>206</sup> Nový občanský zákoník dokonce říká, že zvíře není věcí, tato deklarace má přispět právě i k lepšímu chování lidí vůči zvířatům.

Z výše uvedeného vyplývá, že ochrana zvířat je nezbytná. Úprava zakázaných způsobů usmrcování, odchyty a jiných forem využívání volně žijících živočichů (dále jen „zakázané prostředky“) je upravena na mezinárodní úrovni. První významnou mezinárodní smlouvou byla Bernská úmluva (neboli Úmluva o ochraně evropské volně žijící fauny a flory a stanovišť), sjednána 19. 9. 1979 v Bernu. Ve své IV příloze obsahuje demonstrativní výčet zakázaných prostředků. U sladkovodních ryb se jedná o zákaz používání výbušnin, ručních zbraní, jedů, anestetik, střídavého elektrického proudu a zdroje umělého osvětlení.<sup>207</sup>

Tato úmluva byla bezesporu inspirací i pro evropskou směrnici o stanovištích a směrnici o ptácích. Ty také uvádějí jejich demonstrativní výčet, u ryb se jedná o zákaz používání jedů a výbušnin.<sup>208</sup>

Tato právní úprava se samozřejmě promítla do právního řádu ČR, a to převážně do zákona o ochraně přírody a krajiny, zákona o ochraně zvířat proti týrání, zákona o myslivosti a také zákona o rybářství. V této kapitole se budu věnovat zákonu o ochraně zvířat proti týrání ve vztahu k rybářství. „*Zákon upravuje ve své obecné části podmínky zákazu týrání, usmrcení zvířete a jeho opuštění. Zvlášť je pak upravena problematika ochrany hospodářských zvířat, zvířat v zájmových chovech, volně žijících zvířat a zvířat pokusných.*“<sup>209</sup>

---

<sup>205</sup> zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon na ochranu zvířat proti týrání“)

<sup>206</sup> preambule zákona na ochranu zvířat proti týrání

<sup>207</sup> Prchalová, J. *Zakázané prostředky a způsoby usmrcování, odchyty a jiných forem využívání volně žijících živočichů*, České právo životního prostředí, 2/2008, ISSN 1213-5542, s. 73 – 85.

<sup>208</sup> Prchalová, J. *Zakázané prostředky a způsoby usmrcování, odchyty a jiných forem využívání volně žijících živočichů*, České právo životního prostředí, 2/2008, ISSN 1213-5542, s. 73 – 85.

<sup>209</sup> Damohorský, M. a Smolek, M. *Zemědělské právo: učební pomůcka*. Vydání 1. v nakl. IFEC. Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-11-3. s. 60.

#### 6.4.2. Obecná ochrana zvířat proti týrání

Nejprve je nutné si uvědomit, jaké skupině zvířat tento zákon ochranu poskytuje. V zákoně je stanoveno, že „*zvířetem je každý živý obratlovec, kromě člověka, nikoliv však plod nebo embryo.*“<sup>210</sup> V porovnání se zákonem o ochraně přírody a krajiny, který poskytuje ochranu volně žijícím živočichům (viz dřívější kapitola) je tedy předmět ochrany užší. Zákon na ochranu zvířat proti týrání ale poskytuje ochranu i volně žijícím zvířatům, jejichž definice se nachází v § 3 písm. b) zákona č. 246/1992 Sb.<sup>211</sup>

Úpravu obecné ochrany zvířat proti týrání nalezneme v § 4 - 8 zákona. Jedná se hlavně o týrání a zákaz bezdůvodného usmrcování.

Jednání, která se označují jako týrání zvířat, jsou definována v § 4, nachází se v něm velice dlouhý výčet, v souvislosti s rybami se nejčastěji použijí ustanovení § 4 odst. 1 písm. f), m), n), o) a x)<sup>xv</sup> nebo zvláštní ustanovení pro zacházení s rybami: „*při manipulaci s živými rybami zbavovat ryby šupin nebo ploutví, vsouvat rybám prsty pod skřele do žáber nebo jim vlačovat prsty do očnic anebo násilně vytlačovat jikry nebo mlíčí, pokud se nejedná o výzkum a umělý chov ryb a, nejde-li o postup stanovený zákonem o rybářství a zákonem o ochraně přírody a krajiny.*“<sup>212</sup> V zákoně nalezneme taxativní výčet jednání způsobujících týrání zvířat, díky ustanovení písm. x) respektive jeho tzv. vágnosti, je však tento výčet fakticky spíše neomezený.

Nikdo nesmí usmrtit zvíře z jiných, než zákonem stanovených důvodů. Tyto důvody jsou v zákoně taxativně uvedeny, jedním z nich je i výkon práva rybářství dle rybářského zákona.<sup>213</sup> K usmrcení musí navíc dojít bez použití zakázaných metod usmrcování vyjmenovaných v § 5 odst. 8. V souvislosti s rybářstvím nejčastěji půjde o metodu spočívající v „*utopení a jiné metody udušení včetně použití farmak typu myorelaxantů.*“<sup>214</sup> V praxi tedy půjde o případ, kdy rybář rybu přechovává v malé nádobě - například kbelíku, přičemž v důsledku malého množství vzduchu obsaženého ve vodě často dochází k uhynutí ryby udušením. Ještě více neetický způsob je přechovávání ryb v igelitové tašce či jinak bez použití vody, kdy také dojde k udušení zvířete.

Navazující úpravu usmrcování ryb však můžeme najít v bližších podmínkách výkonu rybářského práva ČRS, kde je výslovně popsán příkazaný způsob usmrcování

<sup>210</sup> § 3 písm. a) zákona na ochranu zvířat proti týrání.

<sup>211</sup> b) volně žijícím zvířetem zvíře, patřící k druhu, jehož populace se udržuje v přírodě samovolně, a to i v případě jeho chovu v zajetí

<sup>212</sup> § 4 odst. 1 písm. t) zákona na ochranu zvířat proti týrání

<sup>213</sup> viz. § 5 odst. 2 písm. d) zákona na ochranu zvířat proti týrání

<sup>214</sup> § 5 odst. 8 písm. a) zákona na ochranu zvířat proti týrání

ryb (viz. předchozí kapitoly). V nich obsažená úprava je tedy dokonce přísnější, než ta v zákoně na ochranu zvířat proti týrání. Pravděpodobně se nechala inspirovat § 5g odst. 5 upravujícím vykrvování jatečných zvířat: *„U ryb při průmyslovém zpracování se vykrvení provádět nemusí. Vykrvování ryb při prodeji a pro vlastní potřebu se provádí po omrácení silným úderem tupým předmětem na temeno hlavy přetětím žaberních oblouků nebo přetětím míchy a cév řezem bezprostředně za hlavou.“*<sup>215</sup>

#### **6.4.3. Ochrana zvířat při přepravě**

V zákoně nalezneme také úpravu přepravy zvířat. Za zmínku zde stojí, že se na ryby, díky jejich odlišnosti od ostatních zvířat, vztahují jen vybraná ustanovení věnující se přepravě zvířat, proto by se dalo říci, že jejich ochrana je zde zdánlivě menší.

#### **6.4.4. Ochrana hospodářských zvířat**

*„Ochrana hospodářských zvířat při jejich chovu zajišťují zákonné zákazy, které mají předejít týrání zvířat nebo zajistit odstranění příčin jejich utrpení nebo týrání. Je nutno je tedy chápat vždy jako součást či doplnění výše uvedených jednání, která jsou týráním zvířat.“*<sup>216</sup> Co to je hospodářský chov respektive hospodářské zvíře, se dozvíme v § 3: *„hospodářským zvířetem zvíře chované pro produkci živočišných produktů, vlny, kůže nebo kožešin, popřípadě pro další hospodářské nebo podnikatelské účely, zejména skot, prasata, ovce, kozy, koně, osli a jejich kříženci, drůbež, králíci, kožešinová zvířata, zvěř a jiná zvířata ve farmovém chovu a **ryby**, včetně zvířat produkovaných jako výsledek genetických modifikací nebo nových genetických kombinací.“*<sup>217</sup> Z výše uvedeného je zřejmé, že o hospodářský chov půjde například u chovných rybníků, sádek, či například pstružích farem. *„Kvalita života hospodářských zvířat se bohužel odvozuje od požadavků trhu, který vytváří tlak na maximální snižování cen všech komodit na trhu. Z toho důvodu se přibližně od poloviny 20. století začalo vyvíjet tzv. intenzivní nebo též průmyslové zemědělství, v němž chovy hospodářských zvířat*

<sup>215</sup> § 5g odst. 5 zákona na ochranu zvířat proti týrání

<sup>216</sup> Suchánek, J. *Nové zemědělské a lesní právo*. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1996. ISBN 80-7175-046-8. s. 138.

<sup>217</sup> § 3 písm. d) zákona na ochranu zvířat proti týrání

*přestaly respektovat většinu potřeb těchto živých tvorů a začalo se s nimi zacházet spíše jako s věcmi.* <sup>218</sup>

Na úseku rybařství jsou naštěstí tyto tendence spíše mírné, nicméně stejně tak, jako při jakémkoliv jiném hospodářském chovu, chce osoba jej provádějící z něj docílit co nejvyšších výnosů. To vede k tomu, že životní podmínky chovaných zvířat často nejsou nejlepší, například z důvodu nevhodnosti potravy, jejich množství na dané ploše, a podobně. Proto v zákoně nalezneme zvláštní úpravu, která se této tématice věnuje. V souvislosti s rybami si chovatelé musí dát pozor převážně na to, aby jim zajistili dostatek vzduchu ve vodě, pokud se v ní v nezbytném množství přirozeně nenachází. Konkrétně jde o situace, kdy je velké množství ryb na malé vodní ploše, teplota vody je příliš vysoká, vodní hladina je zamrzlá nebo se ve vodě nacházejí chemikálie, které na sebe vážou kyslík nebo jde o chov ryb s vyššími požadavky na jakost vody (pstruzi, siveni a podobně). Dále je třeba dbát na vhodnou potravu pro ryby. *„Chovatel je povinen zabezpečit dobré životní podmínky hospodářských zvířat (welfare<sup>xvi</sup>).* <sup>219</sup>

V souvislosti s výše uvedeným bych rád poukázal na to, jakým způsobem jsou prodávány živé ryby v některých (převážně velkých) obchodních řetězcích. V nedávné době jsem byl svědkem toho, kdy ve skleněném akváriu o rozměrech přibližně 1,5m x 1,5m x 1,5m s umělým přívodem kyslíku, které bylo umístěno v jedné z prodejen, bylo natěsnáno cca 100 pstruhů, z nichž většina již byla díky udušení mrtvá. Zde se dle mého názoru jednalo o evidentní týrání zvířat.

#### **6.4.5. Ochrana volně žijících zvířat dle zákona o ochraně zvířat proti týrání**

I přes to, že ochrana volně žijících zvířat není hlavním předmětem tohoto zákona, nalezneme zde některá ustanovení věnující se jí, a to konkrétně § 14. *„Jedná se o zákaz stanovených nedovolených způsobů lovu volně žijících zvířat, většinou se jedná o způsoby drastického charakteru, které neusmrtí ihned (např. železa) nebo o způsoby nedávající zvířeti rovné šance (výbušniny). Obdobné zákazy obsahují i zákon o myslivosti či zákon o rybařství.* <sup>220</sup> Takto jsou obecně zakázány i způsoby lovu jako je lov do sítí, pomocí elektrického proudu, pomocí živé nástrahy (v případě rybařství lov na živou rybkou), zrcadla či jiného oslňujícího zařízení, pomocí zdroje umělého osvětlení

<sup>218</sup> Prchalová, J. *Právní ochrana zvířat*. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-763-8. s. 12

<sup>219</sup> Damohorský, M. a kol. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 410.

<sup>220</sup> Stejskal, V. *Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006*. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-609-1. s. 480.

a zařízení pro osvětlení terčů. Poslední dvě jmenované se však dle § 14 odst. 2 nevztahují na lov nebo usmrcování ryb podle zákona o rybářství. Dle § 14 odst. 6 se zákaz lovu ryb do sítí nevztahuje na odchyt ryb v rybářských revírech, který provádí uživatel revíru. Lov ryb pomocí elektrického zařízení je však také dovolen, a to pouze pokud se vykonává v souladu se zákonem o rybářství. Nejvíce kontroverzní je dle mého názoru lov pomocí živé nástrahy, jenž je na úseku rybářství povolen a označen jako „lov na živou ryбку“.<sup>221</sup> Myslím, že je naprosto evidentní, že jde o jednání, které působí nástražní rybce velké utrpení a následně většinou i smrt. Nástražní rybka se na vlasec připevňuje několika způsoby – které jsou více či méně drastické. Pro příklad bych uvedl upevnění rybky na vlasec pomocí prošíání jehlou, přičemž tento úkon samozřejmě probíhá bez jakéhokoliv umrtvení (viz. příloha<sup>xvii</sup>). Na některých revírech je již lov na živou ryбку pomocí výjimek téměř zakázán (například Lipno). Nejsem si však jist, zda je cílem úpravy ochrana dravých ryb (jelikož lov na živou ryбку je velice efektivní a i u podměrečných ryb často dochází k jejich následovnému úmrtí díky poraněním) nebo ochrana nástražních rybek proti týrání. Myslím si však, že jde spíše o ochranu dravých ryb. Řešením by dle mého názoru byla úprava znění vyhlášky k zákonu o rybářství (příloha č. 7) a také zákona o ochraně zvířat proti týrání § 14 odst. 1 písm. n).

Úprava lovu na živou ryбку je navíc v nesouladu s Bernskou úmluvou i směrnicí o stanovištích, které zakazují používání zmrzačených zvířat jako návnady.<sup>222</sup>

Důležité je podotknout, že volně žijící zvířata nejsou ryby v rybníkářství, ale pouze ryby v rybářských revírech.

#### **6.4.6. Protiprávní jednání na úseku týrání zvířat**

Zákon obsahuje také úpravu přestupků a správních deliktů právnických nebo podnikajících fyzických osob. Vycházejí z porušení jednotlivých ustanovení zákona. Jde například o týrání zvířat, usmrcení zvířete bez právního důvodu a podobně.<sup>223</sup>

Trestné činy na úseku týrání zvířat obsahuje trestní zákoník v § 302 - týrání zvířat a v § 303 - zanedbání péče o zvíře z nedbalosti.

---

<sup>221</sup> viz. § 14 zákona na ochranu zvířat proti týrání

<sup>222</sup> Prchalová, J. *Zakázané prostředky a způsoby usmrcování, odchyty a jiných forem využívání volně žijících živočichů*, České právo životního prostředí, 2/2008, ISSN 1213-5542, s. 73 – 85.

<sup>223</sup> viz. § 27 a 28 zákona na ochranu zvířat proti týrání

## 7. Náhrada škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy

### 7.1. Úvod

Náhrada škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy je velice zajímavá tematika, která je v poslední době v odborných kruzích často diskutována. Navíc se její právní úprava často mění, což vede k tomu, že v České republice víceméně neexistuje relevantní judikatura, která by pomohla věc objasnit. Stěžejní prvky této kapitoly (i problému samotného) jsou zákon o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy č. 115/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o náhradách“), zákon o ochraně přírody a krajiny a v rámci nich právní regulace týkající se kormorána velkého.

Ochrana přírody je velice důležitá a řekl bych i nezbytná činnost, která je ve veřejném zájmu. Při ní však může dojít ke škodám v důsledku omezení vlastnického či užívacího práva. Tyto škody se ve většině případů nehradí a každý si je nese sám. Existují však tři (pro téma práce relevantní) právní úpravy, které jejich náhradu umožňují, a to zákon o ochraně přírody a krajiny respektive jeho § 58, zákon o myslivosti § 52 a následující a právě zákon o náhradách, kterému se v této kapitole budu věnovat.

### 7.2. Kormorán velký a hrazení náhrad dle zákona o náhradách

Kormorán velký (*Phalacrocorax carbo*, dále jen „kormorán“) je v posledních letech výrazně rozšířeným druhem vyskytujícím se téměř po celém světě.<sup>224</sup> Jelikož je velice dobrým lovcem ryb, stačí mu, aby lovil pouhých 9 minut denně. Jeho denní příjem potravy je značný (500 – 800 g ryb), kromě těchto pozřených ryb však kormorán mnoho ryb také poraní a ty následně hynou (dle velikosti lovených ryb se může jednat až o 50 %).<sup>225</sup> Vysoká početnost tohoto druhu a jeho značné potravní nároky mají nepříznivý vliv na rybí populace napříč Evropou.<sup>226</sup> Největším problémem při odhadech škod však stále zůstávají velmi nejednotné názory na skutečnou denní spotřebu ryb jedním ptákem, která se udává od 150 g do 830 g.

---

<sup>224</sup> Kormorán velký [online]. 2013 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n\\_velk%C3%BD](http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n_velk%C3%BD)

<sup>225</sup> Makoň, K. Kormorán velký jeho rozšíření a regulační odstřel [online]. 2000 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: [http://www.desop.cz/dokumenty/Archiv/Ostatni\\_zpravy/Odborne\\_zpravy/Kormorani\\_rok\\_2000.pdf](http://www.desop.cz/dokumenty/Archiv/Ostatni_zpravy/Odborne_zpravy/Kormorani_rok_2000.pdf)

<sup>226</sup> BirdLife International. *Phalacrocorax carbo*. [online]. 2013 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=3679>



V České republice se vyskytuje populace hnízdících ptáků, největší škody však napáchají ptáci zde zimující.<sup>227</sup>

Náhrada škody způsobené živočichy je řešena v různých státech rozdílně. Česká právní úprava je založena na dvou přístupech. Škody způsobené zvěří, kterou je možno obhospodařovat lovem dle zákona o myslivosti hradí v zásadě příslušný uživatel honitby. Další možností je náhrada škody způsobené vybranými, zvláště chráněnými živočichy dle zákona č. 115/2000 Sb.<sup>228</sup>

Náhrada škod podle tohoto zákona se hradí pouze za několika předpokladů:

- 1) Tím, kdo jí způsobil, musí být živočich zvláště chráněný (takto musí být označen v okamžiku, kdy škodu působí)
- 2) Musí se jednat o vybraného zvláště chráněného živočicha (v dnešní době bobr evropský, vydra říční, kormorán velký, los evropský, medvěd hnědý, rys ostrovid, vlk).
- 3) Škoda musí být způsobena jen na zákonem vymezených předmětech (v našem případě na rybách) prokazatelně se nacházejících na území ČR.
- 4) Škoda na rybách byla způsobena kormoránem velkým nebo vydrou říční, ale pouze pokud se vydra říční v době a na místě vzniku škody prokazatelně zdržovala; byla-li škoda způsobena na rybách v sádkách, rybích líhních a odchovnách, klecových odchovech nebo pstružích farmách, poskytne se náhrada škody jen tehdy, pokud tyto byly v době vzniku škody oploceny a na případném přítoku a odtoku vody opatřeny mřížkami bránícími vniknutí vydry.<sup>229</sup>

Zmíněné živočichy, respektive jejich stavy, nelze obhospodařovat lovem v rámci výkonu práva myslivosti. Kormorán je ohroženým druhem a vydra říční silně ohroženým. Jak již dříve bylo zmíněno, hradí se škody na rybách. Za ty jsou pro účely tohoto zákona považovány „*ryby chované k hospodářským účelům v rybnících, sádkách, rybích líhních a odchovnách, klecových odchovech nebo pstružích farmách; a rovněž ryby v rybářských revírech.*“<sup>230</sup>

Zákon dále upravuje i způsob a výši náhrady škody. Ta se u ryb prokazuje vždy odborným posudkem, popřípadě znaleckým posudkem<sup>231</sup> a hradí jí stát<sup>232</sup>. Důležité je

---

<sup>227</sup> Kormorán velký [online]. 2013 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n\\_velk%C3%BD](http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n_velk%C3%BD)

<sup>228</sup> Damohorský, M. a Smolek, M. *Zemědělské právo: učební pomůcka*. Vydání 1. v nakl. IFEC. Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-11-3. s. 65.

<sup>229</sup> viz. § 4 až 6 zákona o náhradách

<sup>230</sup> viz. § 2 písm. d) zákona o náhradách

<sup>231</sup> viz. § 7 odst. 4 zákona o náhradách

<sup>232</sup> viz. § 1 odst. 2 zákona o náhradách

také upozornit na skutečnost, že se hradí pouze škoda, nikoliv ušlý zisk.<sup>233</sup> Zajímavé je, že zákon sám upravuje i procesní část náhrady škody a vylučuje použití správního řádu – což dle mého názoru není příliš vhodné. „*Jelikož dle zákona č. 115/2000 nejde o správní řízení, žadatel se nemůže proti případnému negativnímu rozhodnutí odvolat, může však podat žalobu k civilněprávnímu soudu.*“<sup>234</sup> Škoda se ohlašuje do 48 hodin u příslušného orgánu ochrany přírody. Uplatňuje se u krajského úřadu resp. u Magistrátu hl. Prahy v subjektivní lhůtě 10 dnů s omezením objektivní lhůtou 6 měsíců od vzniku škody.<sup>235</sup> Lhůty jsou zde prekluzivní – nárok po jejich marném uplynutí zaniká.

Zákon ve svých závěrečných ustanoveních stanovuje subsidiaritu občanského zákoníku pro úpravu právních vztahů dle zákona o náhradách.<sup>236</sup>

Důležitá je také úprava obsažená v prováděcí vyhlášce Ministerstva životního prostředí č. 360/2000 Sb., která stanovuje, že výše náhrady škody se určí jako cena, kterou by měli obdobné ryby při jejich prodeji.<sup>237</sup>

Nejvíce stát vynaložil na škody způsobené kormoránem velikým (v roce 2008 to bylo 36 mil. Kč) následovaným vydrou (v roce 2008 8,3 mil. Kč) (podrobnosti viz. příloha<sup>xviii</sup>). Navíc je důležité si uvědomit, že zdaleka ne všechny škody, které tito predátoři způsobí, stát hradí, jelikož většina poškozených o škodu vůbec nežádá. Uvádí se, že pouze 2 – 5 % celkových škod je státem nahrazeno, tudíž faktická škoda na rybách je daleko vyšší.<sup>238</sup>

Proč se tato škoda hradí a proč jí hradí právě stát? Vybraným zvláště chráněným živočichům je právním řádem ČR poskytována ochrana, tím je ovlivněna jejich populace, atd. „Odpovědným“ za právní úpravu ochrany je stát, tudíž i škoda, která je těmito živočichy způsobena, je nepřímo zaviněna státem. Vidět to můžeme například u kormorána – právě díky ochraně, kterou mu stát poskytoval po poměrně dlouho dobu, se jeho populace velice rozšířila, a to tak, že je dnes kormorán mnohými odborníky označován dokonce jako přemnožený druh. Tím, že stát nebyl schopen pružně reagovat na jejich početní stav, přispěl k tomu, že jsou v posledních letech škody na rybách

<sup>233</sup> viz. § 5 odst. 1 zákona o náhradách

<sup>234</sup> Damohorský, M. a komůžel. *Právo životního prostředí*. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7, s. 421.

<sup>235</sup> viz. § 8 a násl. zákona o náhradách

<sup>236</sup> viz. § 11 odst. 1 zákona o náhradách

<sup>237</sup> viz. § 1 odst. 1 vyhlášky č. 360/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů

<sup>238</sup> Pokorná, L. *Náhrada škod způsobených vybranými druhy zvláště chráněných živočichů – aktuální otázky* [online]. 2010 - [cit. 2013-01-20]. Dostupný z WWW: [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny\\_prava\\_2010/files/prispevky/09\\_priroda/Pokorna\\_Lucie\\_\(1819\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_(1819).pdf)

opravdu obrovské, tudíž je logické, že by za to měl nést „odpovědnost“. Na druhou stranu není možné vidět tuto problematiku „černobíle“. Za prvé - kormorán je stěhovavým druhem ptáka, tudíž změna právní úpravy ČR by situaci zcela nevyřešila, pokud by k podobným změnám nedošlo i v ostatních státech, ze kterých k nám kormorán migruje. Za druhé - ČR je státem EU a díky hierarchii právních předpisů ČR a EU v zásadě nemůže vnitrostátní úprava stanovovat něco, co není v souladu s evropskou směrnicí – konkrétně směrnicí o ptácích. (kormorána nelze díky této směrnici obhospodařovat lovem ve smyslu zákona o myslivosti, tudíž takto nemůže být regulován jejich počet). Odpověď na otázku, proč se škoda hradí, je následovná – „*Cílem zákona je napomoci udržení biologické druhové rozmanitosti v České republice, a to tím, že se pomocí vyplácení náhrad škody státem alespoň poněkud zmírní „nevraživost a nenávisť lidské populace“ vůči těmto zvířatům.*“<sup>239</sup> Úprava má také druhý smysl a tím je zabránit tomu, aby dotčení vlastníci či nájemci nevzali věc do vlastních rukou a nezačali dané živočichy nezákonně lovit. Sice by tím porušovali zákon o ochraně přírody a krajiny, ale sankce z toho vyplývající by nemusela být dostatečná v porovnání se škodami, které například kormorání způsobují. Zákon má také rybníkáře vést k tomu, aby učinili taková preventivní opatření, díky kterým by ke škodám ani nedocházelo (v případě vydry).

Považuji za důležité zmínit změnu zákona o náhradách, která proběhla v roce 2005. Díky novele plemenářského zákona č. 130/2006 tehdy došlo k účelové změně zmíněného zákona takzvaným přílepkem této novely. Spočívala v tom, že znění § 2 písm. d) bylo doplněno o větu „a rovněž ryby v rybářských revírech“. Záměr zákonodárce je zřejmý, jeho provedení však nešťastné. Tato změna měla vést k tomu, že měly být hrazeny i škody na rybách žijících ve vodních tocích. Je škoda, že k tomuto znění neexistuje relevantní judikatura. Z judikatury k předchozímu znění i z odborné literatury však jasně vyplývá, že ryby ve vodních tocích jsou věci ničí<sup>240</sup>. K nabytí vlastnického práva k nim dochází až jejich ulovením, jakožto originálním způsobem nabytí vlastnictví. Ryby v rybářském revíru tedy nejsou ve vlastnictví uživatele revíru – nejsou jeho majetkem (ani majetkem nikoho jiného). Z tohoto důvodu nevidím

---

<sup>239</sup> Damohorský, M. a Smolek, M. *Zemědělské právo: učební pomůcka*. Vydání 1. v nakl. IFEC. Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-11-3. s. 64 - 65.

<sup>240</sup> například rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 540/2003 ze dne 3. 12. 2002, Kindl, M. *K jednomu regálu (Co může a co nemůže být předmětem výhradního vlastnictví státu na příkladu rybářského práva*, Právník 8/1996, ISSN 0231- 6625, s. 735 a násl., Tomsa, M. *Právní problematika náhrady škody rybářským organizacím vypouštěním závadných odpadů*, Hospodářské právo 10/1984, ISSN 0322-8312, s. 766 a násl..

možnost, jak by prokázal, že zrovna jemu vznikla škoda, když mu, stejně tak, jako nikomu jinému, nesvědčí vlastnické právo k rybám (ani k těm, co zabili, pozřeli či jinak znehodnotili kormoráni). Navíc se dle zákona o náhradách hradí pouze škody na majetku, zdraví a životech osob a ryby v rybářských revírech nejsou majetkem. Vzhledem k tomuto faktu považují danou část ustanovení – ve znění po novele – za neaplikovatelnou.

Pro názornost uvedu vybranou část zmíněného rozhodnutí Nejvyššího soudu: „*Zákon o rybářství ani jiný právní předpis přitom výslovně neřeší vlastnictví volně žijících ryb, upravuje pouze to, že oprávněný subjekt rybářského práva je do svého vlastnictví nabývá ulovením jakožto způsobem nabytí vlastnictví podle zvláštního zákona, tedy originárním způsobem založeným na oprávnění přivlastňovat si ryby v mezích zákona o rybářství. Z toho právnícká literatura dovozuje, že na rozdíl od ryb v rybnících není vlastnictví k rybám v tekoucích vodách možné a že neulovené ryby ve vodních tocích se pokládají za věc ničí... Je proto zřejmé, že ztráta dosud neulovených ryb žijících ve vodních tocích tím, že je zkonsumovala vydra (v našem případě kormorán), nemůže představovat snížení majetkového stavu žalobce (oprávněný subjekt rybářského práva), který ryby k okamžiku jejich ztráty nevlastnil (jejich hodnota netvořila jeho majetkový stav), neboť je ulovením nenabyl do svého vlastnictví.*“<sup>241</sup>

Kromě žádosti o náhradu škody mají rybníkáři i druhý nástroj ke své obraně. Ten by se dal označit jako preventivní, nikoliv následný jako náhrada škody. Jde o odstřel kormoránů. Jelikož však kormorán není zvířetím, kterou by bylo možno obhospodařovat lovem, není situace tak jednoduchá. Je třeba podat žádost o povolení výjimky z ochrany zvláště chráněných druhů k plašení střelbou a usmrcování odstřelem dle zákona o ochraně přírody podle podmínek uvedených v § 56. Tyto žádosti vyřizují krajské úřady. Ty mohou v konkrétním případě vydat rozhodnutí, v rybníkářských oblastech je však vhodnější vydání opatření obecné povahy (příkladné opatření obecné povahy viz. příloha<sup>xix</sup>) dle § 171 správního řádu a § 77a odst. 5 písm. h) zákona na ochranu přírody a krajiny, které stanovuje práva a povinnosti v konkrétní věci, předem nevymezenému počtu subjektů (v tomto případě ve věci kormorána velkého vůči subjektům - rybníkářům). Vydává se v souladu s ustanovením § 56 odst. 2 písm. a) a b) a na základě § 56 odst. 4 zákona o ochraně přírody a krajiny. Je nutná také výjimka dle § 39 mysliveckého zákona a poté je již možné kormorány lovit. To mohou dělat

---

<sup>241</sup> například rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 540/2003 ze dne 3. 12. 2002

myslivci, ty však často nejsou ochotní kormorány lovit, jelikož při lovu musí dodržovat mnoho omezení (ne olověné, ale ocelové náboje, časové a situační omezení lovu, procentuální omezení množství ulovených kusů z hejna a další). Navíc je kormorán velice plachý pták a jeho peří je odolné, tudíž po něm ocelové náboje často „sklouzávají“. Toto vše vede k tomu, že rybníkáři musí myslivcům za odstřel kormorána platit, a to cca 200 – 500 Kč za kus.

Jinak se bude postupovat při škodě na rybách způsobené například v důsledku průmyslové havárie. Zde není až tak rozhodné, jestli se jedná o škodu na rybách v rybářském revíru nebo v rybníce. V obou případech se postupuje dle občanského zákoníku a jeho obecných ustanovení o odpovědnosti za škodu<sup>242</sup>, navíc však s přihlédnutím k § 12 odst. 11 zákona č. 99/2004 Sb.<sup>243</sup> V rybníkářství se takto nahrazuje skutečná škoda a ušlý zisk – ten je roven předpokládanému výtěžku lovu po odečtení nákladů, které by při normálním běhu věcí musely být vynaloženy.<sup>244</sup> V rybářském revíru se pojem škoda v této souvislosti vykládá jako náklady, které ze svého majetku vynaloží poškozený zbytečně, to znamená náklady na „zbytečné“ zarybnění revíru, navíc se také hradí i ušlý zisk spočívající v nedosažení předpokládaného hospodářského prospěchu z lovu ryb.<sup>245</sup> Zmíněná úprava v rybářském zákoně označuje jako oprávněný subjekt uživatele rybářského revíru, toto výslovné určení je žádoucí a má předejít polemikám o tom, kdo má právo náhradu škody žádat v situaci, kdy podle současné právní úpravy nikdo není vlastníkem ryb v rybářském revíru.

### **7.3. Právní stav náhrad škod a odstřelu kormorána k 1. 4. 2013**

Jak z předchozí kapitoly vyplývá, řešení problematiky kormorána není ideální. Už několik let existují velké tlaky ze strany rybářů i ochránců přírody, kteří se snaží o změnu situace ochrany kormorána, jelikož již neodpovídá jeho početnímu stavu (viz. předchozí text). Tyto tendence vedly mimo jiné k výše zmíněnému „přílepku“, který však, jak již bylo dříve zmíněno, situaci nevyřešil. Už dlouhou dobu také probíhají

---

<sup>242</sup> viz. § 442 odst. 1 a násl. zákona č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>243</sup> „Za škodu způsobenou na rybní obsádce v rybářském revíru nebo na rybníku nebo ve zvláštních rybochovných zařízeních odpovídá osoba, která ji způsobila. K vymáhání škody je oprávněn uživatel rybářského revíru nebo rybníkář.“

<sup>244</sup> viz. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 540/2003 ze dne 3. 12. 2002

<sup>245</sup> viz. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3206/2007 ze dne 26. 8. 2009, rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2401/2007 ze dne 29. 7. 2009, rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3961/2009 ze dne 21. 10. 2009 nebo rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 234/2007 ze dne 19. 2. 2009

neshody mezi Ministerstvem zemědělství a Ministerstvem životního prostředí, které mají díky jiným prioritám na řešení tohoto problému odlišný pohled.

Situace vyvrcholila v roce 2012 přijetím novely vyhlášky k provedení zákona o ochraně přírody (č. 395/1992 Sb.) Účinnost byla stanovena na 1. 4. 2013, tj. až na konec období zimního tahu kormoránů, a to z toho důvodu, aby rybářské subjekty nebyly nuceny žádat o vydání nových povolení (odchylného postupu) uprostřed zimní sezóny v období přítomnosti tažných hejn kormoránů. Touto novelou bude kormorán velký vyškrtnut ze seznamu zvláště ohrožených živočichů. Nebude však vyškrtnut ze zákona o náhradách. Při jeho aplikaci ale nebude možné nadále žádat náhradu škod způsobených kormorány, jelikož nebude splněna jedna ze zákonem stanovených podmínek, a to ta, že kormorán nebude v době škody zvláště chráněným živočichem (podmínka vyplývající z § 5 odst. 1 zákona č. 115/2000 Sb.). K čemu dále tato novela povede? Kormorány nelze dle směrnice o ptácích lovit, tudíž je podle zákona o myslivosti nelze označit jako obhospodařovatelné lovem. Kormoránům tedy bude poskytována obecná ochrana ptáků dle § 5a a 5b zákona č. 114/1992 Sb. To povede k tomu, že budou muset být povolovány výjimky k jejich lovu dle § 5b odst. 1 zákona o ochraně přírody a krajiny. Ty však bude nově projednávat obecní úřad s rozšířenou působností nikoliv krajský úřad.<sup>246</sup> Bude mít možnost vydat buď opatření obecné povahy anebo rozhodnutí.

Můj názor na tuto změnu je negativní, myslím si, že když „stát“ přispěl k tomu, že populace kormorána takovým způsobem narostla, neměl by se takto nepřímo zbavovat odpovědnosti za škodu, kterou jejich populace způsobí. Je pravda, že žádání výjimek pro odstřel kormoránů bude nyní asi jednodušší, dle názorů myslivců však nebude snížení populace kormorána otázkou jednoho roku, ale několika let (někteří dokonce pochybují o to, že se to podaří). V tomto „přechodném“ období tedy budou kormoráni stále přemnoženi, ale škody jimi způsobené již stát hradit nebude. V situaci, kdy je hejno kormoránů schopno za pár dní naprosto zdecimovat například pstruží farmu či rybník, bude docházet k tomu, že postižení rybníkáři bez vhodného pojištění zbankrotují.

---

<sup>246</sup> viz. § 77 zákona o ochraně přírody a krajiny

#### **7.4. Právní stav náhrad škod a odstřelu kormorána de lege ferenda**

Situace, která nastane po výše zmíněné novele, nebude ideální. Co se však dá změnit, aby se problém vyřešil? Řešením by mohla být změna směrnice o ptácích – k té však může dojít pouze na úrovni EU. Díky tomu by mohl být kormorán v zákoně o myslivosti označen za zvěř obhospodařovatelnou lovem, lov by byl jednodušší a škody by hradil uživatel honitby. Ani to by však nebylo dle mého názoru vhodné – v úvahu by to přicházelo za předpokladu, že by uživatel honitby dostával v přechodném období peníze na tyto náhrady od státu.

Rád bych také poukázal na to, že ani dle stávající a ani dle úpravy k 1. 4. 2013 nebyly hrazeny škody způsobené kormorány rybářům na vodních tocích. Argumentaci, proč k tomu nedocházelo, jsem uvedl již dříve. Myslím si však, že i přes to, že to odpovídalo právní úpravě, nebylo toto řešení vhodné. Nemyslím si, že stavět do jiného postavení uživatele rybářského revíru a rybníkáře z důvodu nemožnosti prokázání vlastnického práva k rybám není spravedlivé a vede to k jejich nerovnému postavení, které by se dalo označit jako odporující Listině základních práv a svobod čl. 1 a dalším.

Názor sportovních rybářů na ochranu kormorána velikého a vydry říční také vypovídá o hodnocení právní úpravy rybářskou veřejností (viz. příloha<sup>xx</sup>).

### **8. Rybářská stráž**

#### **8.1. Úvod**

Rybářství, jako téměř každá lidská činnost, je upraveno právními normami. Osoby, které se výkonu rybářského práva a rybníkářství věnují, mají povinnost se těmito normami řídit. Na jejich dodržování však musí někdo dohlížet, v tomto případě je to jedním z hlavních poslání rybářské stráže.

Rybářská stráž, stejně tak, jako například myslivecká stráž, je nepřímým vykonavatelem státní správy, jenž byl zákonem zmocněn k výkonu správního dozoru v oblasti rybářského práva. Tyto stráže bývají označovány jako veřejné stráže (lesní stráž, stráž přírody, rybářská stráž, myslivecká stráž a dříve i stráž vodní). *„Fyzická osoba, která byla ustanovena veřejnou stráží, vykonává správní dozor nad dodržováním určitého okruhu právních předpisů vlastním jménem a disponuje přitom specifickými*

oprávněnými.<sup>247</sup> Rybářskou stráží mohou být ustanoveny pouze fyzické osoby, nikoliv právnické, tudíž jí nemůže být například bezpečnostní agentura.

Mezi veřejnou stráží a osobou vůči níž je správní dozor směřuje, vznikají administrativněsprávní vztahy. Činnost veřejných stráží je prvkem dekoncentrace státní správy.<sup>248</sup>

Rybářská stráž (i ostatní jmenované strážce) je také označována jako úřední osoba - za ní je považována od novely trestního zákona č. 140/1963 Sb., novelizován byl zákonem č. 238/1999 Sb., (dnes ustanovení můžeme najít v § 127 odst. 1. písm. i) zákona č. 40/2009 Sb.).

Tato novela logicky vedla k dílčím změnám i v úpravě postavení veřejných stráží v zákoně o rybářství, lesích, atd. Přestože konkrétní změna právní úpravy se v jednotlivých zákonech lehce lišila, vedla ve svých důsledcích k tomu samému. Veřejným strážím výrazně vzrostly pravomoci, precizněji a přísněji byly stanoveny podmínky jejich ustanovování, jejich povinnosti a také byla nově upravena odpovědnost za škodu způsobenou v souvislosti s výkonem jejich činnosti.<sup>249</sup> Důležité je upozornit na to, že se rybářská stráž nachází v postavení úřední osoby pouze při výkonu dané pravomoci - tzn. při kontrole rybáře a podobně. Toto je podstatné převážně vzhledem k trestnému činu násilí proti úřední osobě § 325 trestního zákoníku a dalším trestným činům v hlavě X zákona. Této tématice se budu dále věnovat v příslušné kapitole.

## 8.2. Historie

Už od počátků rybářství se museli vlastníci či uživatelé vod strachovat o to, aby jim ryby a jiné vodní organizmy někdo neodcizil, což zákonitě vedlo k tomu, že buď samy, anebo prostřednictvím vybraných osob, nad vodou bděli a stíhali provinění na úseku rybářství., *Před více než 100 lety začaly v našich zemích platit*

---

<sup>247</sup> Svoboda, P. *Postavení veřejných stráží* in Damohorský, M., ed. "Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 164.

<sup>248</sup> Svoboda, P. *Postavení veřejných stráží* in Damohorský, M., ed. "Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 164.

<sup>249</sup> Svoboda, P. *Postavení veřejných stráží* in Damohorský, M., ed. "Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 165.



*zemské zákony o rybnářství a v nich se již s ochranou službou počítá. Těm, kteří měli právo lovit ryby, byla dána pravomoc jmenovat zvláštní zřízení k ochraně rybnářství. Jinak mělo ochranu rybnářství na starosti i četnictvo, poříční policie a policie tržní.*<sup>250</sup>

V zákoně o rybnářství z roku 1952 zmínku o rybnářské strážce sice nenajdeme, ale jeho prováděcí vyhláška stanovuje institut přísvežné strážce. Následující zákon 102/1963 Sb., již oproti tomu předcházejícímu zákonu úpravu rybnářské strážce obsahuje a stanovuje povinnost všem uživatelům rybnářských revírů a majitelům rybníků navrhnout obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností ustanovení rybnářské strážce.<sup>251</sup> Místní příslušnost okresního úřadu se řídila, obdobně jako podle současné úpravy, místem bydliště navrhované osoby. Jelikož úprava v tomto zákoně byla velice podobná té v zákoně a vyhlášce z roku 2004, nebudu se jí samostatně věnovat.

### **8.3. Současná právní úprava v zákoně o rybnářství a v jeho prováděcí vyhlášce**

Právní úpravu rybnářské strážce, její postavení, práva a povinnosti a podobně nalezneme převážně v zákoně o rybnářství<sup>252</sup> a jeho prováděcí vyhlášce<sup>253</sup>.

Stěžejní je hned úvodní paragraf, který vymezuje povinnost uživatele rybnářského revíru a nově jen oprávnění nikoliv povinnost subjektu hospodařícího na rybníkovém zařízení navrhnout rybnářskou stráž. Dále uvádí, že tím, kdo ustanovuje, odvolává, zrušuje a stanovuje rozsah působnosti rybnářské strážce je obecní úřad obce s rozšířenou působností, místně příslušný dle bydliště navrhované osoby.<sup>254</sup> „*Tento úřad vede veškerou administrativu a je oprávněn nejméně jednou za 5 let ověřovat náležitosti, na základě kterých byla rybnářská stráž ustanovena, včetně kvalifikace.*“<sup>255</sup> Právě určení rozsahu působnosti konkrétní strážce je velice důležité, neboť se jím přesně stanoví, na jakých revírech či rybnících může tato stráž vykonávat kontrolu.<sup>256</sup> Kdyby však rybnářská stráž uplatňovala svou pravomoc mimo obvod ustanovené působnosti, dopouštěla by se nezákonného jednání, které by mohlo být považováno za přestupek.<sup>257</sup>

---

<sup>250</sup> Šíma, A. *Rybnářská stráž: zákon o rybnářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybnář, 2000. ISBN 80-238-5347-3. s. 9.

<sup>251</sup> Poupě, J. *Rybnářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4. s. 6.

<sup>252</sup> § 14 - 18 zákona o rybnářství

<sup>253</sup> § 19 – 22 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

<sup>254</sup> viz. § 14 odst. 1 zákona o rybnářství

<sup>255</sup> Poupě, J. *Právo v rybnářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 13.

<sup>256</sup> Poupě, J. *Rybnářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 7.

<sup>257</sup> Šíma, A. *Rybnářská stráž: zákon o rybnářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybnář, 2000. ISBN 80-238-5347-3, s. 37.

„Pro řízení o ustanovení a zrušení rybářské stráže neplatí obecné předpisy o správním řízení, proto nelze také použít ani opravných prostředků. Jde o řízení jednostupňové.“<sup>258</sup> „Fyzickou osobu ustanovuje veřejnou stráží orgán státní správy správním aktem zvaným autorizace...“<sup>259</sup>

Dále zákon taxativně stanovuje požadavky na osobu rybářské stráže - jak již bylo dříve zmíněno - musí se jednat o fyzickou osobu starší 21 let, bezúhonnou a podobně.<sup>260</sup> I po splnění těchto podmínek však neexistuje na ustanovení stráže právní nárok. Za zmínku stojí složení slibu ve znění: „Slibuji, že jako rybářská stráž budu s největší pečlivostí a svědomitostí plnit povinnosti při kontrole dodržování rybářského zákona a prováděcích právních předpisů k rybářskému zákonu, že budu při výkonu této činnosti dodržovat právní předpisy a nepřekročím oprávnění příslušející rybářské stráží.“<sup>261</sup> Dalším důležitým předpokladem je zdravotní způsobilost osoby a složení vědomostní zkoušky, která může být nahrazena příslušným vzděláním - resp. diplomem o jeho dosažení.<sup>262</sup> Další podrobnosti k potřebnému vzdělání i zkoušce nalezneme v prováděcí vyhlášce.<sup>263</sup>

V § 14 odst. 6 také nalezneme důležité konstatování: rybářská stráž je úřední osobou podle zvláštního právního předpisu<sup>264</sup>.

Důvody zániku ustanovení rybářské stráže rozdělít na obligatorní a fakultativní. U obligatorních důvodů k zániku dochází přímo ze skutečností stanovených zákonem, bez možnosti jiného rozhodnutí příslušného úřadu (například zánik revíru, pro který byla rybářská stráž ustanovena, smrt rybářské stráže, ztráta předpokladů pro výkon funkce – viz. předchozí odstavce a podobně). U fakultativních důvodů zrušení ustanovení rybářské stráže dochází k posouzení situace správním úřadem, kdy rybářskou stráž může úřad odvolat, a to z důvodu závažného nebo opakovaného porušení zákona rybářskou stráží. Zákon také zmiňuje povinnost osoby, u níž

---

<sup>258</sup> Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codecis academia

<sup>259</sup> Pekárek, M. *Vlastnictví a životní prostředí* in Damohorský, M., ed. "Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tematické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4. s. 166.

<sup>260</sup> viz. § 14 odst. 2 zákona č. 99/2004 Sb.

<sup>261</sup> 14 odst. 2 písm. f) zákona o rybářství

<sup>262</sup> viz. § 14 odst. 3 - 9 zákona o rybářství

<sup>263</sup> viz. § 19 – 22 vyhlášky č. 197/2004 Sb.

<sup>264</sup> viz. § 127 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

ustanovení rybářské stráže zaniklo či bylo zrušeno, odevzdat odznak a průkaz rybářské stráže (jejichž vzory můžeme nalézt ve vyhlášce - viz příloha<sup>xxi</sup>).<sup>265</sup>

Za stěžejní by bylo možno označit ustanovení § 16 a 17, která stanovují oprávnění a povinnosti rybářské stráže. Důležité je upozornit na to, že se jedná o výčty taxativní, u kterých je tedy rozšiřující výklad nepřípustný.

Z oprávnění bych uvedl oprávnění kontrolovat osoby lovící ryby či vodní organizmy, a to vzhledem k tomu, jestli jsou k tomu oprávněny a jestli lov provádějí řádným způsobem, dále jim také může kontrolovat rybářské nářadí a podobně. Jedná se o kontrolu průběžnou. Rybářská stráž může tedy v tomto případě osobě lovící vytknout například to, že loví na tři pruty namísto v zákoně stanovených dvou, nebo že loví bez rybářského lístku. Kromě kontroly rybářů může rybářská stráž na úseku vodoprávním kontrolovat užívání jezů, stavidel, zdymadel a dále také rozsah a způsob užívání vod a jejich kvalitu - zde však samozřejmě převážně s přihlédnutím k zákonu o vodách.<sup>266</sup>

Kromě oprávnění kontrolovat rybářské strážní náleží také právo požadovat předložení rybářského lístku, povolenky k lovu a prokázání totožnosti. Toto právo (mírně modifikované) má i vůči osobám, které jsou v bezprostřední blízkosti rybářského revíru a je zde důvodné podezření, že spáchali trestný čin či přestupek. Dále může také požadovat součinnost či pomoc orgánů Policie ČR či obecní policie, a to v případě, že sama na zajištění výkonu funkce rybářské stráže v dané situaci nestačí.<sup>267</sup>

Dalším oprávněním je právo zadržet povolenku k lovu při porušení ustanovení rybářského zákona (a následně jí do 5 dnů doručit tomu, kdo jí vydal) nebo úlovek či rybářské nářadí osobě podezřelé ze spáchání trestného činu či přestupku nebo pokud ho spáchala. „*Odebrané rybářské nářadí odevzdá rybářská stráž neprodleně orgánům policie.*“<sup>268</sup> Situaci, kdy rybářská stráž odebere úlovek, zákon neřeší, měla by jej podle možností buď pustit zpět do vody, odevzdat uživateli revíru či s ním jinak vhodně naložit.<sup>269</sup>

---

<sup>265</sup> viz. § 15 zákona o rybářství

<sup>266</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 40.

<sup>267</sup> viz. § 16 zákona č. 99/2004 Sb.

<sup>268</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 40.

<sup>269</sup> Šíma, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000. ISBN 80-238-5347-3, s. 74.

Aby mohla rybářská stráž řádně plnit svoji funkci, musí jí být umožněn přístup na místa kontroly, k tomu jí slouží oprávnění vstupovat na pozemky, stavby, jezy a podobně, to však pouze za předpokladu, že to činí v souvislosti s výkonem funkce rybářské stráže.<sup>270</sup>

Výklad pojmu kontrola není jednoznačný, v zásadě však v sobě obsahuje zjištění daného stavu (k čemuž slouží rybářské strážce výše zmíněná oprávnění) jeho následné zhodnocení a při širším výkladu slova kontrola také vyvození důsledků z dané kontroly. Poslední oprávnění rybářské strážce slouží právě k vyvození důsledků z předchozí kontroly - jedná se o právo ukládat a vybírat pokuty v blokovém řízení za spáchání přestupků podle zákona o rybářství a zákona o přestupcích.<sup>271</sup>

Důležité je také poukázat na to, že oproti předchozímu zákonu o rybářství zde ubylo oprávnění rybářské strážce zastavovat a kontrolovat automobil osoby podezřelé ze spáchání přestupku či trestného činu na úseku rybářství, ale pouze za současného splnění několika podmínek. Dle mého názoru je správné, že v zákoně již toto oprávnění nenalezneme, jelikož se jednalo o poměrně výrazný zásah do ústavou zaručených osobnostních práv, při kterém hrozila nepřípustná šikaná ze strany rybářské strážce.<sup>272</sup> Na druhou stranu v zákoně o myslivosti v § 14 odst. 1 písm. b)<sup>273</sup> stále přetrvává podobné ustanovení, které svěřuje myslivecké strážce obdobná oprávnění. Myslím si, že je to odůvodněno vyššími škodami páchanými osobami na úseku myslivosti, než na úseku rybářství. Dalo by se říci, že zásah do práv osob v souvislosti s myslivostí je zde na rozdíl od rybářství přiměřený ke škodě, které se mohou dopustit.

*„V § 17 jsou stanoveny povinnosti rybářské strážce, a to ty, které jsou nad povinnosti dané trestním či přestupkovým zákonem.“<sup>274</sup>* Pro přiblížení uvedu nejdůležitější z nich. Rybářská stráž musí při výkonu své funkce nosit služební odznak a prokazovat se průkazem rybářské strážce, a to mimo jiné z toho důvodu, aby (převážně) kontrolované osoby měli větší jistotu, že se jedná o rybářskou stráž a nikoliv o osobu se za ní pouze vydávající. Dále jsou rybářské strážce povinni zjišťovat

---

<sup>270</sup> viz. § 16 písm. d) zákona o rybářství

<sup>271</sup> viz. § 16 písm. e) zákona o rybářství

<sup>272</sup> Šíma, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. Vydání 1. Praha: Rybář, 2000. ISBN 80-238-5347-3, s. 40 - 41.

<sup>273</sup> Myslivecká stráž je oprávněna zastavit a prohlížet v honitbě a na účelových komunikacích 17) v honitbě dopravní prostředky včetně přepravovaných zavazadel, je-li důvodné podezření, že přepravují nebo obsahují neoprávněně nabytou zvěř, a za tím účelem požadovat předložení dokladu o nabytí zvěře

<sup>274</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 15.

zdroje a příčiny znečištění vody. Důležité je také to, že rybářská stráž má oznamovací povinnost (mimo jiné) v souvislosti se zjištěnými škodami a závadami vůči uživateli rybářského revíru a příslušnému obecnímu úřadu obce s rozšířenou působností popřípadě orgánu k ochraně přírody a krajiny či Policii ČR.<sup>275</sup>

Odpovědnost za škodu na majetku či újmu na zdraví (dále jen škoda) vzniklé v souvislosti s činností rybářské stráže je upravena v § 18. Nalezneme zde jak ustanovení upravující odpovědnost za škodu vzniklou rybářské stráži, tak i za škodu vzniklou 3. osobám činností rybářské stráže. Rybářský zákon zde vcelku logicky a zajisté správně až na výjimky neobsahuje vlastní pojetí odpovědnosti za škodu a její náhrady a v podstatě jen odkazuje na zvláštní zákony. Hned první odstavec stanoví, že odpovědnost za škodu způsobenou rybářskou stráží v souvislosti s výkonem její činnosti podle tohoto zákona a náhrada škody se budou řídit zvláštním zákonem, jímž je zákon 82/1998 Sb., Škoda se nehradí osobě, která svým protiprávním jednáním zásah rybářské stráže vyvolala.<sup>276</sup> Při vzniku škody na zdraví rybářské stráže v souvislosti s výkonem činnosti podle zákona o rybářství dochází k odškodnění dle zákoníku práce a při škodě na věcech dle občanského zákoníku. Náhradu škody dle odstavce 5 poskytuje obecní úřad obce s rozšířenou působností, a to ten, který rybářskou stráž ustanovil.<sup>277</sup> „Toto vše se vztahuje i na osobu, která rybářské stráži pomáhala.“<sup>278</sup>

#### **8.4. Průběh rybářské kontroly prováděné rybářskou stráží**

Základním předpokladem, který je nezbytný pro řádné provedení kontroly, je na straně rybářské stráže znalost všech právních předpisů upravujících její činnost a předmět její kontroly.

Na úvod se musí člen rybářské stráže, který má viditelně umístěný služební odznak, prokázat průkazem. Následně si vyžádá předložení rybářského lístku a povolenky k lovu a v případě pochybností také prokázání totožnosti. Dále provede kontrolu rybářského náčiní, úlovku a podobně. Důležité je také upozornit na to, že rybářská stráž by měla postupovat slušně a samozřejmě také dle právních předpisů.

---

<sup>275</sup> viz. § 17 zákona o rybářství

<sup>276</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 15.

<sup>277</sup> viz. § 18 zákona o rybářství

<sup>278</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 15.

## 8.5. Protiprávní jednání na úseku rybářského práva

Na úvod je důležité poukázat na to, čím se musí rybáři při výkonu rybářského práva řídit. Základní právní úpravu nalezne v zákoně o rybářství a v jeho prováděcí vyhlášce, to však není vše, dále je nutné respektovat stanovy a jednací řád ČRS či MRS a také bližší podmínky výkonu rybářského práva jednotlivých územních svazů ČRS a MRS ve smyslu ustanovení § 13 odst. 9 zákona o rybářství (podle toho, v kterém rybářském revíru se nacházíme). U všech zmíněných právních předpisů však musí být důsledně dodržována zásada souladu předpisů nižší právní síly s předpisy vyšší právní síly - v tomto případě převážně souladu Stanov, Jednacích řádů a bližších podmínek výkonu rybářského práva s výše zmíněným zákonem a vyhláškou.<sup>279</sup>

Jak již bylo dříve zmíněno, kontrolu nad dodržováním právních předpisů na úseku rybářského práva vykonává rybářská stráž, již k tomu náleží oprávnění také dříve popsaná. Pokud zde osoba poruší právo, dopouští se tím v zásadě buď trestného činu, přestupku nebo jiného správního deliktu. Přestupek je zaviněné jednání, které ohrožuje či porušuje veřejný zájem, je za přestupek v přestupkovém zákoně nebo v jiném zákoně označeno a nejedná se o trestný čin ani jiný správní delikt.<sup>280</sup> Rybářského přestupku se tedy může dopustit pouze fyzická osoba, a to v zásadě buď podle přestupkového zákona, nebo podle zákona o rybářství a v širším pojetí také dle vodního zákona. Rybářského správního deliktu se dopouští pouze právnické osoby, a to dle zákona o rybářství. Definicí trestného činu nalezneme v trestním zákoně, „*trestným činem je protiprávní čin, které trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně.*“<sup>281</sup> Občas může dojít k potížím, při určení toho, zda se jedná o přestupek či o trestný čin, v zásadě ale můžeme říci, že základní rozdíl je v míře difamace pachatele společností, výši škody, společenské škodlivosti a dopadem sankce na pachatele.

---

<sup>279</sup> Šíma, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000. ISBN 80-238-5347-3, s. 13 - 14.

<sup>280</sup> Poupě, J. *Rybářská stráž*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4, s. 29.

<sup>281</sup> § 13 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

### 8.5.1. Přestupky podle rybářského a přestupkového zákona

Jak již bylo zmíněno v předchozí kapitole, přestupku na úseku rybářství se lze v zásadě dopustit buď dle přestupkového zákona<sup>282</sup> nebo dle zákona o rybářství<sup>283</sup>.

Nejprve se zaměřím na úpravu přestupků v zákoně o rybářství. Je důležité poukázat na to, že v souvislosti s ustanoveními o přestupcích, je zákon o rybářství *lex specialis* vůči zákonu o přestupcích. Z toho plyne, že zvláštní úprava v rybářském zákoně se užije namísto té v přestupkovém zákoně, na druhou stranu se však obecná ustanovení přestupkového zákona<sup>284</sup> uplatní i zde, pokud zákon o rybářství nestanoví něco jiného. Jedná se například o minimální věk pachatele (15 let), míru zavinění (stačí nedbalost) a podobně. Dále také využijeme tu část přestupkového zákona, která se věnuje řízení o přestupcích<sup>285</sup>, opět s tím omezením, že pokud zákon o rybářství stanoví něco jiného, použije se jeho úprava. Za přestupek lze dle přestupkového zákona uložit tyto sankce: napomenutí, pokutu, zákaz činnosti, propadnutí věci.<sup>286</sup>

*„V ustanovení § 30 rybářského zákona jsou stanoveny přestupky, jejich precizace je výrazně lepší, než jak je to v současné době uvedeno v přestupkovém zákoně.“*<sup>287</sup> Je zde několik kategorií přestupků, podle toho, kdo se jich může dopustit. V prvním odstavci nalezneme přestupky, kterých se dopouští lovící osoba, pokud poruší ustanovení rybářského zákona (například loví jiným, než dovoleným způsobem, přisvojí si podměrečnou rybu a podobně). V druhém odstavci jsou uvedeny přestupky, kterých se dopouští rybníkář, pokud poruší § 3. Odstavec 3 se věnuje přestupkům uživatelů revírů (například neoznačení hranic revíru a podobně). Čtvrtou kategorií jsou přestupky rybářských hospodářů, těch se dopustí, pokud nevedou evidenci dle § 11 odst. 6 a nepředloží jí ke kontrole. Poslední skupinou přestupků jsou ty, kterých se dopouští osoby v souvislosti dovozem a tranzitem mořských rybolovných zdrojů. Odstavec 6 pak stanovuje výše pokut za uvedená jednání. Nejnižší pokuty jsou obecně za jednání uvedená v odstavci jedna a nejvyšší za přestupky v souvislosti s mořskými rybolovnými zdroji. Poslední odstavec stanovuje zánik odpovědnosti za přestupek, pokud se o něm

<sup>282</sup> § 35 odst. 1 písm c) a f) a v podstatě i dle § 45 zákona č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

<sup>283</sup> § 30 zákona o rybářství

<sup>284</sup> § 1 – 20 zákona č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

<sup>285</sup> § 51 - 88 zákona č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

<sup>286</sup> § 11 zákona č. 200/1990 Sb., zákon o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

<sup>287</sup> Poupě, J. *Právo v rybářské praxi*, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0, s. 18.

nerozhodne do 3 let a v jednom případě nově do 5 let (odlišná úprava od přestupkového zákona, kde je jeden rok).<sup>288</sup>

Jelikož je ukládání sankcí za přestupky poměrně složitá záležitost (a to hlavně za ty, kterých se dopouští osoby lovící), ČRS v jedné z příloh k jednacímu řádu uvedl příkladný výčet přestupků a doporučené sankce za ně. Pro přiblížení uvedu některé z nich: Lov v době hájení, lov do slupů a vrší, v rybím přechodu - sankce: kárné opatření odnětím povolenky na 9 – 12 měsíců či vyloučení z ČRS. Lov v plavebních komorách, lov z železničních a silničních mostů: odnětí povolenky na 3 – 5 měsíců. Nepřítomnost u prutů: výtka na místě, odnětí povolenky na 2 – 5 měsíců a podobně.<sup>289</sup>

Výše popsané přestupky spolu s porušeními bližších podmínek výkonu rybářského práva nebo prováděcí vyhlášky k zákonu se nazývají tzv. rybářské přestupky a jejich projednání je v pravomoci uživatele revíru - tzn. například kárných orgánů ČRS.<sup>290</sup>

Přestupky na úseku rybářství uvedené v přestupkovém zákoně jsou dva základní. Za první je to přestupek dle § 35 odst. 1 písm. c), který stanovuje, že přestupku se dopustí ten, kdo nesplní opatření uložené podle zvláštních právních předpisů o rybářství. Za druhé přestupek dle § 35 odst. 1 písm. f) přestupku se dopustí ten, kdo neoprávněně chytá ryby. Za první z uvedených lze vyměřit pokutu do výše 3000 Kč, za druhý až do 8000 Kč a zákaz činnosti maximálně na jeden rok. Přestupek se může projednat například na místě v blokovém řízení, pokud obviněný popírá spáchání přestupku, pak strážný sepíše oznámení o přestupku, nechá obviněného se k němu vyjádřit a následně toto oznámení zašle k projednání příslušnému úřadu.<sup>291</sup>

### **8.5.2. Jiné správní delikty dle zákona o rybářství**

Kromě přestupků upravuje rybářský zákon i jiné správní delikty, ty však nejsou příliš časté. Rozdíl mezi nimi je v tom, že jiných správních deliktů se mohou dopustit pouze právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby v souvislosti s podnikáním. Co se týče skutkových podstat jiných správních deliktů, v podstatě se neliší od přestupků fyzických osob uvedených v předchozím paragrafu. Zánik odpovědnosti je

---

<sup>288</sup> viz. § 30 zákona o rybářství

<sup>289</sup> viz. příloha 3 Jednacího řádu ČRS ze dne 10.2.2011

<sup>290</sup> Šíma, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000. ISBN 80-238-5347-3, s. 91.

<sup>291</sup> Šíma, A. *Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář*. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000. ISBN 80-238-5347-3, s. 97.



také stanoven stejně. Rozdíl je však ve výši pokut, jejich horní hranice je stanovena jinak, dalo by se říci, že jsou obecně vyšší.<sup>292</sup>

### 8.5.3. Trestné činy

V této kapitole se budu věnovat nejen trestným činům souvisejícím s rybářstvím, ale i dalším ustanovením trestního zákoníku, která jsou využitelná v souvislosti s rybářským právem.

Jelikož se rybářská stráž při výkonu své činnosti může lehce dostat do slovní, ale dokonce i fyzické rozepře s kontrolovanou osobou, je pro ni velice důležité znát § 29 trestního zákoníku, který upravuje nutnou obranu. Ta je definována jako čin jinak trestný, kterým někdo odvrací přímo hrozící nebo trvajícím útok na zájem chráněný trestním zákonem. Nejedná se tedy o trestný čin. Důležité je však upozornit na to, že nejde o nutnou obranu, byla-li obrana zcela zjevně nepřiměřená způsobu útoku. Sám se díky své rybářské praxi poměrně dobře znám s osobou vykonávající rybářskou stráž na Lipně, která mi potvrdila, že během výkonu této své funkce byla několikrát napadena pytlákem. Toto je také jedním z důvodů toho, proč je rybářská stráž vcelku často doprovázena Policií ČR nebo vlastní psa, který jí může při kontrolách v případě ohrožení ochránit.

Stěžejní je také ustanovení § 127, které, jak již bylo dříve zmíněno, označuje rybářskou stráž jako úřední osobu. Tím se na ní mimo jiné stávají aplikovatelná ustanovení hlavy X - trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných (díl 1, 2, 3). To může být pro rybářskou stráž někdy výhodou a jindy nevýhodou. „*Přiznání postavení veřejného činitele (dnes úřední osoby) zakládá pro veřejnou stráž na jedné straně zvýšenou trestněprávní ochranu, na druhé straně však zvýšenou trestněprávní odpovědnost.*“<sup>293</sup> Nalezneme zde totiž trestné činy, které směřují pouze proti úřední, což vede k její zvýšené ochraně. Jedná se například o trestný čin násilí proti úřední osobě (§ 325) a vyhrožování s cílem působit na úřední osobu (§ 326). Na druhou stranu jsou zde i trestné činy, jichž se může dopustit pouze úřední osoba, jakožto speciální subjekt trestného činu, což může být v jistých případech pro rybářskou stráž nepříjemné. Zde bych uvedl například zneužití pravomoci úřední osoby (§ 329).

---

<sup>292</sup> § 31 zákona o rybářství

<sup>293</sup> Pekárek, M. *Vlastnictví a životní prostředí* in Damohorský, M., ed. *"Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tematické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4, s. 170.

Další část trestního zákoníku, které je aplikovatelná na trestné činy na úseku rybářství a vodohospodářství, je hlava VIII - trestné činy proti životnímu prostředí. „*Objektem trestných činů proti životnímu prostředí je zájem společnosti na ochraně životního prostředí včetně jeho jednotlivých složek. Navazuje tak na obsah čl. 7 Ústavy a čl. 35 LZPS. Předmětem ochrany pak není jen samo životní prostředí jako celek, ale též jeho jednotlivé složky (půda, voda, vzduch, organizmy, ekosystémy, horniny, energie apod).*“<sup>294</sup>

Z těchto trestných činů bych například zmínil trestný čin neoprávněné nakládání s chráněnými volně žijícími živočichy a planě rostoucími rostlinami (§ 299), týrání zvířat (§ 302) a také nedávno novelizovaný trestný čin pytláctví (§ 304).

Na poslední ze jmenovaných bych se pro jeho důležitost rád zaměřil. Pytláctví se dopouští ten, „*kdo neoprávněně loví zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné nebo ukryje, na sebe nebo jiného převede nebo přechovává neoprávněně ulovenou zvěř nebo ryby v hodnotě nikoli nepatrné, bude potrestán odnětím svobody až na dvě léta, zákazem činnosti nebo propadnutím věci nebo jiné majetkové hodnoty.*“<sup>295</sup> Vyšší trest hrozí u kvalifikované skutkové podstaty (6 měsíců až 5 let, peněžité trest nebo propadnutí věci či jiné majetkové hodnoty). Té se dopustí ten, „*kdo spáchá tento čin jako člen organizované zločinecké skupiny, získá-li činem větší prospěch (nejméně nad 50 000 Kč), spáchá-li ho osoba, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí či spáchá-li takový čin zvlášť zavrženíhodným způsobem, hromadně účinným způsobem nebo v době hájení, nebo byl-li za takový čin v posledních třech letech odsouzen nebo potrestán.*“<sup>296</sup> Za osobu, která má zvlášť uloženou povinnost chránit životní prostředí, lze považovat například rybářskou stráž či mysliveckou stráž. Lov zvlášť zavrženíhodným způsobem a navíc většinou i hromadně účinným způsobem je lov pomocí výbušnin, omamných či otravných látek - tzn. jedná se o metody lovu zákonem zakázané<sup>297</sup>. Dobu hájení ryb můžeme nalézt v zákoně o rybářství – viz. předchozí kapitoly.

---

<sup>294</sup> Damohorský, M., ed. *Trestněprávní problematika ochrany životního prostředí: (závěry a shrnutí projektu GA ČR-407/00/1705)*. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2002. ISBN 80-85889-42-0, s. 95.

<sup>295</sup> § 304 odst. 1 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>296</sup> § 304 odst. 2 zákona č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

<sup>297</sup> viz. § 13 zákona o rybářství

Důležité je si uvědomit, že u těchto kvalifikovaných skutkových podstat, postačí jednání nedbalostní, což přichází v úvahu například u nevědomosti o hájení ryb.<sup>298</sup>

Oproti předchozímu trestnímu zákonu, kde jsme mohli ustanovení věnující se pytláctví nalézt v § 178a zák. č. 140/1961 Sb., se úprava poměrně změnila. A to hned dvakrát.

V zákoně z roku 1961 se pytláctví dopustil zjednodušeně řečeno ten, kdo LOVIL zvěř či ryby - nebylo tedy nutné, aby něco ulovil. „*Jedinou další podmínkou bylo, že protispolečenské jednání pytláka dosahovalo stupně nebezpečnosti pro společnost většího než nepatrného (u mladistvých pachatelů většího než malého). Zda tato podmínka byla splněna, hodnotil státní zástupce, když se rozhodoval, zda podá obžalobu k soudu nebo věc postoupí správnímu orgánu k projednání přestupku.*“<sup>299</sup>

S novým zákoníkem z roku 2009 však došlo ke změně a k naplnění skutkové podstaty bylo třeba, aby pytlák ryby či zvěř ULOVIL, a to v hodnotě nikoliv nepatrné (nad 5000 Kč). To vedlo k tomu, že pokud pytlák lovil a neměl už chyceny ryby v hodnotě 5 000 Kč, trestného činu pytláctví se nedopouštěl (pro lepší představu - jeden kilogram pstruha (jedna z nejdražších ryb vyskytujících se v našich vodách) se v obchodě prodává přibližně za 200 Kč a středně velký pstruh váží maximálně půl kilogramu, tudíž je již jednoduché si spočítat, kolik pstruhů by musel mít pytlák nachytaných, aby se dopustil trestného činu pytláctví). Navíc příprava u pytláctví trestná nebyla a není. Aby mohl být pytlák usvědčen za pokus trestného činu pytláctví, muselo by se dokázat, že jednal úmyslně, a to navíc i vzhledem k případné výši škody – to znamená, že chtěl chytit ryby v hodnotě nad 5 000 Kč, což je v praxi téměř nemožné.<sup>300</sup>

V případě, že výše škody nedosáhla 5000 Kč, mohlo být protiprávní jednání stíháno pouze jako přestupek. Navíc zde oproti předchozí úpravě byla kritériem výše škody nikoliv společenská nebezpečnost - což bylo v tomto případě z pohledu poškozeného nepříjemné s přihlédnutím k tomu, že například u generačních ryb<sup>xxiii</sup> je jejich tržní hodnota daleko nižší, než jejich přínos a důležitost v revíru.<sup>301</sup> Na druhou stranu je nutné podotknout, že zákon hovoří o hodnotě nikoliv nepatrné, nikoliv o ceně

<sup>298</sup> Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5, s. 3023.

<sup>299</sup> Šíma, A. *PYTLÁCTVÍ po rekodifikaci trestního zákona* [online]. 2010 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.myslivosť.cz/Aktuality/PYTLACTVI---po-rekodifikaci-trestniho-zakona.aspx>

<sup>300</sup> Šíma, A. *PYTLÁCTVÍ po rekodifikaci trestního zákona* [online]. 2010 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.myslivosť.cz/Aktuality/PYTLACTVI---po-rekodifikaci-trestniho-zakona.aspx>

<sup>301</sup> Šíma, A. *PYTLÁCTVÍ po rekodifikaci trestního zákona*, [online]. 2010 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.myslivosť.cz/Aktuality/PYTLACTVI---po-rekodifikaci-trestniho-zakona.aspx>

nikoliv nepatrné, tudíž je zde prostor ocenit právě i hodnotu ryb v daném revíru, nikoliv pouze jejich cenu. U zvěře existuje orientační tabulka ministerstva zemědělství, která tuto hodnotu stanovuje, u ryb již naštěstí také, jelikož v roce 2010 vznikl sazebník oceňující jednotlivé druhy ryb. Vypracovali jej společně Český rybářský svaz, Moravský rybářský svaz, Rybářské sdružení ČR, Fakulta rybářství a vod JU a Ministerstvo zemědělství. Ryby jsou v něm oceněny dle druhu, věku a váhy a speciálně je stanovena hodnota ryb trofejních, generačních a remontních. Největší hodnotu na kilogram masa má mník jednovousý jako generační či remontní ryba, a to 3000 Kč.<sup>302</sup>

Hodnoty v sazebníku stanovené vyjadřují souhrn nákladů spojených s vysazením ryb stejných nebo co nejbližších parametrů. Sazebník však není přímo závazný, konkrétní hodnotu ryb stanovuje soudní znalec, neměla by však být nižší (kromě nemocných ryb a podobně) než doporučená minimální hodnota.<sup>303</sup>

Dne 1. 12. 2011 se však situace opět (a zatím naposledy) změnila, a to zákonem č. 330/2011 Sb., jímž se měnil trestní zákoník. Tato novela se dotkla trestného činu pytláctví pouze jedním písmenem, zato však v praxi se znatelnými důsledky. Slovo uloví se změnilo na slovo loví. Co sebou tato změna přinesla? Mimo jiné to, že se úprava opět částečně přiblížila té v předchozím trestním zákoně č. 140/1961 Sb. Opět již není nutné, aby byl pytlák při lovu úspěšný, postačí, když je „na lovu“, ale v kombinaci s ustanovením o minimální hodnotě ryb nikoliv nepatrné však nechápu, jaký výsledek to na úseku rybářství přinese. Je možné pytlákovi dokázat, že se pokouší nalovit ryby v hodnotě min. 5000 Kč? Když pomínou naprosto mimořádné případy, tak dle mého názoru nikoliv. Tudíž si myslím, že tato novela má při její aplikaci význam převážně při pytláctví na úseku myslivosti.

Na jednání pytláka lze však aplikovat více různých skutkových podstat trestných činů formulovaných ve zvláštní části zákoníku trestního. V tom případě jde o jednočinný souběh. Nejčastěji přichází v úvahu souběh trestného činu pytláctví a krádeže (nabytím vlastnictví (i) k neoprávněně uloveným rybám) popřípadě týrání zvířat (například u lovu výbušninou) či poškození cizí věci (ponechání mrtvých ryb

---

<sup>302</sup> Sazebník je dostupný na internetových stránkách: <http://eagri.cz/public/web/mze/lesy/rybarstvi-a-rybnikarstvi/sazebnik-pro-stanoveni-hodnoty-ryb.html>

<sup>303</sup> Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5, s. 3021.

na místě lovu). Je také možné místo aplikace trestného činu pytláctví posoudit věc jako přestupek dle § 35 odst. 1 písm. f).<sup>304</sup>

## 9. Český rybářský svaz

### 9.1. Obecná část.

Český rybářský svaz je občanským sdružením působícím na území Čech a severní Moravy. Za úkol má vykonávat rybářské právo ve smyslu zákona o rybářství, chovat, chránit a lovit ryby a jiné vodní organizmy, pečovat o životní prostředí, chránit čistotu vod a další.<sup>305</sup>

Ke sdružování rybářů docházelo již od roku 1873, kdy byl založen rybářský spolek v Opavě, v roce 1876 pak v Ronově nad Doubravou. V Praze vznikl rybářský spolek roku 1886, jeho členy byli např. Tomáš Garrigue Masaryk, Ferdinand Lobkowicz a další známé osobnosti českých dějin. K vytvoření jednotného svazu pro celou republiku došlo až v roce 1957, kdy vznikl Československý svaz rybářů, který se v roce 1968 rozpadl na Český rybářský svaz a Slovenský rybářský svaz. Roku 1990 se od Českého rybářského svazu odštěpil Moravský rybářský svaz působící na území jižní Moravy a tím vznikl Český rybářský svaz, jak ho známe dnes. Je jedním z největších zájmových sdružení v ČR s přibližně 250 tis. členy v 481 místních organizacích. Tyto organizace se dále spojují do 7 územních svazů - Severočeského, Západočeského, Jihočeského, Východočeského, Středočeského, Severomoravského a Územního svazu města Prahy. ČRS obhospodařuje 1290 rybářských revírů o celkové rozloze 35 256 hektarů. Vnitřní uspořádání a činnost ČRS je upravena ve Stanovách a v Jednacím řádu.<sup>306</sup>

### 9.2. Stanovy ČRS ze dne 20. 11. 2010

Svaz má formu občanského sdružení se sídlem Nad Olšinami 31, Praha 10.<sup>307</sup> Mezi jeho cíle patří například provozování akvakultury, chování, chránění a lov ryb, podílení se na mimoškolní výchově dětí a mládeže v oboru rybářství a rybářského

---

<sup>304</sup> Šámal, P. a kol. *Trestní zákoník: komentář*. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5, s. 3024.

<sup>305</sup> *Český rybářský svaz*, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-22]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%BD\\_ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%BD\\_svaz](http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%BD_ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%BD_svaz)

<sup>306</sup> *Český rybářský svaz je ...*, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-16]. Dostupný z WWW: <http://www.rybsvaz.cz/>

<sup>307</sup> viz. § 1 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

sportu, na ochraně přírody, čistoty vod a životního prostředí, podílení se na zapojování osob se zdravotním postižením do činnosti svazu a další.<sup>308</sup>

Členství ve sdružení je věnován § 3. Jeho typy jsou: řádné, čestné a přispívající. Je zde taky popsán členský příspěvek, který se skládá ze zápisného, pravidelného peněžního příspěvku, z pracovního ročního příspěvku (ten je možno nahradit finančně) a z mimořádného členského příspěvku. Dále je také popsán vznik a zánik členství.<sup>309</sup>

Práva a povinnosti členů jsou popsána v § 4. Mezi ně patří i stěžejní právo členů, účastnit se sportovního rybolovu poté, co jim bude vydána povolenka.<sup>310</sup>

§ 5 se věnuje kárným opatřením, která jsou udělována za zaviněné nesplnění členských povinností řádným členům kárným orgánem, který je v prvním stupni dozorčí komise místní organizace a v stupni 2. výbor místní organizace. Jednotlivé typy opatření jsou: důtka, dočasné odnětí povolenky k rybolovu, odnětí povolenky k rybolovu, nevydání povolenky k rybolovu až na 2 roky, odnětí svazových vyznamenání, vyloučení z ČRS. Jako náhradní alternativní opatření jsou naturální plnění či určené práce. Opatření nelze uložit, pokud uplyne doba delší než 1 rok od porušení povinnosti členem. Podrobnosti řízení určuje Jednací řád ČRS (viz. podkapitola Jednací řád).<sup>311</sup>

Další paragrafy se věnují struktuře (místní organizace a územní svazy) a orgánům Svazu. Vrcholným orgánem ČRS je Republikový sněm tvořený delegáty územních svazů a Republikovou radou, ta je pak výkonným orgánem svazu.<sup>312</sup> Dalším důležitým orgánem je Republiková dozorčí rada jakožto kontrolní orgán Svazu a jeho orgánů.<sup>313</sup>

Jménem Svazu jedná předseda a jednatel. Jménem územního svazu předseda územního svazu a jednatel územního svazu, jménem místní organizace předseda místní organizace a jednatel místní organizace. Pokud není předseda či jednatel dlouhodobě schopen vykonávat svou činnost zastupuje jej místopředseda. Je také možné zmocnění dalších osob na základě plné moci, které pak mohou Svaz či jeho složky zastupovat.<sup>314</sup>

---

<sup>308</sup> viz. § 2 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

<sup>309</sup> viz. § 3 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

<sup>310</sup> viz. § 4 odst. 1 písm. d) Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

<sup>311</sup> viz. § 5 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

<sup>312</sup> viz. § 16 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

<sup>313</sup> viz. § 18 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

<sup>314</sup> viz. § 20 Stanov ČRS ze dne 20. 11. 2010

### **9.3. Jednací řád ČRS ze dne 10. 2. 2011**

Dalším dokumentem upravujícím fungování ČRS je Jednací řád, který dále rozvádí některá ustanovení stanov, upravuje jednání a rozhodování orgánů svazu, upravuje volby do orgánů Svazu a doplňování volených orgánů Svazu v průběhu volebního období a také upravuje některé další oblasti činnosti Svazu, jeho organizačních jednotek a orgánů.<sup>315</sup>

Nejzajímavější jsou články, které podrobně upravují kárné řízení. To se zahajuje na návrh jakéhokoliv člena svazu či z vlastního podnětu kárného orgánu.<sup>316</sup> Je zde také vidět podobnost s trestním či správním řízením, například v požadavku na rychlost řízení, povinnosti vydat písemné rozhodnutí obsahující odůvodnění, poučení o možnosti odvolání a podobně.

Jednací řád má 9 příloh, ve kterých se nachází například popis náplně činností hlavních funkcionářů organizačních jednotek svazu (Příloha 2), příklady nejčastějších porušení předpisů o rybářství a doporučená řešení (Příloha 3) či vzor rozhodnutí kárného orgánu ČRS (Příloha 7). Přílohy nejsou závazné a mají pouze informativní a doporučující povahu.

## **10. Zvláštní otázky rybářského práva**

### **10.1. Právní povaha rybníku**

Ač to na první pohled nevypadá, je právní povaha rybníku velice složitou otázkou, která sebou přináší minimálně dvě další podotázky: vlastnictví rybníku a právní povahu hráze. O tom, že to není věc jednoznačná, svědčí i fakt, že spory v souvislosti s tím vzniklé se několikrát dostaly i k Nejvyššímu soudu či Nejvyššímu správnímu soudu a dokonce i k Ústavnímu soudu.<sup>317</sup>

#### **10.1.1. Rybník**

Důležité je si uvědomit, že soukromoprávní a veřejnoprávní pojetí rybníku je jiné. Rybářský zákon běžně užívá pojmu vlastník rybníku<sup>318</sup>, a to je také jeden z důvodů, proč je tak důležité si toto vlastnické právo blíže specifikovat. Jaká vodítka

---

<sup>315</sup> viz. čl. 1 Jednacího řádu ČRS ze dne 10. 2. 2011

<sup>316</sup> viz. čl. 5 Jednacího řádu ČRS ze dne 10. 2. 2011

<sup>317</sup> např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1121/2008 ze dne 16. 7. 2008

a náleží Ústavního soudu Pl. ÚS 41/97 ze dne 11. 3. 1998

<sup>318</sup> srovnej například § 3 odst. 1 zákona o rybářství

k vyřešení toho problému nalezneme v zákonech? Nový rybářský zákon uvádí legální definici pojmu rybník ve svém § 2, pro lepší názornost jej uvedu přímo zde:

*„rybníkem vodní dílo, které je vodní nádrž určenou především k chovu ryb, ve kterém lze regulovat vodní hladinu, včetně možnosti jeho vypouštění a slovení; rybník je tvořen hrází, nádrží a dalšími technickými zařízeními“*<sup>319</sup> Co je to vodní dílo nalezneme ve vodním zákoně, který říká, že vodní díla jsou stavby sloužící k účelům uvedeným v zákoně.<sup>320</sup> Rybník je tedy stavbou, a to ve smyslu zákona o rybářství ve spojení se zákonem o vodách.

*„Další zmínku o rybníku nalezneme v zákoně o vodách v § 50. Podle ustanovení § 50 písmeno c) zákona č. 254/2001 Sb. (vodního zákona) jsou vlastníci pozemku povinni strpět na svém pozemku vodní díla; vodními díly jsou přitom podle § 55 odst. 1 písm. a) téhož zákona i vodní nádrže. Vlastník pozemku má proto podle vodního zákona povinnost strpět na svém pozemku i rybník (tedy vodní dílo, které je nádrží)...“*<sup>321</sup> Co z výše uvedeného plyne? V první řadě to, že vlastník pozemku může být osobou odlišnou od vlastníka rybníku. Nejvyšší soud ve svém rozhodnutí 22 Cdo 1097/2003 konstatuje, že: *„Rybník jako vodní dílo ve smyslu veřejného (vodního) práva není ve smyslu soukromého práva samostatnou věcí, se kterou by mohlo být nakládáno odděleně od pozemků tvořících jeho dno a břehy.“*<sup>322</sup> Věci, které jej tvoří – hráz, zatopené pozemky a podobně však ve vlastnictví být mohou, a to buď ve vlastnictví jedné osoby nebo i více osob. Ustanovení rybářského zákona, které mluví o vlastnictví rybníku, nemají obecný dopad, jak judikoval i Ústavní soud.<sup>323</sup>

To, že vodní zákon označuje rybník za samostatné vodní dílo, však ještě neznamená, že jde o samostatnou stavbu ve smyslu občanského práva.<sup>324</sup>

Pozemky rybníkem zatopené obecně nejsou součástí rybníka, jak je definován v § 2 písm. c) zákona č. 99/2004 Sb., jeho součástí jsou pouze pro účely zákona o rybářství.<sup>325</sup>

---

<sup>319</sup> viz. § 2 písm. c) zákona o rybářství

<sup>320</sup> viz. § 55 odst. 1 zákona o vodách

<sup>321</sup> Kindl, M. *Jeskyně, rybníky a jiné problémy moderní právní úpravy*, Právník č. 10/2009, rubrika Stati. ISSN 0231-6625, s. 1118 – 1127.

<sup>322</sup> rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1097/2003 ze dne 5. 2. 2004

<sup>323</sup> ve svém usnesení 1. ÚS 375/01 ze dne 20. 3. 2002

<sup>324</sup> Langrová, V., ed. *Přehled judikatury z oblasti životního prostředí*. 1. vydání. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-252-5. s. 197.

<sup>325</sup> rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 As 18/2010 ze dne 7. 10. 2010, usnesení Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 622/07 ze dne 9. 9. 2008



Z výše uvedeného vyplývá, že rybník jako takový, nemůže být jediný předmět občanskoprávních vztahů. Nelze s ním nakládat odděleně od pozemků tvořících jeho dno a břehy. To však neznamena, že každá smlouva, již předmětem je rybník, je automaticky neplatná. Při její interpretaci je však třeba postupovat podle ustanovení občanského zákoníku, vztahujících se na náležitosti právních úkonů.<sup>326</sup> Například rozhodnutí Nejvyššího soudu z roku 2003 však stanovuje, že rybník jako celek představovaný pozemky a zařízeními, která jsou jejich součástí či příslušenstvím a slouží provozu a užívání rybníka, může být předmětem občanskoprávních vztahů.<sup>327</sup>

V konkrétné věci tedy vždy záleží na posouzení jednotlivostí daného případu. Praxe obecných soudů, zejména Nejvyššího soudu, dokládá správnost důsledného a individualizovaného přístupu.<sup>328</sup>

### 10.1.2. Hráz

„V případě hráze je důležité, zda je součástí pozemku na kterém se nachází, či je samostatnou věcí. Tato otázka nemá jednoznačnou odpověď, vždy totiž bude záležet na konkrétním provedení hráze.<sup>329</sup> Záležitost názorně judikoval Nejvyšší soud v dříve zmíněném rozhodnutí 22 Cdo 1221/2002, kde uvedl:

*„I. Pokud se jedná o hráz převážně vzniklou navršením zeminy, která plynule přechází v pozemek pod ní ležící, není hráz samostatnou věcí, nýbrž "jen" součástí pozemku.*

*II. Pokud jde však hráz, kde převažují stavební materiály (beton apod.), které tvoří samostatnou stavbu na pozemku, jedná se dle občanskoprávních předpisů o samostatnou věc.“<sup>330</sup>*

### 10.2. Nepůvodní druhy ryb

Populace ryb a živočichů obecně jsou ohrožovány mnoha faktory – znečištěním, nezákonným lovem, fragmentací přírody a podobně. Mezi závažné příčiny ohrožení však patří také nepůvodní tzv. zavlečené druhy živočichů. V posledním století bylo takto vyhubeno mnoho druhů zvířat a u ryb není situace jiná. Nepůvodními druhy v ČR jsou například siven americký, amur bílý či pstruh duhový. Český právní řád na toto riziko samozřejmě pamatuje – „problémem“ však je, že v příliš mnoho právních

<sup>326</sup> rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1097/2003 ze dne 5. 2. 2004

<sup>327</sup> rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 234/2003 ze dne 28. 5. 2003

<sup>328</sup> usnesení Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 622/07 ze dne 9. 9. 2008

<sup>329</sup> usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. Cdo 2344/2004 ze dne 9. 11. 2004

<sup>330</sup> rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1221/2002 ze dne 26. 8. 2003

předpisech, a to konkrétně v zákoně o rybářství, zákoně o vodách a zákoně o ochraně přírody a krajiny. Situace se tedy stává nepřehledná a mírně zmatečná. Pro přehlednost v příloze doslovně uvedu relevantní ustanovení.<sup>xxiii</sup>

Největší těžkosti způsobuje jiná definice nepůvodních druhů ryb v zákoně o ochraně přírody a krajiny a v zákoně o rybách, podle něž je možné „zhojení“ nevhodnosti, pokud daný druh žije na území daného revíru 3 a více generací, podle této úpravy by byly populace většiny fakticky nepůvodních ryb v mnoha revírech považovány za původní. Takovéto pojetí nepůvodních ryb lze dle mého názoru použít jen pro účely zákona o rybářství, a to z důvodu úvodní věty § 2, která to jasně deklaruje. Navíc je v zákoně o rybářství zmíněno, že „*Tímto zákonem není dotčena ochrana ryb a vodních organizmů při nakládání s vodami podle zvláštních právních předpisů.*“<sup>331</sup> Zákon také není určen k ochraně přírody a tudíž je zákon o ochraně přírody a krajiny v souvislosti s podobnými „ochranářskými“ ustanoveními *lex specialis*. Co z toho plyne? Myslím si, že to, že některý druh ryb v určité vodě není dle zákona o rybářství nepůvodní, ještě neznamená, že bychom nemuseli pro jeho rozšiřování žádat povolení orgánu ochrany přírody, jelikož definici nepůvodních ryb musíme použít ze zákona o ochraně přírody. Po novele zákona o ochraně přírody a krajiny, která zrušila jeho výslovně zakotvenou specialitu vůči dalším zákonům, je však problematika složitější a připouští i jiný výklad, než mnou výše uvedený.

Zmíněné povolení však není jediná „spolupráce“ orgánu ochrany přírody, kterou je třeba k vypuštění nepůvodních druhů ryb. Je také třeba závazné stanovisko dle § 4 odst. 2 zákona o ochraně přírody a krajiny, jelikož vypuštění nepůvodního druhu ryb může vést k poškození nebo zničení významného krajinného prvku nebo ohrožení či oslabení jeho ekologicko - stabilizační funkce. Zde je nutné dodat, že vodní toky, jezera a rybníky jsou dle § 3 odst. b) zákona o ochraně přírody a krajiny výslovně označeny jako významné krajinné prvky. Zvláštní úpravu vypouštění nepůvodních druhů ryb bychom našli v ustanoveních o zvláště chráněných územích.

Při vypouštění nepůvodních druhů ryb však budeme také potřebovat souhlas vodoprávního úřadu dle § 35 odst. 3)

---

<sup>331</sup> § 1 odst. 2 zákona o rybářství

## **11. Rybářské právo ve Slovinsku a jeho srovnání s rybářským právem ČR**

### **11.1. Úvod**

Slovinsko je středoevropskou zemí, na velké části jeho území se nacházejí Alpy. Je přímořským státem, tudíž může provozovat kromě sladkovodního rybolovu i mořský. Jeho právní úprava však není předmětem této práce, tudíž se zaměřím jen na vody vnitrozemní a na jejich využívání k rybolovu. Ve Slovinsku se nachází velice krásná a zachovalá příroda, která je díky jeho poloze navíc velice pestrá. To samé platí i o slovinských vodách – nalezneme zde velké množství horských řek a bystřin, ale i několik evropských veletoků (Sáva či Dráva), navíc se zde nachází také mnoho poměrně velkých jezer (Bled, Bohinj, Cerknisko), co zde však téměř nenajdeme, jsou rybníky. Díky tomu má rybolov ve slovinské ekonomice zanedbatelný význam.

Pestrosti přírody odpovídá i rybolov. Největší Slovinskou pýchou jsou však pstruhové řeky, a to díky množství horských řek, jejichž rybí bohatství do Slovinska přivádí mnoho rybářů. Dalo by se říci, že je v tomto směru evropskou velmocí.

Zásadními předpisy upravujícími rybolov ve Slovinsku jsou zákon o sladkovodním rybolovu a zákon o vodách a velké množství podzákoných právních předpisů.

### **11.2. Zákon o sladkovodním rybolovu Ne. 001-22-87/06 a jeho porovnání se zákonem o rybářství ČR**

Tento právní předpis se dělí na články, nikoliv na paragrafy, jak je tomu zvykem u nás. V úvodním článku nalezneme předmět úpravy – sladkovodní rybolov a také odkaz na nám známou směrnici o stanovištích.<sup>332</sup> Následující články definují základní pojmy dále používané v zákoně. Rybolovné zdroje jsou vodní organismy, divoké ryby a jiní vodní živočichové<sup>333</sup>, úprava tedy obsahuje tento souborný pojem, jehož obdoba se v našem zákoně nenachází.

Cíle úpravy, na rozdíl od našeho zákona, jsou stanoveny více „ochranářsky“, důraz je kladen na ochranu ohrožených druhů ryb a podobně – od toho se také odvíjí

---

<sup>332</sup> viz. čl. 1 odst. 1 a 2 zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>333</sup> viz. čl. 2 zákona Ne. 001-22-87/06

pojetí rybolovu ve Slovinsku.<sup>334</sup> Myslím si, že rozdílnost úprav (v míře zaměření na ochranu přírody) je dána tím, že český zákon upravuje výkon rybářského práva v rybářských revírech ale i rybníkářství, zatímco slovinský zákon je daleko více zaměřen na výkon rybářského práva v rybářských revírech, jehož pojetí je v zákoně o rybářství ČR taktéž ochranná. Navíc je ale v zákoně o rybářství ČR obsažena úprava rybníkářství, jakožto odvětví zemědělské výroby a tomu také odpovídá jeho právní úprava obsažená v zákoně. Z toho plyne, že se v českém zákoně prolínají ustanovení ochranná s těmi spíše „podnikatelskými“ a z toho důvodu může působit méně ochrannásky.

Legální definice některých dalších pojmů nalezneme v čl. 6 (rybář, nejmenší lovná míra, povolenka k lovu, chráněný druh a další) podobně, jako v § 2 zákona č. 99/2004 Sb.

Ryby ve vnitrozemských vodách jsou přírodním zdrojem pod ochranou státu.<sup>335</sup> S tím souvisí i dále zmíněné oprávnění státu, přenechat pomocí koncese specifické úkoly na úseku rybářství v určité oblasti – okrese - fyzické nebo právnické osobě (obdoba uživatele revíru). Ve vodách, které mají zvláštní význam, je toto svěřeno Rybářskému výzkumnému ústavu Slovinska<sup>336</sup> (cca 6 % vod<sup>337</sup>). Jeho obdobou v České republice je Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický, který je od roku 2009 součástí Fakulty rybářství a ochrany vod Jihočeské univerzity. Hospodaří však pouze na několika rybnících v okolí Vodňan, v zákoně o rybářství není vůbec zmíněn.<sup>338</sup>

Vnitrozemské vody se ve Slovinsku dělí jinak, než v ČR, a to na rybolovné oblasti, rybářské okresy a rybářské revíry. První z jmenovaných jsou největší a zahrnují několik okresů, ty pak několik revírů. Toto dělení se zde nachází pro lepší řízení rybolovu.<sup>339</sup> Podobné ustanovení v rybářském zákoně ČR nenalezneme, jelikož je dělení českých vodních toků pouze jednoúrovňové (na rybářské revíry).

---

<sup>334</sup> viz. čl. 5 zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>335</sup> viz. čl. 7 zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>336</sup> viz. čl. 7 zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>337</sup> *Organiziranost*, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-16]. Dostupný z WWW: <http://ribiska-zveza.si/ribolov/ribolov-v-sloveniji/organiziranost>

<sup>338</sup> *Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický*, [online]. 2012 - [cit. 2013-03-16]. Dostupný z WWW: <http://www.frov.jcu.cz/cs/vurh-frov-ju/vurh-ju-ve-vodnanech>

<sup>339</sup> viz. čl. 8 zákona Ne. 001-22-87/06

Ve Slovinsku, podobně jako je tomu v naší úpravě, existuje také možnost vyhlášení chráněné oblasti v rybářském revíru<sup>340</sup>, s tím rozdílem, že zde nalezneme více důvodů pro její vyhlášení. Navíc je možnost vyhlásit i další typy revíru, například dotčené revíry – v nich není možný život ryb z důvodu špatných podmínek.<sup>341</sup>

V zákoně se nachází mnoho ustanovení věnujících se programům a plánování řízení rybářství (obdoba našeho hospodaření v rybářských revírech). Díky úpravě zde obsažené a dělení vod dle čl. 8 je možné vypracovat rybářské plány na různých úrovních. Díky tomuto propracovanějšímu systému je na vodních tocích lépe a citelněji hospodařeno.<sup>342</sup>

U staveb na rybářských revírech je kladen důraz na co nejmenší zásahy do života ryb, zachování možnosti jejich migrace a podobně.<sup>343</sup> Úpravu této tematiky nalezneme v právním řádu ČR ve vodním zákoně<sup>344</sup>.

V zákoně se také nachází úprava samotného lovu ryb a úprava nabývání vlastnického práva k uloveným rybám.<sup>345</sup> Osoba lovicí podle tohoto zákona se stane vlastníkem ryb jejich ulovením, podobně jako v ČR.<sup>346</sup> Jako oprávnění k lovu podle slovinské i české právní úpravy slouží povolenka k lovu.<sup>347</sup> Právo vstupu na pobřežní pozemky při výkonu rybářského práva je obdobou právní úpravy obsažené v zákoně o rybářství ČR.<sup>348</sup>

Zakázané způsoby lovu jsou lov pod ledem, lov pomocí výbušnin, elektrického proudu, pomocí harpun, jedů, sítí a další. Je zakázáno si ponechávat ryby podměrečné, v době hájení, ryby nad limit denního úlovku nebo ryby, které nejsou předmětem lovu. Výjimky z těchto zákazů může schválit příslušný ministr.<sup>349</sup> V porovnání s naší právní úpravou zde nalezneme více omezení a zákazů, v zásadě je však podobná.

Podrobnější upravují koncesí poskytovaných dle čl. 7., náležitosti koncesní smlouvy a další nalezneme v čl. 28 a následujících. Koncese se uděluje na 30 let, tedy

---

<sup>340</sup> srovnej čl. 9 zákona Ne. 001-22-87/06 a § 5 zákona o rybářství

<sup>341</sup> viz. čl. 9 zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>342</sup> viz. čl. 10 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>343</sup> viz. čl. 19 zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>344</sup> v § 59 zákona o vodách

<sup>345</sup> viz. čl. 21 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>346</sup> srovnej čl. 21 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06 a § 2 písm. j) zákona o rybářství

<sup>347</sup> viz. čl. 22 odst. 1 zákona Ne. 001-22-87/06 a § 13 odst. 7 zákona o rybářství

<sup>348</sup> srovnej čl. 23 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06 a § 11 odst. 8 zákona o rybářství

<sup>349</sup> srovnej čl. 25 zákona Ne. 001-22-87/06 a § 13 zákona o rybářství

na delší dobu, než v ČR.<sup>350</sup> Z kandidátů se vybírá na základě veřejné soutěže (v České republice na základě výběrového řízení).<sup>351</sup>

V zákoně je také zahrnuta právní úprava rybníkářství – respektive komerčních rybníků. Ta je však velice strohá a stanovuje, že podrobnosti upraví ministr pro chov ryb právním předpisem, a to se souhlasem ministra vod a ministra ochrany přírody.<sup>352</sup> Článek 39 a následující se věnují chovu ryb pro zarybnění revíru, dodávku okrasných ryb či dodávku ryb na trh jako potraviny. Obdobu těchto ustanovení bychom v zákoně o rybářství ČR hledali marně.

Velká část zákona upravuje postavení Rybářského výzkumného ústavu Slovinska.<sup>353</sup> Žádnou podobnou úpravu v našem zákoně o rybářství opět nenalezneme.

Ve Slovinsku je stanovena povinnost vést rybářskou evidenci o hospodaření, a to jak na rybářských revírech, tak i na komerčních rybnících. Situace je tedy stejná, jako v ČR.<sup>354</sup>

Přímo v zákoně také nalezneme ustanovení upravující Slovinský rybářský svaz – ten v některých vztazích vystupuje jako orgán veřejné moci, v jiných však jako soukromoprávní právnická osoba.<sup>355</sup>

Poměrně komplexní úpravu náhrady škody nalezneme v zákoně v článcích 57 - 59. Škoda se vypočítává podle ceníku hodnoty ryb, podobnou úpravu v zákoně o rybářství nenalezneme.

Ustanovení rybářské stráže je na všech vodách povinné, na rozdíl od situace v České republice, kde je tato povinnost stanovena pouze na rybářských revírech, nikoliv však v rybníkářství.<sup>356</sup> Činnost rybářské stráže je výkonem veřejné moci podobně jako v ČR, navíc však mají za určitých situací oprávnění, či spíše postavení orgánu činného v trestním řízení. V zákoně jsou také upraveny oprávnění a úkoly rybářské stráže. Ty jsou vymezeny poněkud jinak, než v našem právním řádu, a to více konkrétně – jedná se například o oprávnění pořizovat si fotografie v průběhu kontrol,

---

<sup>350</sup> v ČR na 10 let, podle § 6 odst. 2 zákona o rybářství

<sup>351</sup> srovnej čl. 28 odst. 5 zákona Ne. 001-22-87/06 a § 9 odst. 2 zákona o rybářství

<sup>352</sup> viz. čl. 38 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>353</sup> viz. čl. 43 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>354</sup> srovnej čl. 51 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06 a § 3 odst. 4 a § 11 odst. 5 zákona o rybářství

<sup>355</sup> viz. čl. 52 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>356</sup> srovnej čl. 60 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06 a § 14 zákona o rybářství

nahlížet do zavazadel rybáře, kontrolovat nástrahu a úlovek. Zajímavé je, že mohou prodávat povolenky k lovu.<sup>357</sup>

V zákoně je upravena činnost inspekce na úseku rybářství, ta však kontroluje také dodržování předpisů o ochraně přírody a další. Má tedy širší možnosti kontroly než rybářská stráž (může kontrolovat dodržování koncesních smluv, fungování komerčních rybníků, kontrolovat výstavbu a další zásahy do vody a mnohé další).<sup>358</sup>

V závěru zákona nalezneme ustanovení věnující se protiprávním jednání na úseku rybářství – jsou označena jako přestupky a vycházejí z porušení jednotlivých ustanovení zákona.<sup>359</sup>

### **11.3. Prováděcí právní předpisy**

Zákon o sladkovodním rybolovu má několik prováděcích právních předpisů. Nalezneme mezi nimi například nařízení, kterým se stanoví hranice oblastí rybolovu a rybářských okresů v Republice Slovinsko, Nařízení, které stanovuje, které druhy ryb jsou předmětem sladkovodního rybolovu, Vyhlášku o pravidlech chování ve vztahu k reakci na hromadný úhyn ryb, Nařízení upravující fungování komerčních rybníků a Vyhlášku o náhradách škod na rybách.

Velice zajímavým dokumentem, který vydal Slovinský rybářský svaz, je Etický kodex pro slovinské rybáře. Nejedná se však o právně závazný předpis, je ale jakýmsi vodítkem pro chování rybářů u vody. Nabádá například k tomu, aby rybář rybu ihned po ulovení pustil šetrně do vody (pokud si jí nechce ponechat), uklidil rybářské místo od případných odpadků, pomáhal a radil mladším rybářům, zabíjel ryby bez toho, že by jim způsoboval zbytečné trápení a podobně.<sup>360</sup>

### **11.4. Porovnání s úpravou ČR**

Slovinský zákon bych hodnotil jako poměrně zdařilý, bohužel však nemám informace z rybářské praxe na území Slovinska, tudíž nevím, jak objektivní je mé hodnocení. Rozsahem je zákon obsáhlejší než zákon č. 99/2004 Sb., a tudíž v mnohých věcech i více konkrétní, místy také upravuje tematiku, která je v ČR obsažena v jiných

---

<sup>357</sup> srovnej čl. 60 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06 a § 16 a 17 zákona o rybářství

<sup>358</sup> viz. čl. 63 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>359</sup> viz. čl. 66 a násl. zákona Ne. 001-22-87/06

<sup>360</sup> Etický kodex pro slovinské rybáře, dostupný z: <http://ribiska-zveza.si/download/get/etie-ni-koeks-slovenskih-sladkovodnih-ribie-ev/63>

zákonech. Naopak úprava rybníkářství není příliš obsáhlá a je svěřena zvláštnímu právnímu předpisu. Jako nevýhodu slovinského zákona bych viděl to, že odkazuje na velké množství prováděcích předpisů (naš zákon má prováděcí předpis jeden). Výhodou slovinské úpravy je to, že klade větší důraz na ochranu přírody a udržitelné využívání přírodních zdrojů. Pozitivní je jednodušší přístup cizinců k povolenkám k lovu oproti situaci v ČR.

Co však ze zákona přímo nevyplývá, je to, že rybolov ve Slovinsku je méně „centralizovaný“ než u nás. Projevuje se to v mnoha věcech – Slovinský rybářský svaz má sice stejně tak, jako ČRS místní organizace, ty však hospodaří jen na některých řekách. Je zvykem si kupovat povolenky k lovu od místních organizací – jsou totiž levnější, než ty, které si lze koupit přímo od svazu. Dalším rozdílem je to, že pravidla lovu zde nejsou nastavena ve všech revírech stejně – při koupi povolenky jsou však tyto informace automaticky poskytnuty v tištěných dokumentech v několika jazycích. Mezi jednotlivými revíry existují jiné úpravy maximálního povoleného množství ponechaných ryb, povolených způsobů lovu a podobně.

### **11.5. Trestní odpovědnost na úseku rybářství ve Slovinské právní úpravě**

Slovinský trestní zákoník nese označení kazensky zakonik KZ - 1. Obsahuje dvě skutkové podstaty využitelné na úseku rybářství, a to jednu speciálně určenou pouze pro rybářství a druhou společnou pro rybářství a myslivost.

Název prvního zmiňovaného trestného činu je nelegální rybaření, obsažen je v článku 343. Je aplikovatelný na dvě situace. První z nich - pokud někdo loví ryby pomocí výbušnin, elektrického proudu, jedů či omamných látek a tím způsobí smrt ryb. Druhá – pokud někdo loví ryby způsobem, který poškozuje rybí reprodukci. Sankce za takovýto trestný čin je pokuta nebo odnětí svobody až na jeden rok.<sup>361</sup> V porovnání s trestným činem pytláctví obsaženým v § 304 trestního zákoník slovinská úprava klade větší důraz na to, jakou metodou jsou ryby loveny, nikoliv na jejich hodnotu, díky tomu se více blíží definování rybářského přestupku a správního deliktu dle § 30 a 31 rybářského zákona.

Druhý trestný čin se nazývá nezákonný lov, je definován v článku 342. Je více podobný trestnému činu pytláctví. Podle článku 342 bude potrestán pokutou nebo

---

<sup>361</sup> čl. 343 KZ – 1



odnětím svobody až na 6 měsíců ten, kdo bez povolení loví a zabije či odejme z přírody divoká zvířata (tudíž i ryby). Je zde tedy vyžadováno, aby byly ryby uloveny a zabyty nebo odejmuty z řeky. Zjednodušeně řečeno – rybář – nezákonný lovec – musí být úspěšný. Pokud pouze loví a žádnou rybu nechytí, trestného činu se nedopouští. Současná právní úprava obsažená v § 304 trestního zákona je tedy odlišná, jelikož vyžaduje pouze to, aby rybář lovil (nikoliv ulovil) ryby v hodnotě nikoliv nepatrné. (srovnej příslušnou kapitolu 8.5.3.)

## **12. Závěry diplomové práce**

Záměrem této práce bylo objektivně popsat právní úpravu rybářství a souvisejících otázek. Jelikož jsem rybářem, bylo místy těžké zhodnotit relevantní úpravu bez ohledu na zájmy rybářské společnosti. Díky možnostem rozsahu práce nebylo možné detailně obsáhnout celé téma, bylo by však jistě vhodné jej zpracovat podrobněji.

Jako téměř každá jiná právní úprava má i tato své nedostatky. Zákon o rybářství je atypický tím, že není příliš často novelizován, to by mohlo vést k myšlence, že je tak dokonalý, že jeho následné úpravy nejsou třeba. Tak to však dle mého názoru není, v zákoně se nachází mnoho problematických míst, na která jsem poukázal již v předchozím textu. Jedná se například o lov na živou rybku, který je povolen i přes to, že se jedná o naprosto evidentní týrání zvířat, které navíc pro úspěšný lov není ani nutné. Dalším rozporuplným ustanovením je definice rybníku obsažená v § 2 písm. c) zákona o rybářství. Nevhodná je také možnost vydávání tzv. „VIP povolenek“ Ministerstvem zemědělství – tento institut zasahuje jak do vlastnických práv uživatelů revíru, tak i teoreticky umožňuje lovit ryby osobě bez sebemenších znalostí o rybách a lovu. Situace ohledně ryb, které se díky povodním ocitly na cizím pozemku, také není příliš vhodně upravená. Prikazuje pasivitu vlastníka pozemku po dobu 7 dní bez toho, že by měl někdo povinnost ryby „zachránit“. Jako žádoucí bych také považoval stanovení větších omezení při přisvojování si ulovených ryb. Za dané právní úpravy je možné rybí populaci na menších vodních tocích s větším rybářským tlakem zcela zdecimovat. Rybářství je činností, které je stále ve vývoji a modernizuje se, proto by rybáři jistě ocenili, kdyby právní úprava tento trend zbytečně nebrzdila a nezakazovala způsoby lovu, které nejsou ničím škodlivé jen proto, že v době vzniku zákona neexistovaly.

Bylo by však vůči zákonu nespravedlivé jej hodnotit jen záporně, oproti předchozí právní úpravě se zde samozřejmě už nevyskytují žádná ustanovení ovlivněná socialismem, zákon je v souladu s právem Evropské unie a nově také obsahuje legální definice některých pojmů.

Slovinský zákon o rybářství je oproti zákonu o rybářství č. 99/2004 Sb. více ochranářský, což odpovídá koncipování rybolovu ve Slovinsku. Vzhledem k těmto „ochranářským ustanovením“ by se mohla česká právní úprava nechat inspirovat. Vyšší míru jednotnosti pravidel rybolovu v České republice není možné hodnotit jako čistě pozitivní ani negativní. Výhoda jednotnosti spočívá v jednoduchosti situace pro rybáře při koupi povolenek, dodržování pravidel lovu a podobně. Nevýhodou však může být, že při rozdílnosti populace ryb a jejich třecích a migračních návyků je nutné odlišnosti v pravidlech lovu a podobně stanovovat pomocí výjimek udělených příslušnými úřady.

Nemohu nezmínit také otázku trestného činu pytláctví, která prošla v posledních letech velkými změnami a nyní to již vypadá, že se stabilizovala. Úprava to jistě není zcela vhodná, ale v kombinaci s již zmíněným sazebníkem hodnot ryb by se dala označit jako dostačující. Co však dle mého názoru zůstává nedořešeno, je problematika ochrany kormorána velikého a náhrady škod jím způsobených. Doufám, že v relevantní právní úpravě a hlavně i v postoji Evropské unie brzy dojde ke změnám, pokud se tak nestane, jsem toho názoru, že stávající situace povede k negativnímu vlivu jak na stavy rybí populace v rybářských revírech, tak i na rybníkářství jakožto podnikatelskou činnost.

Rybářství však za stávající úpravy samozřejmě může a bude fungovat i nadále. Nedostatky, které právní úprava obsahuje, jej však budou zbytečně brzdit a limitovat.

### **13. Resumé**

This thesis deals with the legal issues of the fishing in the Czech Republic and Slovenia. The beginning of the dissertation deals with the terms ‘fishing’ and ‘fishing law’ and its inclusion into the legal set of rules of the Czech Republic. Then follows a short excursion into history of fishing in the Czech area. Hereafter, I analysed the main laws concerning fishing. I focused on the parts which might cause some misconceptions with some practical examples. The main legal acts I dealt with were Act No. 99/2004 Coll. and Decree No. 197/2004 Coll. These two laws create the body of the

Czech fishing. Unfortunately, I found them quite imperfect and outdated here and there. One of the examples is “catching the fish using live fish on the hook”, which is allowed even though if it is an obvious maltreatment. Moreover, is not necessary for successful fishing. Another contradictory establishment is the pond definition included in § 2 subparagraph c) of the fishing law. Ministry of Agriculture hands out ‘VIP permissions’ which is also inapt, because such institute not only interferes in property rights of user’s territory, but also allows fishing to persons without merest knowledge about fish and fishing. The solution of a situation when fish end up on somebody else’s property is not well arranged. It orders passivity to the property owner for seven days without any responsibility for anyone to salvage the fish. I find desirable some determination of further restrictions for usurping of the caught fish. There is a danger of extermination of the fish population on smaller watercourses with extensive fishing with the current legal framework. Fishing in an evolving activity which gets progressively modernized so it would be convenient that the legal framework would not inhibit this tendency and forbid fishing techniques which are not harmful only because they did not exist at the time when the law was written.

It would be unfair to assess the law only in negative way. In comparison to the previous legal framework this one naturally does not include any establishments influenced by socialism. The law corresponds with European Union’s law and newly includes legal definitions of some terms.

I can’t omit issues dealing with the poaching crime, which recently underwent serious modifications and currently seem to be stabilised. The legislation is not entirely convenient, but in combination with the above mentioned scale of fish values it could be considered as sufficient. However, I consider the situation concerning cormorant unresolved. I hope that notable changes will occur in relevant legislation and mainly in European Union’s attitude. Otherwise I think that the current situation may negatively affect not only the figures of fish population but also fish farming as a business activity.

Slovenian legislation differs to the Czech one in many ways. The law is more extensive compared to Act No. 99/2004 Coll. and therefore more detailed in some places. It regulates some themes included in different Czech laws. On the contrary, the fish farming framework is not overly extensive and is left to special legal regulation.

Fishing in Slovenia is less centralized than in the Czech Republic. This is indicated in various cases. For example, the fishing rules are not set the same way in all territories. On the other hand, when you buy your permission, you are provided with this information in several languages. The rules differ in numbers of kept fish or permitted ways of fishing according to the territories. Slovenian fishing law is more protecting when is compared to Czech fishing law Act No. 99/2004 Coll., which corresponds to fishing conception in Slovenia. I see in the fact that it refers to many executive regulations (our law has only one), which is a great disadvantage. The merit is in bigger emphasis on nature conservation and sustainable usage of natural resources. The easier access to fishing permissions than in the Czech Republic is also positive.

However, fishing in the Czech Republic still can be performed using the current legal framework. Deficiencies included in the framework will naturally limit fishing and their elimination would definitely support better progress.

## **14. Seznam použitých zdrojů**

### **14.1. Knižní publikace a články:**

Damohorský, M., ed. "Právo životního prostředí": mezinárodní česko-polsko-slovenská konference: sborník z konference - Rýchory, KRNAP 2000, 22. až 25. září 2000: tématické okruhy: vlastnické právo a ochrana životního prostředí, trestní právo a ochrana životního prostředí. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2000. ISBN 80-85889-37-4.

Damohorský, M. a kol. Právo životního prostředí. 3. vydání. Praha: C.H. Beck, 2010. ISBN 978-80-7400-338-7.

Damohorský, M., ed. Trestněprávní problematika ochrany životního prostředí: (závěry a shrnutí projektu GA ČR-407/00/1705). Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2002. ISBN 80-85889-42-0.

Damohorský, M. a Smolek, M. Zemědělské právo: učební pomůcka. 1. vydání v nakl. IFEC. Praha: IFEC, 2001. ISBN 80-86412-11-3.

Hemelík, T. Rybářství a právo. 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-14-2.

Horáček, Z. a kolektiv. Vodní zákon č. 254/2001 Sb.: po novele zákonem č. 150/2010 Sb., účinné od 1.8.2010 s komentářem. Praha: Soudy, 2011. ISBN 978-80-86846-39-2.

Chmelík, J. a kol. Ekologická kriminalita a možnosti jejího řešení: vysokoškolská učebnice. Praha: Linde, 2005. ISBN 80-7201-543-5.

Kindl, M. Jeskyně, rybníky a jiné problémy moderní právní úpravy, Právník č. 10/2009. ISSN 0231-6625.

- Kindl, M. K jednomu regálu (Co může a co nemůže být předmětem výhradního vlastnictví státu na příkladu rybářského práva.), Právník 8/1996. ISSN 0231- 6625.
- Kindl, M. Praktická otázka, co je rybářské právo. Bulletin advokacie. 9/1996. ISSN 1210-6348.
- Langrová, V., ed. Přehled judikatury z oblasti životního prostředí. 1. vydání. Praha: ASPI, 2007. ISBN 978-80-7357-252-5.
- Miko, L. a kol. Zákon o ochraně přírody a krajiny: komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2007. ISBN 978-80-7179-585-8.
- Poupě, J. Právo v rybářské praxi, 1. vydání. Praha: ORAC, 2004. ISBN 80-86199-80-0.
- Poupě, J. Rybářská stráž, 1. vydání. Praha: ORAC, 2000. ISBN 80-86199-13-4.
- Prchalová, J. Právní ochrana zvířat. 1. vydání. Praha: Linde, 2009. ISBN 978-80-7201-763-8.
- Prchalová, J. Zakázané prostředky a způsoby usmrcování, odchytu a jiných forem využívání volně žijících živočichů. České právo životního prostředí, 2/2008, ISSN 1213-5542.
- Prchalová, J. Zákon o ochraně přírody a krajiny a Natura 2000, Úplné znění zákona s komentářem, judikaturou a prováděcími předpisy, 2. aktualizované a rozšířené vydání k 1. 3. 2010. Praha: Linde a.s., 2010.
- Randa, A. Právo vlastnické v pořádku systematickém. 7. vydání. Praha: České akademie pro vědy, slovesnost a umění, 1922.
- Rešl, D. – Tomášková, L. Náhrada újmy z důvodu ochrany přírody. Zpravodaj ministerstva životního prostředí 5/2008. ISSN 0862-9005.
- Stejskal, V. Úvod do právní úpravy ochrany přírody a péče o biologickou rozmanitost: právní stav k 1.1.2006, 1. vydání. Praha: Linde, 2006. ISBN 80-7201-609-1.
- Stejskal, V. – Leskovjan, M. Člověk a zvíře – v zajetí či v péči? Aktuální právní a věcné otázky nakládání se zvířaty. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Právnická fakulta, 2010. ISBN 97880-87146-33-0.
- Suchánek, J. Nové zemědělské a lesní právo. 1. vydání. Praha: Prospektrum, 1996. ISBN 80-7175-046-8.
- Šámal, P. a kol. Trestní zákoník: komentář. 2. vydání. Praha: C.H. Beck, 2012. ISBN 978-80-7400-428-5.
- Šíma, A. Rybářská stráž: zákon o rybářství a předpisy související: výklad a komentář. 1. vydání. Praha: Rybář, 2000. ISBN 80-238-5347-3.
- Tomsa, M. Právní problematika náhrady škody rybářským organizacím vypouštěním závadných odpadů, Hospodářské právo 10/1984. ISSN 0322-8312.
- Vedral, J. Některé případy používání soukromoprávních institutů ve veřejném právu. Správní právo 1-2/2011. ISSN 0139-6005.

## 14.2. Internetové zdroje:

Organiziranost, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-16]. Dostupný z WWW:

<http://ribiska-zveza.si/ribolov/ribolov-v-sloveniji/organiziranost>

Šíma, A. PYTLÁCTVÍ po rekodifikaci trestního zákona [online]. 2010 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.myslivosť.cz/Aktuality/PYTLACTVI---po-rekodifikaci-trestniho-zakona.aspx>

Havelková, S. Ochrana přírody a krajiny a vodní zákon, [online]. 2011 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://www.casopis.ochranaprirody.cz/Pravo-v-ochrane-prirody/ochrana-prirody-a-krajiny-a-vodni-zakon.html>

NATURA 2000 SOUSTAVA CHRÁNĚNÝCH ÚZEMÍ EVROPSKÉHO VÝZNAMU. [online]. 2006 - [cit. 2013-02-16]. Dostupný z WWW: <http://www.nature.cz/natura2000-design3/sub-text.php?id=2102&akce=&ssHledat>

Lubovský, L. Právní povaha ryb v zákoně o rybářství a náhrady škody na rybách způsobené zvláště chráněnými živočichy, [online]. 2011 - [cit. 2013-03-16]. Dostupný z WWW:

[http://www.law.muni.cz/sborniky/dny\\_prava\\_2011/files/prispevky/03%20ZVIRE/Lubovsky\\_Zbynek\\_\(6960\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2011/files/prispevky/03%20ZVIRE/Lubovsky_Zbynek_(6960).pdf),

Hraniční vody, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-15]. Dostupný z WWW: [http://www.mzp.cz/cz/hranicni\\_vody](http://www.mzp.cz/cz/hranicni_vody)

Německo, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-15]. Dostupný z WWW: <http://www.mzp.cz/cz/nemecko>

Co se stalo z vodní stráží, [online]. 2002 - [cit. 2013-01-22]. Dostupný z WWW: <http://crs-ova.fishnet.cz/cistotar/032002.htm>

Pokorná, L. Náhrada škod způsobených vybranými druhy zvláště chráněných živočichů – aktuální otázky [online]. 2010 - [cit. 2013-01-20]. Dostupný z WWW: [http://www.law.muni.cz/sborniky/dny\\_prava\\_2010/files/prispevky/09\\_priroda/Pokorna\\_Lucie\\_\(1819\).pdf](http://www.law.muni.cz/sborniky/dny_prava_2010/files/prispevky/09_priroda/Pokorna_Lucie_(1819).pdf)

Kormorán velký [online]. 2013 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n\\_velk%C3%BD](http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n_velk%C3%BD)

Makoň, K. Kormorán velký jeho rozšíření a regulační odstřel [online]. 2000 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: [http://www.desop.cz/dokumenty/Archiv/Ostatni\\_zpravy/Odborne\\_zpravy/Kormorani\\_r ok\\_2000.pdf](http://www.desop.cz/dokumenty/Archiv/Ostatni_zpravy/Odborne_zpravy/Kormorani_r ok_2000.pdf)

BirdLife International. Phalacrocorax carbo. [online]. 2013 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: <http://www.birdlife.org/datazone/speciesfactsheet.php?id=3679>

Kormorán velký [online]. 2013 - [cit. 2013-02-20]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n\\_velk%C3%BD](http://cs.wikipedia.org/wiki/Kormor%C3%A1n_velk%C3%BD)

Český rybářský svaz, [online]. 2012 - [cit. 2013-02-22]. Dostupný z WWW: [http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%BD\\_ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%BD\\_svaz](http://cs.wikipedia.org/wiki/%C4%8Cesk%C3%BD_ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%BD_svaz)

Český rybářský svaz je ..., [online]. 2012 - [cit. 2013-02-16]. Dostupný z WWW: <http://www.rybsvaz.cz/>

Výzkumný ústav rybářský a hydrobiologický, [online]. 2012 - [cit. 2013-03-16]. Dostupný z WWW: <http://www.frov.jcu.cz/cs/vurh-frov-ju/vurh-ju-ve-vodnanech>

### **14.3. Soudní rozhodnutí:**

Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 16/93 ze dne 24. 5. 1994

Nález Ústavního soudu Pl. ÚS 41/97 ze dne 11. 3. 1998

Usnesení Ústavního soudu 1. ÚS 375/01 ze dne 20. 3. 2002

Usnesení Ústavního soudu sp. zn. I ÚS 622/07 ze dne 9. 9. 2008

Rozsudek Nejvyššího správního soudu čj. 2 As 18/2010 ze dne 7. 10. 2010

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 540/2003 ze dne 3. 12. 2002

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 874/2001 ze dne 12. 12. 2002

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 234/2003 ze dne 28. 5. 2003

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1097/2003 ze dne 5. 2. 2004

Usnesení Nejvyššího soudu sp. zn. Cdo 2344/2004 ze dne 9. 11. 2004

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 22 Cdo 1121/2008 ze dne 16. 7. 2008

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 234/2007 ze dne 19. 2. 2009

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 2401/2007 ze dne 29. 7. 2009

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3206/2007 ze dne 26. 8. 2009

Rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 3961/2009 ze dne 21. 10. 2009

### **14.4. Právní předpisy:**

Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů

Ústavní zákon č. 2/1993 Sb., Listina základních práv a svobod, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 22/1885 čes. z. z., ve znění upraveném zákonem ze 7. května 1891, č. 30 ř.z., v příčině některých opatření ke zvelebení rybářství ve vnitrozemských vodách.

Zákon č. 62/1952 Sb., o rybářství

Zákon č. 102/1963 Sb., o rybářství

Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 200/1990 Sb. o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 309/1999 Sb., O Sbírce zákonů a o Sbírce mezinárodních smluv, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 114/1995 Sb., o vnitrozemské plavbě, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 252/1997 Sb., o zemědělství, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 115/2000 Sb., o poskytování náhrad škod způsobených vybranými zvláště chráněnými živočichy, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 449/2001 Sb., o myslivosti, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 254/2001 Sb., vodní zákon, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 100/2004 Sb., zákon o obchodování s ohroženými druhy, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 99/2004 Sb., o rybářství, ve znění pozdějších předpisů

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 360/2000 Sb., o stanovení způsobu výpočtu výše náhrady škody způsobené vybranými zvláště chráněnými živočichy na vymezených domestikovaných zvířatech, psech sloužících k jejich hlídání, rybách, včelstvech, včelařském zařízení, nesklizených polních plodinách a na lesních porostech, ve znění pozdějších předpisů

Vyhláška č. 197/2004 Sb., k provedení zákona o rybářství, ve znění pozdějších předpisů

Směrnice Rady č. 79/409/EHS z 2. dubna 1979 o ochraně volně žijících ptáků

Směrnice Rady č. 92/43/EHS z 21. května 1992 o ochraně přírodních stanovišť, volně žijících živočichů a planě rostoucích rostlin

Nářízení rady (ES) č. 338/97 z 9. prosince 1996 o ochraně volně žijících druhů živočichů a rostlin směrnici o obchodu s nimi

Zákon o sladkovodním rybolovu Ne.001-22-87/06, Slovinsko, dostupný z: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=73793>

Trestní zákoník KZ – 1, Slovinsko, dostupný z: <http://www.uradni-list.si/1/content?id=109161>

Smlouva č. 109/1931 Sb. Smlouva mezi republikou Československou a republikou Polskou o rybolovu a ochraně ryb v hraničních vodách a vodách jejich povodí



Úmluva o mezinárodním obchodu s ohroženými druhy volně žijících živočichů a rostlin

#### **14.5. Ostatní:**

Bližší podmínky výkonu rybářského práva ČRS

Výklad právních předpisů č.1/2005 výkladové komise ministra životního prostředí o určení kompetencí v oblasti rybářství v národních parcích

Sdělení sekretariátu rozkladové komise o výkladech právních předpisů, přijatých výkladovou komisí ministra životního prostředí č. 2/2006

Důvodová zpráva k zákonu č. 99/2004 Sb., Program Codexis Academia

Stanovy ČRS

Jednací řád ČRS

Etický kodex pro slovinské rybáře, dostupný z: <http://ribiska-zveza.si/download/get/etie-ni-kodeks-slovenskih-sladkovodnih-ribie-ev/63>

Rozhodnutí Středočeského kraje č.j.: 025910/2012/KUSK ze dne 26. 3. 2012 a MHMP č.j.: S-MHMP-153306/2012/OZP-V-172/R-28/Pp ze dne 10. 5. 2012

#### **15. Přílohy**

---

<sup>i</sup> Příklad vymezení rybářské revíru, jeho názvu, čísla a hranic - 401 030, Vltava 7, uživatel revíru: ÚS města Prahy, rozloha 80 ha, délka: 9 km, GPS Z: 49°59'40.103"N, 14°24'4.321"E, K: 49°56'18.009"N, 14°22'29.199"E, přítok Labe. Od soutoku Vltavy s Berouňkou až k tělesu hráze ÚN Vrané nad Vltavou



Dostupné z:

[http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nymburk,\\_ozna%C4%8Den%C3%AD\\_ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%A9ho\\_rev%C3%ADru\\_na\\_hradebn%C3%ADm\\_n%C3%A1honu.jpg](http://commons.wikimedia.org/wiki/File:Nymburk,_ozna%C4%8Den%C3%AD_ryb%C3%A1%C5%99sk%C3%A9ho_rev%C3%ADru_na_hradebn%C3%ADm_n%C3%A1honu.jpg)

<sup>iii</sup> Zvláštním rybochovným zařízením jsou sádky, rybí líhně, příkopové rybníčky, jiné vodní nádrže nebo chovná zařízení.

dostupné z:

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Rybn%C3%ADk%C3%A1%C5%99stv%C3%AD>

<sup>iv</sup> **Rybí přechod** je umělá stavba na vodním toku, která má za úkol zajistit rybám jejich přirozený pohyb při migraci. Přechody se staví jako součást jiných vodních děl na toku (jezy, malé vodní elektrárny, plavební komory), které by samy o sobě tok přehradily bez možnosti průchodu ryb. Hlavním důvodem výstavby přechodů je zachování života v řekách a jeho co možná největší diverzita.

dostupné z: [http://cs.wikipedia.org/wiki/Ryb%C3%AD\\_p%C5%99echod](http://cs.wikipedia.org/wiki/Ryb%C3%AD_p%C5%99echod))

---

<sup>v</sup> Definici udice nalezneme v příloze 7 vyhlášky a zní: „*udice, která je tvořena prutem, zpravidla navijákem, šňůrou nebo vlascem a háčkem nebo umělou nástrahou, popřípadě dalšími doplňky.*“

<sup>vi</sup> Lov ryb na dírkách se provozuje tak, že se vyvrtá nebo vyseká dírka do ledu, do které se následně spustí nástraha. Ta se malým proutkem uvádí do krátkého pohybu nahoru a dolů. V posledních letech se tento způsob rybolovu, který je hojně rozšířen v severských zemích, USA a Kanadě, těší velké oblibě, pravděpodobně díky své odlišnosti od ostatních způsobů lovu a také díky menším možnostem rybářského vyžití v průběhu zimních měsíců.

<sup>vii</sup> Čeřínkování je velice jednoduchý způsob lovu, kdy se do vody nahodí vodorovná síťka o maximálních rozměrech 1m<sup>2</sup>, většinou se na ní hodí kousek pečiva, několik minut se počká a poté se čeřen rychle vytáhne. Nejčastějším cílem je chytit nástražní rybky pro lov dravců. Minimální vzdálenost mezi lovci činí 3m, čeřínkování se nesmí kombinovat s lovem na udici

<sup>viii</sup> Lov na položenou nebo na plavanou probíhá tak, že rybář nahodí maximálně dva udice najednou. Vedení nástrahy rybářem u lovu na položenou není a u lovu na plavanou může rybář vedení nástrahy aktivně ovlivňovat. V pstruhovém revíru se nesmí použít živočišná nástraha, v mimopstruhovém ano. Lov na nástražní rybku je povolen od 16. června do 31. prosince. Vzdálenost mezi lovicími je při obou způsobech lovu 3 metry a více (pokud se osoby nedomluví jinak).

Královskou disciplínou je lov na umělou mušku a lov muškařením. Rybář smí v jeden okamžik použít pouze jednu udici, kterou drží v ruce. Rozdíl mezi oběma způsoby je v tom, že při lovu na umělou mušku se používá jen muška umělá, při lovu muškařením muška umělá ale i mrtvý či živý hmyz. Důležité je, že ani při jednom z těchto způsobů se nástraha nevybavuje doplňky, které svým pohybem zvyšují dráždivost pro ryby, například rotující plíšek nebo vrtulka. V případě, že by tak rybář učinil, jednalo by se o lov přívlačí, který je povolen v jiné době, než lov na umělou mušku či muškařením. Vzdálenost mezi rybáři je minimálně 20 metrů (opět dle domluvy možnost tuto vzdálenost zkrátit).

---

Při lovu ryb přívlačí je umělá nebo přirozená nástraha (v pstruhovém revíru pouze umělá) vedena aktivně vodním prostředím. Najednou smí být použita maximálně jedna udice, která je držena v ruce. Rozestup mezi rybáři je minimálně 20m (pokud se domluví, tak i méně). Lov hlubinnou přívlačí se liší od „běžné“ přívlače tím, že nástraha se pohybuje ve vodě díky tomu, že je tažena za plavidlem (které se pohybuje díky větru, proudu, motoru nebo pomocí vesel a podobně), nikoliv díky aktivitě - přimotávání rybáře.

<sup>ix</sup> Jedná se o speciální způsob lovu dravých ryb, většinou na větší nástražní rybičku, která se díky bojce nachází v určené hloubce a místě a neodplave jinam.

<sup>x</sup> § 16 odst. 1: v mimopstruhovém rybářském revíru je povoleným způsobem lovu:

- a) lov na položenou nebo lov na plavanou,
- b) lov přívlačí nebo hlubinnou přívlačí v době od 16. června do 31. prosince,
- c) lov na umělou mušku nebo lov muškařením, nebo
- d) lov čeřínkováním v době od 16. června do 31. prosince.

§ 17 odst 1. v pstruhovém rybářském revíru je povoleným způsobem lovu

- a) lov přívlačí od 16. dubna do 31. srpna,
- b) lov na umělou mušku od 16. dubna do 30. listopadu,
- c) v případě lovu jiných ryb než lososovitých je povoleným způsobem lovu také lov na položenou nebo lov na plavanou, a to pouze na nástrahu rostlinného původu.

<sup>xi</sup> Na mimopstruhovém revíru si smí lovící osoba v jednom dni ponechat celkem maximálně 7 kg ryb (i když loví na více revírech). Mezi nimi však mohou být maximálně dva kusy kapra, štiky, candáta, sumce, bolena nebo jejich kombinace. Pokud si rybář přisvojí rybu, kterou překročil 7 kg, musí lov ukončit. Navíc si smí rybář přisvojit ještě maximálně 3 ks lososovitých ryb (nesmí však přesáhnout 7 kg). Přisvojené ryby si lovící osoba musí zapsat do povolenky k lovu. Na pstruhovém revíru se do celkové maximální hmotnosti 7 kg počítají pouze nedravé ryby. Rybář si smí ponechat mezi ulovenými rybami v jednom dni maximálně 2 kapry a 3 lososovité ryby (po ulovení třetí lososovité ryby lov končí). Povinnost zapsat si úlovek je zde stanovena stejně, jako u mimopstruhových revírů.

---

<sup>xii</sup> Zvláště chráněná území se dělí na:

- a) národní parky,
- b) chráněné krajinné oblasti,
- c) národní přírodní rezervace,
- d) přírodní rezervace,
- e) národní přírodní památky,
- f) přírodní památky.

<sup>xiii</sup> Seznam živočichů dostupný z:

[http://www.nature.cz/publik\\_syst2/files08/priloha\\_ii.pdf](http://www.nature.cz/publik_syst2/files08/priloha_ii.pdf)

<sup>xiv</sup> Mezi kriticky ohrožené živočichy patří i: rak říční, rak kamenáč, drsek menší, drsek větší, hrouzek Kesslerův, mihule potoční, mihule ukrajinská, sekavčík horský a další. Silně ohroženými druhy jsou například: ježdík dunajský, ostrucha křivočará, ouklejka pruhovaná, sekavec písečný a další. Ohroženými druhy jsou například: rak bahenní, cejn perlet'ový, jelen jesen, ježdík žlutý, kapr obecný (sazan), mník jednovousý, piskoř pruhovaný, plotice lesklá, střevele potoční, vranka obecná, vranka pruhoploutvá.

<sup>xv</sup> f) cvičit nebo zkoušet zvíře na jiném živém zvířeti, s výjimkou výcviku loveckého dravce 1e), používat jiných živých zvířat jako lákadel nebo nástrah, aniž by to vyžadoval lov 1g), štvát zvířata proti sobě, aniž by to vyžadoval lov, výcvik nebo použití ovčáckého nebo pasteveckého psa, příprava zvířete k jeho vypuštění do volné přírody nebo k činnosti uvedené v § 14 odst. 8,

m) zacházet se zvířetem, přepravovat je nebo je pohánět způsobem, který vyvolává nepřiměřenou bolest, utrpení nebo poškození zdraví anebo vede k jeho neúměrnému fyzickému vyčerpání,

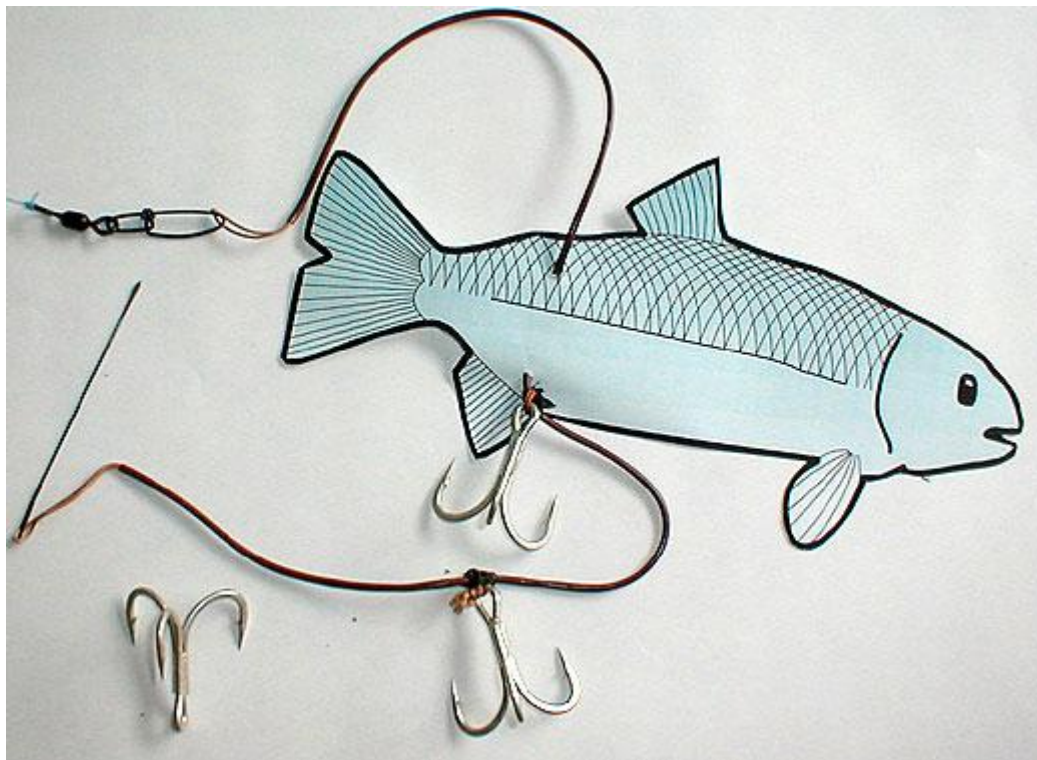
n) používat k vázání nebo k jinému omezení pohybu zvířete prostředky, které zvířeti způsobují anebo lze předpokládat, že budou způsobovat, poranění, bolest nebo jiné poškození zdraví,

o) usmrtit zvíře způsobem působícím nepřiměřenou bolest nebo utrpení,

x) jiné jednání, v jehož důsledku dojde k utrpení zvířete.

<sup>xvi</sup> Welfare znamená příznivé životní podmínky nebo příznivý životní stav.

xvii Dostupné z: <http://www.chytej.cz/clanky/519/priprava-nasivaciho-navazce-s-tremi-trojhacky/>



xviii Výše náhrad škod způsobených kormoránem velkým

dostupné z: [eklep.vlada.cz/eklep/getAttachment;jsessionid...?id=zd...doc](http://eklep.vlada.cz/eklep/getAttachment;jsessionid...?id=zd...doc)

Rok	Částka (v Kč)
2000	0
2001	1 834 018,80
2002	3 350 849,80
2003	9 255 137,70
2004	16 043 782,14
2005	21 326 910,00
2006	23 629 325,53
2007	26 486 395,89

2008	35 960 884,36
2009	38 308 109,67
2010	40 988 709,31
2011	40 653 449,00

<sup>xix</sup> Opatření obecné povahy k regulaci kormorána velkého Krajského úřadu  
Jihomoravského kraje

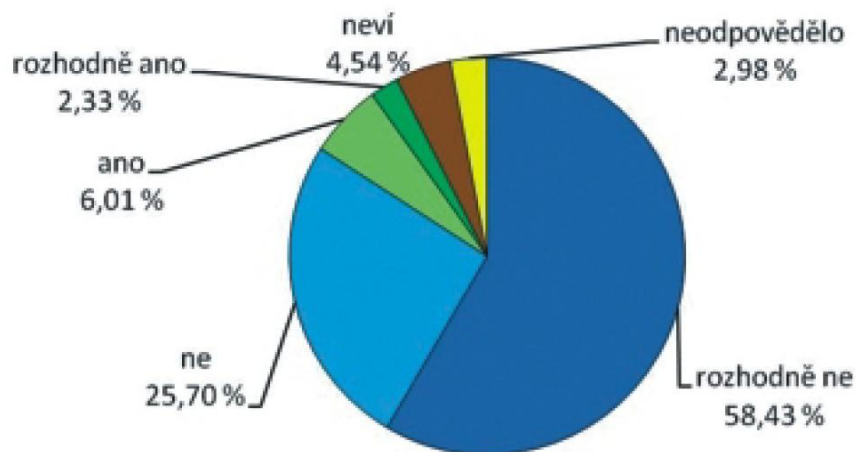
Sp. zn.: S – JMK 77333/2011/OŽP/

dostupné z: <http://www.obecsuchy.cz/upload/Image/2011/11072601/352359225.pdf>

<sup>xx</sup> Spurný, P., Mareš, J., Kopp, R., Fiala, J., Vitek, T. Socioekonometrická studie sportovního rybolovu v České republice 2009, Mendelova zemědělská a lesnická univerzita v Brně.

dostupné z: [http://www.rybsvaz.cz/pages\\_cz/aktuality/priloha\\_131\\_1\\_1.pdf](http://www.rybsvaz.cz/pages_cz/aktuality/priloha_131_1_1.pdf)

### 17: Názor sportovních rybářů na ochranu kormorána velkého



xxi Dostupné z přílohy č. 11 vyhlášky č. 197/2004 Sb.



xxii Generační ryba je pohlavně dospělá mladší ryba s požadovanými hospodářskými vlastnostmi (rychlý růst, dobré osvalení, odolnost, plodnost), používaná k rozmnožování a plemenitbě.

dostupné z:

[http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id\\_desc=57522&title=mate%E8n%E1%20ryba&s\\_lang=2](http://www.cojeco.cz/index.php?detail=1&id_desc=57522&title=mate%E8n%E1%20ryba&s_lang=2)

xxiii Zákon o rybářství:

§ 2

„Vymezení pojmů

*Pro účely tohoto zákona se rozumí*

*s) nepůvodní rybou a nepůvodním vodním organizmem geograficky nepůvodní nebo geneticky nevhodná anebo neprověřená populace ryb a vodních organizmů, vyskytující se na území jednotlivého rybářského revíru v České republice méně než 3 po sobě následující generační populace.*“<sup>xxiii</sup>



---

§ 12

*„Ochrana rybníkářství a výkonu rybářského práva*

*odst. 6) Povolení k vypouštění nepůvodních druhů ryb a vodních organizmů se řídí zvláštním právním předpisem. <sup>“xxiii</sup> (následuje odkaz na § 5 odst. 4 zákona č. 114/1992 Sb., ve znění pozdějších předpisů.)*

**Zákon o vodách:**

§ 35

*„Podpora života ryb*

*Odst. 3) Vypouštět ryby a ostatní vodní živočichy nepůvodních, geneticky nevhodných a neprověřených populací přirozených druhů do vodních toků a vodních nádrží bez souhlasu příslušného vodoprávního úřadu, je zakázáno. <sup>“xxiii</sup>*

**Zákon o ochraně přírody a krajiny:**

§ 5

*„Obecná ochrana rostlin a živočichů*

*Odst. 4) Záměrné rozšíření geograficky nepůvodního druhu rostliny či živočicha do krajiny je možné jen s povolením orgánu ochrany přírody; to neplatí pro nepůvodní druhy rostlin, pokud se hospodaří podle schváleného lesního hospodářského plánu nebo vlastníkem lesa převzaté lesní hospodářské osnovy. Geograficky nepůvodní druh rostliny nebo živočicha je druh, který není součástí přirozených společenstev určitého regionu. <sup>“xxiii</sup>*

*(zvláštní úpravu nalezneme v ustanoveních upravujících zvláště chráněná území)*